

ใบรับรองปัญญาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การจัดทำเที่ยวเชิงเกษตร

Action Research on Agro-tourism Plan

โดย

นางสาวพัชรณัฐ สมบัติทวีพูน

นางสาวจวีพร ทองทะวัก

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนากการเกษตร)

เมื่อวันที่ ๒ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

(พิชัย กุลชัย)

๒ มีค. ๕๙

กรรมการปัญหาพิเศษ

(ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาริวัฒน์)

๒ มีค. ๕๙

หัวหน้าภาควิชา

(สุขุมภรณ์ ชันธ์ศรี)

๒ มีค. ๕๙

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การจัดทำเที่ยวเชิงเกษตร

ชื่อเรื่อง : Action Research on Agro-tourism Plan

โดย : นางสาวพัชรณัฐ สมบัติทวีพูน
นางสาวจวีพร ทองทะวีย์

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนากาเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(พรีชัย กุลชัย)

2 / 2 5 4 4

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการการจัด
นำเที่ยวเชิงเกษตร ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำเที่ยวเชิงเกษตรและทดลองจัดทำเที่ยวจริงเพื่อ
ได้ประสบการณ์ตรง มีการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถามและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม
เพื่อให้ได้แนวทางในการจัดทำเที่ยวเชิงเกษตรและทดลองจัดทำเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 1 ครั้ง

ผลการศึกษา ทำให้ทราบขั้นตอนกระบวนการจัดทำเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย การค้นหา
สถานที่ สํารวจในสถานที่จริง คัดเลือกสถานที่ กำหนดวัน เวลาและพาหนะ คิดอัตราค่าบริการ
เขียนรายการนำเที่ยว ประชาสัมพันธ์ ติดต่อสถานที่ท่องเที่ยว ที่พักและร้านอาหาร เพื่อยืนยันการ
เดินทางและเข้าชม ดำเนินตามรายการจัดนำเที่ยวที่กำหนดไว้และประเมินผล สำหรับปัญหาและ
อุปสรรคในการจัดทำเที่ยว ไม่สามารถกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว อัตราค่าบริการมีผลต่อการ
ตัดสินใจของกลุ่มเป้าหมาย การติดต่อสถานที่ท่องเที่ยวควรมีการสอบถามรายละเอียดต่าง ๆ ให้
ครบถ้วน และประสบการณ์ที่ได้รับในการจัดทำเที่ยว ทำให้คณะผู้วิจัยได้รู้ถึงกระบวนการจัดนำ
เที่ยว ข้อควรคำนึงที่สำคัญในการจัดทำเที่ยว ได้เรียนรู้ถึงการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่
เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ได้ทราบถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ความชอบและความต้องการของ
นักท่องเที่ยวซึ่งหากมีวัยแตกต่างกันจะมีความต้องการที่แตกต่างกัน อีกทั้งราคาเป็นสิ่งสำคัญ
อันดับแรกที่นักท่องเที่ยวใช้ในการตัดสินใจเข้าร่วมการเดินทางท่องเที่ยว และสิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้จัด
นำเที่ยวจะต้องมี คือ ความจริงใจ ความเต็มใจในการบริการ ดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยว เพื่อให้
นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและมีความสุขที่ได้มาเข้าร่วมเดินทางท่องเที่ยว

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะประธานกรรมการปัญหาพิเศษอาจารย์พีรชัย กุลชัย ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำรวมทั้งแนวทางต่างๆ ในการทำวิจัยมาตั้งแต่ต้นและอีกท่านคืออาจารย์ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมมาธิวัฒน์ ซึ่งเป็นกรรมการปัญหาพิเศษในครั้งนี้อย่างพร้อมทั้งบริษัทต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลไม่ว่าจะเป็น บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) บริษัท Trekking Thai.com บริษัท Light of Asia Tour Operator ท่านอาจารย์กนก เลิศพานิช ที่ให้คำแนะนำในการเลือกสถานที่คุณอนุสรณ์ อินโก ที่ได้เอื้อเฟื้อสถานที่ในการทำปัญหาพิเศษ และที่ขาดไม่ได้ก็คือเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการวิจัยในครั้งนี้

ท่านที่มีพระคุณที่สุดคือ บพการี ที่ได้สนับสนุนด้านงบประมาณในการศึกษาและคอยให้กำลังใจมาโดยตลอด จึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

พัชรณัฐ สมบัติทวีพูน

จิวีพร ทองทะวาย

กุมภาพันธ์ 2549

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
สารบัญภาพ	(ข)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา	2
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	2
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
การท่องเที่ยว	4
การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	13
ธุรกิจนำเที่ยว	22
มัคคุเทศก์	36
นักท่องเที่ยว	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
วิธีการวิจัย	45
ระยะเวลาที่ทำการศึกษา	48
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	
การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดนำเที่ยว	49
ส่วนที่ 1 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการนำเที่ยว	49
จุดเริ่มต้นการจัดการท่องเที่ยว	49
แนวทางในการจัดนำเที่ยว	50
ขั้นตอนในการจัดนำเที่ยว	50
สิ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการนำเที่ยวจำนวน 3 ราย	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 (ต่อ)	
ส่วนที่ 2 การเข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 1 ครั้ง	53
ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าของสถานที่ท่องเที่ยว	57
ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 53 คน	58
สิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยว	63
ข้อสังเกตจากการเข้าร่วมโปรแกรม	63
วิจารณ์ผล	65
จัดนำเที่ยวเชิงเกษตร	65
ขั้นเตรียมงาน	65
ขั้นดำเนินการ	73
การประเมินผล	77
สิ่งที่ได้จากการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร	80
ข้อสังเกตที่ได้จากการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรโดยการสังเกตและสัมภาษณ์	80
วิจารณ์ผล	81
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	82
เอกสารอ้างอิง	86
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1	90
ภาคผนวกที่ 2	92
ภาคผนวกที่ 3	97
ภาคผนวกที่ 4	99
ภาคผนวกที่ 5	104

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	59
2	ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการท่องเที่ยว	60
3	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวว่าจะเดินทางมาท่องเที่ยวในลักษณะนี้อีกหรือไม่	61
4	ความพึงพอใจโดยรวมจากการมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี	62
5	ปัญหาที่นักท่องเที่ยวประสบในการมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี	62
6	สิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี	63

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 องค์ประกอบการทำงานท่องเที่ยว	14
2 การทำงานของการท่องเที่ยวและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	14
3 แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นระบบ	16
4 ขั้นตอนการจ้ดนำเที่ยว	84
ภาพภาคผนวกที่	
1 เม้าเท่นพาร์ค รีสอร์ท	104
2 พระบรมธาตุเจดีย์กาญจนาภิเษก	104
3 อนุสรณ์สถานผู้เสียสละเขาค้อ	104
4 พระตำหนักเขาค้อ	105
5 บริษัท อุทยานกรรมการเกษตรเขาค้อ จำกัด	105
6 สถานีทดลองเกษตรที่สูง เขาค้อ	105
7 เขาค้อทะเลภู	106
8 ไร่ บี.เอ็น.	106
9 บรรยากาศการทำแบบสอบถาม	106
10 บ้านกุลละวณิชรีสอร์ท	107
11 สวนคุณวิภา	107
12 ศูนย์สาธิตเห็ดหอมบ้านบุไทร	108
13 ไร่ธัญพร	108
14 สวนดอกหน้าวัว ไร่สุชาดา	109
15 ผาชมตะวัน	109
16 สวนลุงไกร	110
17 สวนสวยคุณต๋อ	110
18 ร้านอาหารครัวปลายฟ้า	111
19 วิวเลจฟาร์ม ไวน์เนอร์รี่	111

บทที่ 1

บทนำ (Introduction)

ความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)

การท่องเที่ยว นับเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยเป็นจำนวนนับแสนล้านบาทต่อปี จึงเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญที่ส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว ดังปรากฏชัดเจนว่ารายได้จากการท่องเที่ยวสูงเป็นอันดับหนึ่งมาโดยตลอด

เนื่องจากประเทศไทยมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่คงความสมบูรณ์และสวยงาม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับการอนุรักษ์และบูรณะอย่างดี ประกอบกับวิถีชีวิตความเป็นไทยและอัธยาศัยไมตรีอันดีของคนไทยที่หยิบยื่นให้แก่ผู้มาเยือน จึงเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง จนถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวอยากเข้ามาท่องเที่ยวมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

ในช่วงเวลา 6 - 7 ปีที่ผ่านมา "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ" ได้รับความสนใจจากทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้น ทั้งตัวนักท่องเที่ยว คนในชุมชน ตลอดจนภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนในการรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม อีกทั้งยังครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวัฒนธรรมในพื้นที่นั้นด้วย อาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งยังก่อให้เกิดจุดประกายแนวคิดในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ปัจจุบันแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เข้ามามีบทบาทในการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากรายได้ที่ได้จากการผลิตทางการเกษตร โดยการท่องเที่ยวในลักษณะนี้จะเป็นการชมความงามของพืชพรรณ ไร่นาในท้องถิ่นที่มีแหล่งชุมชนเกษตรที่แสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสสัมผัสบรรยากาศของการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่มีความหลากหลาย การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ต้องมีการจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งหลักของการจัดการก็คือต้องให้นักท่องเที่ยวมีความรู้เพิ่มขึ้น มีประสบการณ์ใหม่ มีความประทับใจ มีความพึงพอใจ มีความปลอดภัย ขณะเดียวกันก็มีสำนึกต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้ประกอบการจัดการนำเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เกี่ยวกับกระบวนการจัดการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อที่จะทำให้คณะผู้วิจัยได้รับประสบการณ์โดยตรงและเกิดความเข้าใจในกระบวนการจัดนำเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคในการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Object of the Study)

เพื่อศึกษากระบวนการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร ปัญหาและอุปสรรคในการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรและทดลองจัดนำเที่ยวจริงเพื่อให้ได้ประสบการณ์ตรง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Significance of the Study)

1. สามารถเข้าใจถึงขั้นตอนและกระบวนการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร
2. สามารถเข้าใจ เรียนรู้ถึงปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแนวทางการพัฒนาในการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรได้
3. สามารถจัดนำเที่ยวเชิงการเกษตรได้

ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา (Scope and Limitation)

ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรเกี่ยวกับกระบวนการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยว เจ้าของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนักท่องเที่ยว จากนั้นทดลองจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 1 ครั้ง

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ทางคณะผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น และผู้ที่เข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ทางผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้จัดทำขึ้นและทางคณะผู้วิจัยได้เข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วย

ผู้ประกอบการ หมายถึง บริษัทหรือหน่วยงานที่จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เจ้าของสถานที่ หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของสถานที่ต่าง ๆ ตามรายการนำเที่ยวเชิงเกษตร

ท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวหลัก โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาลักษณะการดำรงชีวิตของเกษตรกร

ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ได้สัมผัสกับธรรมชาติและเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ

เกษตรกรในด้านของกระบวนการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน การพักผ่อนหย่อนใจและเป็นการช่วยกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

รายการนำเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง รายการนำเที่ยวที่ได้กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสุดท้ายของการนำเที่ยวเชิงเกษตรที่คณะผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

การจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การจัดการเดินทางให้นักท่องเที่ยวไปในสถานที่ต่าง ๆ ตามรายการนำเที่ยวเชิงเกษตรที่จัดขึ้นโดยคณะผู้วิจัย เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและเพื่อการศึกษา โดยมีการจัดยานพาหนะ ติดต่อสถานที่ท่องเที่ยว ที่รับประทานอาหาร ตลอดจนหาที่พักค้างคืน โดยมีรายการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Review of Related Literature)

ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยว
2. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ธุรกิจนำเที่ยว
4. มัคคุเทศก์
5. นักท่องเที่ยว
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การท่องเที่ยว

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2533) ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวที่มีความหมายกว้างมาก หมายถึง การเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความเบิกบานบันเทิงเริงรมย์ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติมิตร ก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น

การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเดินทางและกิจกรรมอื่น ๆ มากมายเป็นการนำทรัพยากรทางด้านต่างๆ มาใช้ให้เห็นเป็นประโยชน์ก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของมวลมนุษยชาติ ซึ่งส่งผลไปสู่การพัฒนาประเทศ

ไพฑูริย์ พงศบุตร และวิลาสาส์ พงศบุตร (2542) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว คือการเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งมิใช่การพำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการไป เยือนชั่วคราว โดยมีค่าใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพหารายได้

สาวิตรี พิณพวงค์ (2543) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า ความหมายของการท่องเที่ยวจะต้องมีเงื่อนไขอย่างน้อย 3 ประการด้วยกันคือ

1. ต้องเป็นการชั่วคราว (Temporary) จากที่อยู่อาศัยปกติไปอยู่อาศัยที่อื่น
2. ต้องเป็นไปตามความต้องการของผู้เดินทางหรือโดยความสมัครใจ (Voluntary)
3. ต้องมิใช่เพื่อรับสินจ้างในการนั้นหรือมิใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

ทั้งนี้เงื่อนไขทั้งสามประการกำหนดโดยใช้ระยะทาง (Distance) ระยะเวลา (Time) จิตใจ ความรู้สึก (Attitude) และในแง่เศรษฐกิจเป็นหลักวิชาการและหลักปฏิบัติร่วมกันเป็นสากล

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว โดยความสมัครใจของผู้เดินทางและมีค่าใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นการนำทรัพยากรทางด้านต่าง ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ซึ่งส่งผลไปสู่การพัฒนาประเทศ

1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

1.2.1 นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว เพราะเป็นผู้ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้น ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยวการท่องเที่ยวย่อมเกิดขึ้นไม่ได้

1.2.2 การเดินทางท่องเที่ยว คือการเดินทางให้ไปถึงจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวตั้งใจไว้ โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง คือ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การเดินทางท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพโดยวิธีใดๆ นั้น จะต้องสามารถอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ทั้งสภาพยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง และระบบเส้นทางที่ใช้ในการเดินทางมีความปลอดภัยไปถึง จุดมุ่งหมายปลายทางด้วยความเรียบร้อย

1.2.3 แรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก่อให้เกิดขึ้นได้นั้น นักท่องเที่ยวจะมีสิ่งบันดาลใจมากกว่า เช่น นักท่องเที่ยวเดินทางไปชมการแข่งขันกีฬาในต่างประเทศ เขาจะพิจารณาการท่องเที่ยวอย่างอื่นประกอบด้วย เช่น การชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่และภาษาของคนในท้องถิ่นนั้น

1.2.4 ทรัพยากรการท่องเที่ยว นับเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่เกิดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะทรัพยากรที่มีความแตกต่างกับสภาพแวดล้อมของตนเอง จะเป็นแรงดึงดูดอันสำคัญที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้น

1.3 ประเภทของการท่องเที่ยว

ราไพพรรณ แก้วสุริยะ (2545ก) ได้จัดแบ่งประเภทของการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

1.3.1 การท่องเที่ยวมวลชน (Mass Tourism) บางแห่งเรียกการท่องเที่ยวมหาชน หมายถึงการเดินทางเข้าไปชมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ประทับใจและปลอดภัย

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวมวลชน มีดังนี้

1) เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีความสวยงาม มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์

- 2) มีนักท่องเที่ยวไปเที่ยวจำนวนมาก ไม่จำกัดจำนวน
- 3) มีบริการอำนวยความสะดวกพร้อมต่อการท่องเที่ยว แม้บางแห่งไม่พร้อมนักท่องเที่ยวอาจไปพักผ่อนในลักษณะแคมป์ได้
- 4) มีมัคคุเทศก์นำชม หรือไม่มีก็ได้
- 5) เป็นการจัดการที่มีนโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ตามระยะเวลาที่กำหนด (ระยะสั้น ระยะยาว)
- 6) นักท่องเที่ยวได้รับความสนุกสนาน ประทับใจ และปลอดภัย

1.3.2 การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนจะเข้าไปเที่ยวแล้ว ได้รับความสนุกสนาน ตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย ทรงจำ ปลอดภัย และได้รับประสบการณ์ใหม่

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย มีดังนี้

- 1) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ให้ความตื่นเต้น ตื่นใจ ทำทายความสามารถของมนุษย์ และชวนให้อยากทดลองทำเมื่อเข้าไปเที่ยว
- 2) มีบริการอำนวยความสะดวกพร้อม
- 3) มีครูผู้ฝึก (Instructor) รับผิดชอบการแนะนำ ดูแลความปลอดภัย
- 4) เป็นการจัดการที่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน
- 5) เป็นการจัดการที่มีการกำหนดนโยบาย แผนงานและแผนปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งระยะสั้น ระยะยาว
- 6) นักท่องเที่ยวได้รับความสนุกสนาน ตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย ปลอดภัย มีความทรงจำและประสบการณ์ใหม่

1.3.3 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้กัน ของผู้เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีดังนี้

- 1) เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ
- 2) เที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ มีเอกลักษณ์พิเศษ หรืออาจเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีวัฒนธรรมที่ซ่อนอยู่ในธรรมชาติแห่งนั้น
- 3) มีการจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษา และการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ
- 4) มีการจัดการร่วมกันกับประชาชนในท้องถิ่น (องค์กรชุมชน หน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว) โดยร่วมรับผลประโยชน์อย่างเสมอภาค
- 5) เป็นการจัดการร่วมกันระหว่างชุมชนและพหุภาคี โดยมีนโยบาย แผนงาน แผนปฏิบัติการ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว
- 6) มีนักสื่อความหมายหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชม
- 7) นักท่องเที่ยวได้รับ ความเพลิดเพลิน ประทับใจ ปลอดภัยและความรู้ กับประสบการณ์ใหม่เพิ่มขึ้น
- 8) เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.3.4 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา โฟรง ถ้ำ เพื่อศึกษารวมชาติและการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งหิน ดิน แร่ ฟอสซิล เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความเพลิดเพลิน ความรู้ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา มีดังนี้

- 1) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีสัญญาณธรณีที่งามแปลกตา
- 2) เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลก เรื่อง หิน ดิน แร่ ฟอสซิล ที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในธรรมชาตินั้น
- 3) เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อผู้เกี่ยวข้อง
- 4) เป็นการจัดการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วยพหุภาคี (หน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ร่วมกันจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การให้ความรู้ และได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอภาคร่วมกัน
- 5) มีนักสื่อความหมายธรรมชาติ หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชม

6) มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผน และจัดทำแผนปฏิบัติงาน ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระยะสั้นและระยะยาว

7) นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลิน ความปลอดภัย ความรู้และประสบการณ์ใหม่เพิ่มขึ้น

8) เป็นการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.3.5 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร ฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ และเพลิดเพลินในแหล่งเกษตรกรรมนั้นบนพื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีดังนี้

- 1) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งเกษตรกรรมที่มีความสำเร็จในสาขานั้น ๆ
- 2) มีความพร้อมรับบริการ นักท่องเที่ยวในจำนวนจำกัดต่อวัน
- 3) มีวิทยากร หรือมัคคุเทศก์นำชม
- 4) ผู้จัดนำเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีความรู้ที่สิ่งใดควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติระหว่างการท่องเที่ยว
- 5) นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้น
- 6) เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความรู้ เห็นความสวยงาม มีความประทับใจ และปลอดภัย

1.3.6 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของการท่องเที่ยว อย่างมีความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งโบราณคดีทั้งก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม
- 2) เป็นการจัดการท่องเที่ยววัฒนธรรมศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา

- 3) เป็นการจัดการโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมกับพหุภาคีและได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอภาค
- 4) เป็นการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อการรักษาผดกทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม
- 5) เป็นการจัดการที่ร่วมกันกำหนดนโยบาย แผนงานและแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- 6) มีวิทยากร หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชม
- 7) นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลิน ความปลอดภัย ความรู้และประสบการณ์ใหม่เพิ่มขึ้น
- 8) เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

1.3.7 การท่องเที่ยวชมงานวัฒนธรรมและประเพณี (Culture and Traditional Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมประเพณีต่าง ๆ ในรอบปีที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นจัดขึ้นได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจสุนทรีย์ศิลป์ มีความรู้ ความเข้าใจต่อสภาพสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อการรักษาผดกทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวชมงานวัฒนธรรมและประเพณี มีดังนี้

- 1) เป็นงานประเพณีที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ในท้องถิ่นที่น่าสนใจ เป็นแหล่งจัดงานเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น
- 2) เป็นงานที่ชาวบ้านและพหุภาคีในท้องถิ่นได้ร่วมกันจัดทำขึ้นโดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกและความพร้อมในการบริการการท่องเที่ยว
- 3) มีการวางแผนงานการจัดงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ประเพณีแบบดั้งเดิมและการรักษาความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ร่วมงาน
- 4) มีวิทยากร หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชม
- 5) นักท่องเที่ยวได้เห็นวัฒนธรรมท้องถิ่นอันตื่นตาตื่นใจ ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น
- 6) เป็นการจัดการที่รักษาผดกทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.3.8 การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์โดดเด่น เพื่อความเพลิดเพลิน ได้รับความรู้ ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบท มีดังนี้

- 1) เป็นหมู่บ้านในชนบทที่น่าสนใจ มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่โดดเด่น เช่น หมู่บ้านทำร่ม หมู่บ้านจักสาน หมู่บ้านทอผ้า หมู่บ้านทำเครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ
- 2) เป็นหมู่บ้านที่พร้อมรับบริการการท่องเที่ยว โดยประชาชนในหมู่บ้านร่วมกับพหุภาคีจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอภาค
- 3) มีการจัดการที่ร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว
- 4) เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว อย่างมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น
- 5) นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลิน ความปลอดภัย ความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น
- 6) เป็นการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.3.9 การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เพื่อการพักผ่อนและการเรียนรู้วิชาการสุขภาพกาย ใจ ได้รับความเพลิดเพลินและสุนทรีย์ภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีภูมิทัศน์สวยงาม ร่มรื่น สะอาด
- 2) มีบริการอำนวยความสะดวก มีความพร้อมและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3) มีบุคลากรที่มีความพร้อมในการบริการและการเป็นเจ้าของบ้านที่ดี มีความรู้ต่อการรักษาสุขภาพและสมุนไพร

4) มีระบบการจัดการเพื่อการรักษาสุขภาพ การตรวจสุขภาพเบื้องต้น เช่น ระบบหัวใจ ระบบเลือดและความดัน ระบบฟันสุขภาพในช่องปาก แนะนำวิธีการรักษาเบื้องต้นด้วยตนเอง การล้างพิษในร่างกาย การออกกำลังกายและทำกายบริหารทั้งแบบโยคะ ซึ่งก่อให้เกิด รวมทั้ง การนวดแผนโบราณ การนวดสมุนไพร ฯลฯ

5) มีระบบการจัดการเพื่อรักษาสุขภาพจิตเบื้องต้น เช่น การทำสมาธิ

6) มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมศึกษา มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

7) มีการจัดการร่วมกันระหว่างพหุภาคี และได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน อย่างเสมอภาค

8) มีการกำหนดนโยบายและแผน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว แผนพัฒนาบุคลากร ทั้งระยะสั้นและระยะยาว อันเป็นการพัฒนายั่งยืน

1.4 สาเหตุที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยว

นิคม จารุมณี (2536) ได้อธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวได้หลายประการ สามารถสรุปสาเหตุที่สำคัญได้ดังนี้

1.4.1 ความเครียดในการทำงาน จากการทำงานที่เคร่งเครียดตลอดเวลา จะต้องใช้กำลังกายหรือกำลังความคิดเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ร่างกายจึงจำเป็นต้องการพักผ่อน โดยการท่องเที่ยว

1.4.2 รายได้ของประชากรดีขึ้น จากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ผลงาน เพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ขึ้นมา ซึ่งทำให้ประชากรมีงานทำและมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและเวลาเหลือมากพอที่จะนำมาใช้ในการพักผ่อน

1.4.3 ความสะดวกทางการคมนาคม ในปัจจุบันการติดต่อไปมาระหว่างสถานที่ต่าง ๆ กระจ่างได้สะดวกและรวดเร็ว ทำให้การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวไม่ต้องใช้เวลามากนัก

1.4.4 มีเวลาว่าง เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้ได้มีการนำเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ มาใช้ทำงานแทนคน อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนมีเวลาว่างมากขึ้น

1.4.5 จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น จากการที่จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น สภาพสังคมมีความแออัดยัดเยียดเกิดมลภาวะต่างๆ ด้วยเหตุนี้เองความต้องการในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างถิ่นจึงมีเพิ่มมากขึ้นด้วย

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว

วิชัย เทียนน้อย (2528) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

1.5.1 ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวทางตรง ได้แก่

1.5.1.1 งานหรืออาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจโรงแรม เมื่อกิจการการท่องเที่ยวได้รับการส่งเสริม และมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางเข้าไปใช้บริการมากเท่าใด ก็จะมีผลทำให้ผู้ที่ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับโรงแรมนั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

1.5.1.2 งานหรืออาชีพที่เกี่ยวกับภัตตาคาร การบริการด้านอาหาร นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่นักท่องเที่ยวต้องใช้บริการ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวใดท่องเที่ยวหนึ่ง ต้องใช้เงินจำนวนไม่น้อยเพื่อซื้ออาหารรับประทาน ด้วยเหตุนี้เองทำให้ผู้ที่มีอาชีพที่เกี่ยวกับภัตตาคาร หรือการจำหน่ายอาหารมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

1.5.1.3 งานหรืออาชีพที่เกี่ยวกับมัคคุเทศก์ งานที่เกี่ยวกับมัคคุเทศก์ นับว่าเป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ย่อมต้องการชมสิ่งที่น่าสนใจตามความต้องการของตน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยมัคคุเทศก์หรือผู้นำเที่ยวในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

1.5.1.4 งานหรืออาชีพที่เกี่ยวกับการขนส่ง งานหรืออาชีพที่ทำรายได้ให้แก่ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ก็คือกิจการบริการขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

1.5.1.5 งานเกี่ยวกับการจำหน่ายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังบริเวณใด มักจะซื้อของที่ระลึกเก็บไว้ไปฝากญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีความสุขกับการที่ได้เลือกซื้อของที่ระลึก

1.5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวทางอ้อม ได้แก่

1.5.2.1 การผลิตสินค้าพื้นเมืองหรือผลิตของที่ระลึก แรงงานที่นำมาผลิตของที่ระลึกมีจำนวนไม่น้อย เนื่องจากว่าสินค้าพื้นเมืองของที่ระลึกนั้นเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยว

1.5.2.2 การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ที่นำมาใช้ในการประกอบอาหาร สำหรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากว่าในปัจจุบันจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

1.5.2.3 การผลิตพืชผักผลไม้ พื้นที่ในประเทศไทยมากกว่าร้อยละ 80 มีการประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ถ้าหากว่ามีการพัฒนาแหล่งพื้นที่การเกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพร้อมด้วยนั้น จะทำให้เกษตรกรสามารถขายพืชผักผลไม้ได้เร็วยิ่งขึ้น

1.5.2.4 อาชีพการก่อสร้างและบริการอื่นๆ เมื่อกิจการการท่องเที่ยวขยายตัวไปยังท้องถิ่นใดก็ตาม ปัจจัยที่สนับสนุนการท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม ภัตตาคาร สถานที่บริการด้านเริงรมย์ต่างๆ สาธารณูปโภค ก็จะมีการจัดสร้างเพิ่มขึ้นทำให้เกิดการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นด้วย

2. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นำชัย ทนุผลและคณะ (2543) ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเชิงนิเวศว่าหมายถึง การท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติ วัฒนธรรมและการเกษตร อันเกิดจากภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติ วัฒนธรรมและรูปแบบการทำเกษตรที่หลากหลายบนพื้นที่จริงของชุมชนท้องถิ่น และเอื้ออำนวยประโยชน์และโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น

สุรเชษฐ์ เศรษฐมาล (2541) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่าหมายถึง การท่องเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวออกไปสู่พื้นที่ที่เป็นแหล่งพืชไร่ พืชสวน ชาวเกษตรจะเป็นผู้นำหรืออาจจะไม่มีคหุเทศก์นำ แต่ว่ามีการศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกร รวมทั้งดำเนินงานในการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และบางครั้งนักท่องเที่ยวเองเข้าไปช่วยเหลือเกษตรกร

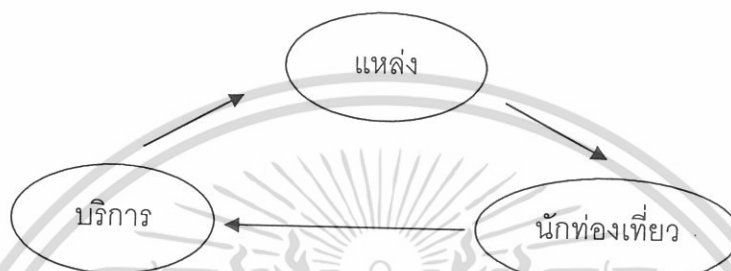
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543) นิยามการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยใช้หลักการต่าง ๆ ในการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

1. การให้นิยามโดยองค์ประกอบหลักการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบปัจจัยภายในที่สำคัญ 3 ประการ คือ แหล่งหรือสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว บริการและนักท่องเที่ยวจากการพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 3 ประการในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังแสดงในภาพที่ 1 มีลักษณะดังนี้

1.1 แหล่ง หมายถึง กิจกรรมการเกษตรที่สามารถดึงดูดและเป็นที่สนใจของ นักท่องเที่ยว

1.2 บริการ หมายถึง มีจัดไว้ให้รองรับเพื่อตอบสนองตามมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยว

1.3 นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ต้องการได้รับความรู้และเพลิดเพลินมีความสามารถและยินดีจะจ่ายเพื่อเข้าถึงแหล่งและใช้บริการ

ภาพที่ 1 องค์ประกอบการท่องเที่ยว

ที่มา : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543)

สรุปนิยามและการให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยพิจารณาจากหลักองค์ประกอบได้ดังนี้ การท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมหลักด้านการเกษตรที่สามารถดึงดูดและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว โดยมีบริการจัดไว้รองรับเพื่อสนองตอบตามมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยว ให้ได้รับความรู้และเพลิดเพลิน

2. การให้คำนิยามโดยใช้หลักการเชิงระบบ พิจารณาว่าการท่องเที่ยวมีปัจจัยที่ใช้ (input) กระบวนการ (process) และผลได้ (output) รวมทั้งผลข้างเคียงหรือผลกระทบ ดังแสดงในภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 การทำงานของการท่องเที่ยวและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ที่มา : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543)

- 2.1 ปัจจัยที่ใช้ หมายถึง ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมเกษตรเป็นหลัก
- 2.2 กระบวนการ หมายถึง การบริหาร และการจัดการไว้เพื่อรองรับการท่องเที่ยว
- 2.3 ผลได้ หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและรายได้ของเกษตรกร
- 2.4 ผลกระทบ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ

สรุปนิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยพิจารณาจากหลักการเชิงระบบ คือ การท่องเที่ยวที่ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก มีการบริหารและการจัดการไว้เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้แก่เกษตรกร และมีการจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ

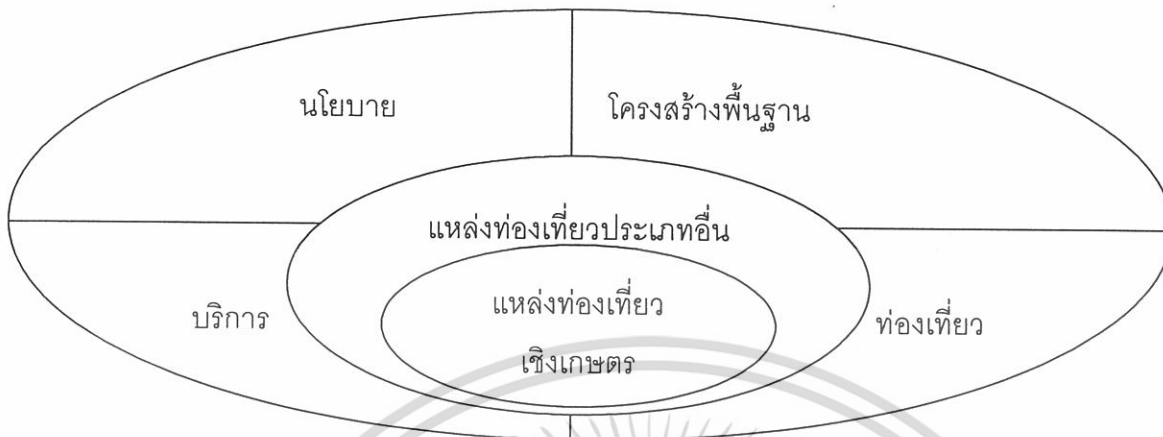
3. นิยามการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยหลักการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนเป็นหลัก การพิจารณาโดยคำนึงถึงหลักการอนุรักษ์การท่องเที่ยว ประกอบกับการคำนึงถึงปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของชุมชนและมีการระบบบริหารและจัดการที่ดี จึงให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความสนใจไปที่กิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก มีการจัดการโดยใช้หลักการเชิงอนุรักษ์โดยเกษตรกรและชุมชนเข้ามีส่วนร่วม มีการจัดระบบการบริหาร การจัดการคุณภาพโดยมุ่งให้บังเกิดผลทางด้านส่งเสริมการพัฒนาการเกษตร คุณภาพชีวิตของเกษตรกร การพักผ่อนและการศึกษาทางวัฒนธรรม และการรักษาสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตามในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจถึงความแตกต่างของความหมาย แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากในภาพรวมของการท่องเที่ยวนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะเป็นเพียงจุดท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะรวมถึงองค์ประกอบทุกส่วนที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยว ส่วนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนอกจากการจัดส่วนผสมขององค์ประกอบให้ได้สัดส่วนและทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์แล้ว ยังต้องคำนึงถึงการจัดการหรือสร้างส่วนผสมของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้การจัดการการท่องเที่ยวเกิดขึ้นอย่างครบวงจรดังแสดงในภาพที่ 3

จากผลการศึกษา ได้สรุปการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตร หรือสภาพแวดล้อมทางการเกษตรเป็นหลัก
2. เป็นการท่องเที่ยวที่แหล่งที่มีวัตถุประสงค์ทางการเกษตรเป็นหลัก

ภาพที่ 3 แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นระบบ
ที่มา : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543)

3. เป็นการท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมในการดำเนินการ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว
4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีกลไกในการกระจายรายได้ไปยังเกษตรกร
5. เป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน เกิดการพักผ่อนหย่อนใจ การสร้างเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวไปสู่พื้นที่เกษตรกรรมรวมถึงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยจัดให้มีการจัดพื้นที่บริการอำนวยความสะดวกไว้รองรับนักท่องเที่ยวและมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในการประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยมีเกษตรกรเป็นภาคีหลักในการแนะนำให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ และจะต้องมีความคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรด้วย

2.2 ประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงการเกษตร

ในการจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้มีหลายหน่วยงานจัดประเภทไว้ดังนี้
ร่ำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2545ข) ได้จัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. การทำนา (Rice Cultivation) การทำนาปี การทำนาปรัง การทำนาหว่าน น้ำตม การทำนาขั้นบันได พิพิธภัณฑ์ข้าว ความรู้เรื่องข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ประเพณี กิจกรรมเกี่ยวกับข้าว เป็นต้น

2. การทำสวนไม้ตัดดอก (Cutting Flowers) การทำสวนดอกไม้เพื่อตัดดอกขาย เช่น สวนกุหลาบ ฟาร์มกล้วยไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิด ไม้กระถาง รวมถึงไร่ทานตะวัน

3. การทำสวนผลไม้ (Horticulture) การทำสวนผลไม้รวมถึงการทำวนเกษตร การเกษตรแผนใหม่ รวมถึงการทำสวนยางพารา สวนไผ่ สวนปาล์ม น้ำมัน

4. การทำสวนครัวสวนผัก (Vegetable) การปลูกผักสวนครัวรวมถึงการทำไร่ผัก ไร่ถั่ว ไร่ข้าวโพดข้าวฟ่าง ไร่พริกไทย เป็นต้น

5. การทำสวนสมุนไพร (Herbs) การปลูกพืชสมุนไพรนานาชนิดเพื่อใช้เป็นยา อาหารเสริม การปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อใช้เป็นเครื่องดื่ม เป็นเครื่องสำอาง และใช้ในการแพทย์แผนไทย

6. การทำฟาร์มปศุสัตว์ (Animal Farming) การเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ อาทิ การเลี้ยงไหม การทำฟาร์มผึ้ง การทำฟาร์มปลา ทั้งปลาสวยงาม ปลาน้ำจืด ปลาน้ำกร่อย การทำฟาร์มมุก การเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยแครง หอยนางรม ฟาร์มจระเข้ บางแห่งเพาะพันธุ์สัตว์หายาก เช่น ฟาร์มไก่ฟ้า ฟาร์มกวาง เป็นต้น

7. งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่างๆ (Festival) การจัดงานส่งเสริมการขายผลผลิตทางการเกษตรเมื่อถึงฤดูกาล อาทิ มหกรรมไม้ดอกไม้ประดับ งานเทศกาลลิ้นจี่ งานเทศกาลลำไย งานเทศกาลกินปลา

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543) ได้จัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงการเกษตรออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งผลิตหรือพื้นที่เฉพาะทางการเกษตร แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 เกษตรกรเฉพาะราย (Agrotourism Farm) คือ แหล่งเกษตรที่มีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวอันเกิดจากหน่วยเกษตรในรูปแบบของฟาร์ม หรือเกษตรกรรายย่อยที่ตั้งอยู่โดดเดี่ยว

1.2 หมู่บ้านเชิงเกษตร (Agrotourism Village) แหล่งเกษตรที่มีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวอันเกิดจากหน่วยเกษตรหลายรายอยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือหมู่บ้านเดียวกัน

1.3 ย่านการเกษตร (Agrotourism Park) คือ แหล่งเกษตรที่มีความต่อเนื่องของพื้นที่เกษตร และมีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวเกิดจากพื้นที่ขนาดใหญ่ต่อเนื่องกันหลายหมู่บ้านและมีลักษณะการท่องเที่ยวเป็นระบบเดียวกัน รวมถึงปรากฏการณ์ทางการเกษตรที่เกิดขึ้นตามฤดูกาลของพื้นที่เกษตรขนาดใหญ่

2. โครงการศึกษาและสถานีวิจัยของรัฐ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 โครงการหรือสถานีวิจัยของรัฐ คือ แหล่งเกษตรที่เป็นโครงการหรือสถานีวิจัยด้านการเกษตรของรัฐที่มีความตั้งใจด้านการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักท่องเที่ยวเข้าศึกษาหาความรู้หรือเพื่อความเพลิดเพลิน

2.2 โครงการตามพระราชดำริ คือ แหล่งเกษตรที่พัฒนาตามโครงการพระราชดำริที่มีความตั้งใจด้านการท่องเที่ยว และสามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเข้าศึกษาหาความรู้หรือเพื่อความเพลิดเพลิน

3. งานเทศกาลการเกษตร คือ การจัดการให้มีการแสดงทางการเกษตรตามฤดูกาล เพื่อมุ่งส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตร การเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร และเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว

4. ตลาดสินค้าเกษตร คือพื้นที่ที่จัดให้เป็นที่ยพบปะระหว่างผู้ซื้อสินค้าทางการเกษตรเป็นการเฉพาะ ไม่ว่าเป็นการถาวรหรือตามฤดูกาล และเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร ได้จำแนกแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรออกเป็น 3 ประเภท (ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร, 2543) คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชน หรือหมู่บ้านท่องเที่ยวเกษตร ดำเนินการในลักษณะเป็นการดำเนินการร่วมกันของสมาชิกเกษตรกรในหมู่บ้าน ทั้งประเภทที่พักค้างในหมู่บ้านหรือประเภทระยะสั้น (1 วัน) ซึ่งในแต่ละจุดจะมีลักษณะเด่นเป็นการเฉพาะเจาะจง เช่น หมู่บ้านทำนา หมู่บ้านเลี้ยงผึ้ง หมู่บ้านผลไม้ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะมีกิจกรรมเด่นแล้วยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ประกอบด้วย

2. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทเฉพาะรายบุคคล หรือรายกิจกรรม เป็นจุดท่องเที่ยวเกษตรที่เป็นสวน หรือไร่ของเกษตรกรรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนใหญ่จะเป็นสวนเกษตรที่มีความก้าวหน้าในการปลูกพืชเฉพาะอย่าง เช่น สวนเงาะ สวนทุเรียน สวนไม้ดอก สวนเกษตรผสมผสาน มีการนำผลผลิตและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร หรือสินค้าหัตถกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมาจัดวางและจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว

3. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทเทศกาล หรือปรากฏการณ์ เป็นลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีการจัดงานเทศกาล หรืองานมหกรรมทางการเกษตรที่น่าสนใจ เช่น งานวันทุเรียนโลก งานวันเงาะโรงเรียน งานวันระกำหวาน เป็นต้น หรือเป็นปรากฏการณ์ทางการเกษตรที่น่าสนใจในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น ทุ่งดอกกระเจียว ทุ่งดอกทานตะวัน เป็นต้น

ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ยึดหลักของสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ในการแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.3 กิจกรรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร (2544) ได้จัดกิจกรรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรออกเป็น 6 กิจกรรม คือ

1. การแสดงสินค้าหรือสาธิต ได้แก่

1.1 แปลงสาธิตพันธุ์พืชสวยงาม และหลากหลาย เช่น กล้วยไม้ ดอกไม้ พืชผัก และผลไม้ในท้องถิ่นและจากต่างประเทศ

1.2 แปลงรวมรวบพันธุ์พืชชนิดต่าง ๆ พันธุ์กล้วย พันธุ์พริก พันธุ์มะเขือ เป็นการรวบรวมพันธุ์จากแหล่งต่างๆ ทั่วโลก

1.3 การแสดงขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ ทางด้านการเกษตร เช่น การปลูก ดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปผลผลิต การเลี้ยงไหม การเลี้ยงผึ้ง การเลี้ยงครั่ง

1.4 การแสดงประเพณีวัฒนธรรมด้านการเกษตรในอดีตที่ผ่านมา เช่น การตกกล้า การไถนา การดำนา การเก็บเกี่ยวข้าว การข่มข้าวหรือดำข้าว การเก็บเกี่ยวผลผลิต การแปรรูป การแสดงงานฝีมือหรือหัตถกรรมต่างๆ

1.5 การแสดงอุปกรณ์ เครื่องมือ และวิถีทางการเกษตรของไทยในอดีต

2. การให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมระยะสั้น ได้แก่

2.1 การเข้าชมสวนเกษตร เช่น สวนดอกไม้ สวนพืชผัก สวนสมุนไพร สวนผลไม้ โดยนักท่องเที่ยวอาจเก็บผลผลิตเองจากต้นในสวน หรือการซื้อผลผลิตโดยเลือกเก็บเองได้ มีทั้งความสวยงามความแปลกตา และบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ

2.2 การทำกิจกรรมพื้นบ้านระยะสั้นร่วมกับชาวบ้าน เช่น ซี่ควายนั่งเกวียน ไถนา กรีดยาง ยกยอ พายเรือ ทอดแห

3. การให้นักท่องเที่ยวพักผ่อนในหมู่บ้าน เพื่อศึกษาและสัมผัสการใช้ชีวิตของชาวชนบทเกษตร โดยให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการที่อบอุ่น ปลอดภัย สะดวก สะอาด

4. การอบรมให้ความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่และภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้แก่

4.1 ฝึกหัดปฏิบัติเกี่ยวกับการทำการเกษตรในสมัยใหม่ เช่น การปลูก ดูแลรักษาพืช การแปรรูป เก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น ซึ่งอาจมีประกาศนียบัตรให้

4.2 ฝึกหัดปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาของชาวบ้านในหมู่บ้านชนบท เช่น ศึกษาแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อพืชผักพื้นเมืองที่กินได้ การเก็บเห็ดในป่า การทำข้าวเม่า การทำขนมจีน การทำน้ำตาลจากมะพร้าวและตาลโตนด การเก็บเกี่ยวข้าวด้วยกระ การนวดแผนโบราณ และการอบสมุนไพร การเผาข้าวหลาม เป็นต้น

5. การจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ไม้แก่

- 5.1 สินค้าอาหารเกษตร การแปรรูปของกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร
- 5.2 สินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองของเกษตรกร
- 5.3 ของใช้และของที่ระลึกต่าง ๆ
- 5.4 ผักสด ผลไม้สด ดอกไม้สด
- 5.5 ต้นพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์พืช
- 5.6 อาหารที่ผลิตและเตรียมในพื้นที่แบบง่าย ๆ แต่สะอาด เช่น ข้าวโพดต้ม ข้าวโพดคั่ว ถั่วต้ม เผือกต้ม มันต้ม อ้อยเคี้ยว ผลไม้สด อาหารสำเร็จบรรจุกล่อง น้ำผัก น้ำผลไม้ต่าง ๆ

6. การให้รู้ทางด้านธุรกิจ นักท่องเที่ยวที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของเกษตรกรแล้ว อาจเกิดแนวคิดในการทำธุรกิจโดยการร่วมลงทุนกับเกษตรกร เช่น ร่วมกับเกษตรกรทำการผลิต เพื่อแปรรูป เพื่อส่งออกและจำหน่ายภายในประเทศ หรือร่วมกันผลิตและจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมต่าง ๆ การท่องเที่ยวในลักษณะนี้นอกจากจะเอื้อผลประโยชน์ให้กับเกษตรกรแล้วยังเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยเหลือภาคเอกชนจากธุรกิจอื่นที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ดังนั้นจะต้องมีการจัดการให้เกษตรกรมีการเตรียมข้อมูลและรายละเอียดเชิงธุรกิจเพื่อการนี้ด้วย

2.4 หลักการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือ สวนเกษตร สวนผลไม้ ฯลฯ นับเป็นสถานที่ที่มีความเปราะบาง หากได้รับความกระทบกระเทือน หรือผลกระทบจากการขาดความระมัดระวังแล้ว ย่อมทำให้เกิดความเสียหาย ต้นไม้ตายจากการติดเชื้อ หรือสัตว์เล็ก ๆ อาจติดเชื้อเกิดโรคระบาดและตายลงได้ นอกจากนี้การที่นักท่องเที่ยวไม่รู้วิธีการท่องเที่ยวที่ดี เข้าไปเด็ดหักเอาผลไม้จากต้นแล้วทิ้ง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตรวมทั้งระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตได้ ส่งผลต่อรายได้ทางการเกษตรลดลงจากการที่ผลผลิตขาดคุณภาพ และปริมาณลดลงจากการจัดการท่องเที่ยว

ดังนั้นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องคำนึงถึงหลักการในการจัดการที่ยั่งยืน ด้วยเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดำเนิน ำไปพรรณ แก้วสุริยะ (2545ก) ได้กล่าวว่าจะต้องคำนึงถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เชิงเกษตร นั่นคือ เจ้าของสวน ผู้จัดนำเที่ยวรวมถึงมัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว โดยมีหลักการใน การปฏิบัติ ดังนี้

1. แนวทางบริหารจัดการของเจ้าของสวน

- 1.1 จัดเตรียมสถานที่นำชม ควรเป็นเส้นทางวงรอบ
- 1.2 หากมีมุมสาธิตควรจัดเจ้าหน้าที่เตรียมสาธิตให้ชม
- 1.3 ควรมีมัคคุเทศก์นำชมสวน เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว
- 1.4 จัดมุมสถานที่พักผ่อนมุมบริการอาหารและเครื่องดื่ม มุมจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกด้วย ทั้งของในสวนและเพื่อนบ้านใกล้เคียง (เพื่อการกระจายรายได้) พร้อมราคาที่ชัดเจน

1.5 จัดเตรียมอุปกรณ์ทิ้งขยะ โดยแยกขยะเปียกและขยะแห้ง

1.6 มีการจัดห้องสุขาที่สะอาด

2. แนวทางการบริหารจัดการของผู้ประกอบการนำเที่ยว และมัคคุเทศก์

2.1 ต้องรอบรู้สถานที่สวนแห่งนั้นอย่างละเอียด เพื่อให้ข้อมูลการตัดสินใจและ การเตรียมตัวแก่นักท่องเที่ยวได้

2.2 รู้ข้อปฏิบัติและข้อห้ามในการเที่ยวสวนเกษตร พร้อมทั้งมีการถ่ายทอดให้ แก่นักท่องเที่ยว มีความเข้าใจก่อนเดินทาง

2.3 หลังจากการนำชมแหล่งท่องเที่ยวควรหาเวลาให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประมาณ 15 – 20 นาที ระหว่างการเดินทางกลับ หรือเป็นการประเมินผลการ ชมสวนนั้นๆ เพื่อนำไปปรับปรุงได้

3. แนวทางการเตรียมตัวของนักท่องเที่ยว

3.1 มีการเตรียมตัวเดินทาง เตรียมอุปกรณ์ของใช้ ตามที่ผู้จัดนำเที่ยวได้ แนะนำ

3.2 ปฏิบัติตามข้อแนะนำและข้อห้ามของแต่ละสถานที่ เพราะต้นไม้และ ธรรมชาติรอบด้านนั้นมีความเปราะบาง มีโอกาสติดเชื้อโรคจากผู้ที่เป็นเหยื่อได้ ในทำนองเดียวกัน หากนักท่องเที่ยวบางคนมีภูมิแพ้ต่อยาฆ่าแมลงง่าย ต้องระมัดระวังในบางช่วงที่เจ้าของสวนให้ยา ป้องกันแมลงและเชื้อราที่สามารถทำลายต้นไม้ได้

3.3 มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวที่ไปเยือนมีสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด สวยงาม

3. ธุรกิจนำเที่ยว

3.1 ความหมายของธุรกิจนำเที่ยว

ธนศ ศรีสถิตย์ (2545) ได้กล่าวถึงความหมายของธุรกิจนำเที่ยว คือ การจัดการจัดทำรายการนำเที่ยว (Package Tour) ที่ประกอบด้วยการจัดหายานพาหนะต่างๆ ในการเดินทาง จัดที่พักค้างคืน อาหาร ติดต่อสถานที่ท่องเที่ยวทั้งที่เป็นธรรมชาติ โบราณสถานและวัฒนธรรม ตลอดจนแหล่งบันเทิงเรีงรมย์ต่างๆ โดยมีมัคคุเทศก์หรือผู้นำเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่ม โดยมีความหลากหลายให้นักท่องเที่ยวในฐานะผู้ซื้อได้มีโอกาสเลือกตามความต้องการของทุกเพศทุกวัย ให้ได้รับความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินและอำนวยความสะดวกตั้งแต่เริ่มออกเดินทางจนถึงสิ้นสุดการเดินทาง โดยได้รับค่าจ้างแบบเหมาจ่ายในแต่ละรายการการนำเที่ยวเป็นสิ่งตอบแทน

3.2 ลักษณะของธุรกิจนำเที่ยว

3.2.1 สินค้ามีลักษณะเป็นนามธรรม

3.2.2 สินค้ามีเอกลักษณ์ มีเฉพาะแบบเดียวไม่เหมือนใคร

3.2.3 การผลิตและการบริโภคสินค้าเกิดขึ้นในเวลาและสถานที่เดียวกัน

3.2.4 กระบวนการซื้อขายสินค้าและการบริการไม่สามารถแยกออกจากกันได้

3.2.5 สินค้ามีลักษณะ “เสีย” ถ้าลูกค้าไม่มาบริโภคหรือใช้บริการในเวลา

กำหนด

3.2.6 สินค้าทางการท่องเที่ยวจะขายได้มากน้อยขึ้นอยู่กับฤดูกาล

3.2.7 การซื้อขายสินค้าการท่องเที่ยวมักเป็นการซื้อขายร่วมกันในคราวเดียวกัน

ถึงแม้จะต่างเจ้าของกัน จึงต้องการความร่วมมือทางธุรกิจสูง

3.3 ความสำคัญของธุรกิจการท่องเที่ยว

3.3.1 ความสำคัญทางเศรษฐกิจ

3.3.1.1 ก่อให้เกิดรายได้เงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก

3.3.1.2 ก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค

3.3.1.3 กระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์

3.3.1.4 ธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ

3.3.1.5 ช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตเป็นวงจรหมุนเวียนภายในประเทศ

3.3.2. ความสำคัญต่อสังคม

3.3.2.1 มีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ก่อให้เกิดสันติภาพ

3.3.2.2 มีบทบาทในการพัฒนา สร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดแก่ท้องถิ่น

3.3.2.3 ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

3.3.2.4 ช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท

3.3.2.5 ช่วยให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

3.3.3. ความสำคัญต่อการเมือง

3.3.3.1 การเดินทางท่องเที่ยวก่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย

3.3.3.2 การท่องเที่ยวเป็นวิถีทางที่มนุษย์ต่างสังคม จะได้รู้จักพบปะทำความเข้าใจกัน เป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีสมานฉันท์ของคนทั้งชาติ

3.4 การจ้ดนำเที่ยว

3.4.1 ความหมายของการจ้ดนำเที่ยว

ธเนศ ศรีสถิตย์ (2545) ได้กล่าวถึงความหมายของการจ้ด นำเที่ยว หมายถึง การจัดการเดินทางที่จะท่องเที่ยวไปในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการพักผ่อนหรือเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือเพื่อการศึกษา โดยมีการจัดยานพาหนะ ติดต่อสถานที่ท่องเที่ยว ที่รับประทานอาหาร ตลอดจนที่พักค้างคืน โดยมีรายการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

3.4.2 ประเภทของการจ้ดนำเที่ยว

กุลวรา สุวรรณพิมล (2542) ได้แบ่งประเภทของการจ้ดนำเที่ยว ได้ดังนี้

3.4.2.1 จัดแบ่งโดยทั่ว ๆ ไป (Generic Categories) ที่นิยมจัดกันมี 4 ประเภท คือ

1) ทัวร์นำเที่ยวแบบเหมาจ่าย (A Package Tour) การจัดทัวร์แบบเหมาจ่ายเป็นการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีพฤติกรรมซื้อสินค้าแบบครั้งเดียว หรือบริการที่นักท่องเที่ยวต้องการรวมสินค้าและบริการไว้ด้วยกันโดยคิดราคาเหมาจ่าย ซึ่งเป็นราคาที่ถูกลงกว่าการซื้อสินค้าแบบแยกประเภท ทัวร์นำเที่ยวแบบเหมาจ่ายยังสามารถแบ่งแยกย่อยออกเป็น 3 ประเภท ด้วยกัน

1.1) ทัวร์นำเที่ยวเหมาจ่ายอิสระ (Independent Package Tour) เป็นการจ้ดนำเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความอิสระในการเดินทางเอง มาเลือกสินค้าและบริการจากบริษัทนำเที่ยวตามที่ตนต้องการ โดยซื้อสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง

หรือหลายอย่างจากบริษัทนำเที่ยว แต่จะไม่รวมสินค้าทั้งหมดเหมือน Package Tour การเที่ยวแบบเหมาจ่ายอิสระนี้ โดยมากจะไม่มีผู้นำเที่ยวเดินทางไปด้วย

1.2) ทัวริ่งนำเที่ยวเหมาจ่ายพร้อมบริการ (A Hosted Tour) เป็นการจ้ดนำเที่ยวที่นักท่องเที่ยว ซื้อสินค้าหรือบริการราคาเหมาจ่าย ณ จุดหมายปลายทางในแต่ละแห่ง โดยมีตัวแทนของธุรกิจนำเที่ยวคอยบริการต้อนรับให้คำปรึกษาหรือจัดเตรียมการท่องเที่ยวไว้ให้

1.3) ทัวริ่งนำเที่ยวเหมาจ่ายพร้อม "มีเพื่อนเดินทาง" (An Escorted Tour) คำว่า"เพื่อนเดินทาง" (Escort) หมายถึง บุคคลากรของบริษัทธุรกิจนำเที่ยวที่เดินทางไปพร้อมกับกลุ่มทัวริ่งอาจจะเป็นการเดินทางไปด้วยตลอด หรือมีการส่งมอบการดูแลนักท่องเที่ยวให้ตัวแทนนำเที่ยวท้องถิ่นหรือบริษัทนำเที่ยวอื่น

2) ทัวริ่งนำเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (An Affinity Tour) เป็นการนำเที่ยวสำหรับสมาชิก องค์กร หรือกลุ่มสมาชิกที่รวมตัวกันขึ้นเพื่อไปท่องเที่ยวด้วยกัน

3) ทัวริ่งนำเที่ยวแบบเหมาเป็นกลุ่ม (A Charter Group) เป็นการจ้ดนำเที่ยวสำหรับกลุ่ม ที่ต้องการราคาพิเศษที่ต่ำกว่าราคาปกติ

4) ทัวริ่งนำเที่ยวเป็นกลุ่ม (A Group Tour) เป็นลักษณะการจ้ดทัวริ่งนำเที่ยวทั่วไปเป็นกลุ่ม แต่ไม่ได้ซื้อสินค้าหรือบริการในราคาพิเศษเหมือนทัวริ่งเหมา

3.4.2.2. จัดแบ่งตามวัตถุประสงค์ของท่องเที่ยว (By Purpose Categories) ได้แก่

1) ท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Educational Tour) เช่น การเรียนทำอาหาร การสอนมวยไทย

2) ท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreational Tour) เช่น ทัวริ่งทะเล

3) ท่องเที่ยวเพื่อศาสนา (Religious Tour) เช่น ทัวริ่งทอดกฐิน พิธีอัศจรรย์ที่ชาลูดิอาระเบีย

4) ท่องเที่ยวเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Tour) เช่น ศึกษาพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ทางทะเล ดุสรีย์ปราสาท

5) ท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพอนามัย (Health Tour) เช่น Health and Spa (อาบน้ำแร่) การนวดเท้า การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา

6) ท่องเที่ยวเพื่อเล่นหรือชมการแข่งขันกีฬา (Sport Tour) เช่น เอเชียนเกมส์ ซีเกมส์

7) ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เช่น ท่องเที่ยวเชิงเกษตร , Home Stay , และอื่น ๆ

3.4.2.3. จัดแบ่งตามจุดหมายปลายทาง (Destination Categories) แบ่งได้ 4 ประเภท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2536) คือ

- 1) ทิวร่นำเที่ยวชมเมือง (City Tour)
- 2) ทิวร่นำเที่ยวชมภูมิทัศน์ (Sight-Seeing Tour)
- 3) ทิวร่นำเที่ยวชมเมืองและภูมิทัศน์ (City-Sight-Seeing Tour)
- 4) ทิวร่นำเที่ยวแหล่งบันเทิงยามราตรี (Night Tour)

3.4.2.4. จัดแบ่งตามรูปแบบการท่องเที่ยว (Mode of Travel Categories) มีหลายประเภทตามพัฒนาการในรูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยว เช่น

- 1) ทิวร่นำเที่ยวเดินป่า (Tracking)
- 2) ทิวร่นำเที่ยวล่องเรือ (Boat trip)
- 3) ทิวร่นำล่องเรือแคนู (Sea Canoe)
- 4) ทิวร่นำเที่ยวดำน้ำ (Diving)
- 5) ทิวร่นำเที่ยวล่องเรือสำราญ (Cruise)
- 6) ทิวร่นำเที่ยวล่องแพ (Jungle Raft)
- 7) ทิวร่นำเที่ยวล่องไพร (Safari) และอื่น ๆ

3.4.2.5. จัดแบ่งตามระยะเวลา (Timing Categories) จำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

- 1) ทิวร่นำเที่ยวครึ่งวัน (Half-Day Tour)
- 2) ทิวร่นำเที่ยวเต็มวัน (All Day Tour)
- 3) ทิวร่นำเที่ยวมากกว่าหนึ่งวัน (Tour Around)

3.4.2.6. จัดแบ่งตามระยะทาง (Distance Categories) แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

- 1) ทิวร่นำเที่ยวระยะสั้น (Short-Haul Tour)
- 2) ทิวร่นำเที่ยวระยะยาว (Long-Haul Tour)

3.4.2.7 จัดแบ่งตามลักษณะการจัดรายการ (Tour Design Categories)

มี 2 ประเภท คือ

1) ทัวร์นำเที่ยวแบบสำเร็จรูป (Ready-Made Tour) คือ การจัดทัวร์นำเที่ยวที่มีการจัดไว้ล่วงหน้าให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้อตามรายการต่าง ๆ ที่บริษัทวางแผนไว้ โดยจะมีแผนพับหรือแผ่นโฆษณารายการต่างๆ เสนอให้นักท่องเที่ยว

2) รายการนำเที่ยวตามประสงค์ (Tailor-Made Tour) หมายถึง การนำเที่ยวที่จัดขึ้นตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่เสนอรูปแบบรายการให้บริษัทช่วยจัดทำ โปรแกรมและตกลงราคากัน อาจจะเป็นรายการที่ไม่มีในแผนงานที่ผ่านมาของบริษัทก็ได้

3.4.2.8. จัดแบ่งตามลักษณะพฤติกรรมการซื้อ (Buying Behavior Categories) ปกติจะจัดแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1) ทัวร์นำเที่ยวเหมาจ่าย (Package Tour) คือ การที่นักท่องเที่ยวต้องจ่ายเงินล่วงหน้าก่อนการเดินทางเป็นการซื้อสินค้าหรือบริการรวมทุกอย่างแบบเหมาจ่าย เบ็ดเสร็จยกเว้นสินค้าหรือบริการบางอย่างที่นักท่องเที่ยวต้องจ่ายเอง ณ จุดหมายปลายทาง เช่น ค่าซักรีดเสื้อผ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าซื้อสินค้าของที่ระลึก เป็นต้น

2) ทัวร์นำเที่ยวเสริมพิเศษ (Optional Tour) เป็นการนำเที่ยวที่นักท่องเที่ยวซื้อรายการเข้าชม หรือรายการนำเที่ยวเพิ่มเติมเอง ณ แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เช่น ภูเก็ตแฟนตาซี ทิฟฟานี่โชว์ เป็นต้น

จากลักษณะการแบ่งประเภทของการจัดนำเที่ยวดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าประเภทของการจัดนำเที่ยวอย่างหนึ่งสามารถนำไปจัดรวมอยู่ในประเภทของการจัดนำเที่ยวอีกประเภทหนึ่งได้เช่นกัน เช่น การนำเที่ยวแบบครึ่งวันหรือเต็มวัน ก็สามารถเรียกเป็นทัวร์ระยะสั้นได้ การจัดประเภทของการจัดนำเที่ยวจึงไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ขึ้นอยู่กับความถนัดในการเรียกชื่อประเภทของการจัดนำเที่ยวของแต่ละบริษัทมากกว่า

3.5 รายการนำเที่ยว

3.5.1 ความหมายของรายการนำเที่ยว

พวงบุหงา ภูมิพานิช (2539) ได้ให้ความหมายของรายการนำเที่ยวว่า รายการนำเที่ยวหมายถึง กิจกรรมการเดินทางในแต่ละวัน ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสุดท้ายตามจำนวนวันที่จัด โดยระบุวัน เวลา สถานที่พักแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร และแหล่งท่องเที่ยว การเขียนรายการนำเที่ยวมิใช่เฉพาะความสามารถในการเขียนกำหนดการเดินทางเท่านั้น แต่หมาย

รวมถึงความสามารถของการเขียนอย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ มีสีสัน เร้าอารมณ์ ทำให้ผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความรู้สึกต้องการที่จะไปเที่ยว ให้ความสนใจ สอบถาม จนถึงตัดสินใจซื้อสินค้าในที่สุด

3.5.2 ประเภทของรายการนำเที่ยว

ธนศ ศรีสถิตย์ (2545) ได้จำแนกประเภทของรายการนำเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.5.2.1 รายการนำเที่ยวอย่างย่อ เป็นรายการนำเที่ยวที่เขียนเฉพาะจุดสำคัญ ๆ ซึ่งได้แก่สถานที่ท่องเที่ยวโดยไม่บรรยายละเอียดอื่น ๆ การเขียนรายการชนิดนี้ใช้ในจุดประสงค์เพื่อการตลาดที่ต้องการจะแนะนำบอกกล่าว และชักชวนให้ซื้อสินค้า

3.5.2.2 รายการนำเที่ยวสำหรับลูกค้า เป็นรายการนำเที่ยวที่เขียนข้อมูลอย่างละเอียด เพียงพอที่จะทำให้ลูกค้าทราบว่าทำอะไรบ้าง ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการเดินทางในแต่ละวัน เพื่อให้ลูกค้าจะได้วางแผนเตรียมตัวสำหรับเดินทางได้ถูกต้อง

3.5.2.3 รายการนำเที่ยวสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เป็นรายการนำเที่ยวที่เขียนเพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้นำเที่ยวและพนักงานขับรถ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ละเอียดมาก ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลา และการติดต่อกับผู้ประกอบการธุรกิจผลิตสินค้าบริการท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งจะมีชื่อและหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ที่จะติดต่อกับ นอกจากนี้อาจเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เป็นต้น สำหรับให้ผู้นำเที่ยวเป็นแนวทางประกอบการอธิบายให้แก่ลูกค้า

3.6 การวางแผนจัดรายการนำเที่ยว

ธนศ ศรีสถิตย์ (2545) ได้กล่าวถึงการวางแผนจัดรายการนำเที่ยวจะต้องพิจารณาจากข้อมูลเหล่านี้

3.6.1 วัตถุประสงค์ การจัดรายการนำเที่ยวต้องจัดให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้ เช่น จัดไประนองเพื่ออาบน้ำแร่ ก็ควรที่จะเลือกสถานที่พักที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสอาบน้ำแร่ หรือจัดไปภาคเหนือของประเทศไทยเพื่อศึกษาความเป็นอยู่ของชนกลุ่มน้อย ก็ควรจัดให้นักท่องเที่ยวได้เห็น ได้สัมผัสชีวิตของชนกลุ่มน้อย เป็นต้น

3.6.2 ระยะเวลาในการเดินทาง ถ้าการเดินทางเป็นระยะสั้น ก็อาจจะจัดแวะเที่ยวระหว่างทางได้ประมาณ 2-3 แห่ง ก่อนถึงจุดหมายปลายทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาของจุดหมายปลายทางว่าใกล้หรือไกลแค่ไหน ถ้าเดินทางระยะยาว จะต้องคำนวณเพิ่มเวลาในการขับรถด้วย

3.6.3 ลูกค้าเป้าหมาย จะต้องทราบว่า จะจัดการท่องเที่ยวให้ใคร ลูกค้าเป้าหมายเป็นใคร เพื่อจะได้จัดรายการได้ถูกต้อง

3.6.4 ราคาบริการท่องเที่ยว ลูกค้าส่วนใหญ่จะดูที่ราคาบริการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก ดังนั้นในการคิดราคาต้องคำนึงลูกค้าว่าจะสามารถซื้อบริการได้หรือไม่

3.6.5 ความต้องการของตลาดเป้าหมาย จัดรายการให้เหมาะสมกับความ ต้องการของตลาดโดยจัดลำดับความสนใจของตลาด แล้วทำรายการให้น่าสนใจและสนุกสนาน

3.6.6 การท่องเที่ยวโดยรถโค้ช จะต้องมีการเผื่อเวลาสำหรับหยุดพักระหว่างทาง เพื่อเข้าห้องน้ำ ดื่มน้ำ และเปลี่ยนอิริยาบถ

3.6.7 อาหาร ทำเลที่ตั้งร้านอาหารมีความสำคัญพอ ๆ กับอาหาร อาหารมื้อแรก เมื่อมาถึงจุดมุ่งหมายปลายทางควรจัดให้ใกล้กับโรงแรมที่พัก เพื่อให้ลูกค้าได้พักผ่อนเร็วขึ้น สำหรับร้านอาหาร ควรจะเปลี่ยนสถานที่เพื่อให้อาหารมีความหลากหลายและให้โอกาสได้ลองอาหารท้องถิ่นด้วย

3.6.8 ระยะเวลา การเดินทางไม่ควรใช้เวลานานเกิน 12 ชั่วโมง ในแต่ละวัน ยกเว้น การชมการแสดงกลางคืน

3.6.9 แหล่งท่องเที่ยว นอกจากจะเลือกสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ที่เป็นจุดเด่นทางการท่องเที่ยวแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น สถานที่จอดรถขนาดใหญ่ จุดรับ-ส่งนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น

3.6.10 การตั้งชื่อ ต้องให้สัมพันธ์กับรายการ ต้องง่าย ตรง และดึงดูดความสนใจ เช่น ไปเที่ยวอีสาน อาจตั้งชื่อว่า “ฟังแคนแดนอีสาน” เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านอ่านแล้วเกิดจินตนาการขึ้นในใจของผู้อ่านแล้วสนใจขอทราบรายละเอียด

3.7 ขั้นตอนการจัดทำรายการนำเที่ยว

ธเนศ ศรีสถิตย์ (2545) ได้อธิบายถึงการจัดทำรายการนำเที่ยวในแต่ละรายการ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.7.1 เตรียมเส้นทางเดินทาง ก่อนจัดทำรายการท่องเที่ยวแต่ละครั้งจะต้องดำเนินการดังนี้

3.7.1.1 กำหนดเส้นทางที่จะนำเที่ยว

3.7.1.2 สืบหาเส้นทางที่กำหนดขึ้น เพื่อศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระยะเวลาตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทาง ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง ทั้งนี้ต้องนับรวมเวลาที่พักรับประทานอาหารทุกมื้อ ระยะเวลาหยุดพัก นำเที่ยวและซื้อของ ฯลฯ

3.7.1.3 กำหนดจุดหยุดนำชมสถานที่ท่องเที่ยว จุดรับประทานอาหาร จุดหยุดพักจุดซื้อของที่ระลึก

3.7.1.4 จุดที่ตั้งของสถานพยาบาลที่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่นำชม

3.7.1.5 ขนาดของยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางขนส่งนักท่องเที่ยว

3.7.2. การเตรียมรายการ วิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถจัดทำรายการท่องเที่ยวดังนี้

3.7.2.1 วางแผนในเรื่องบุคลากร เป็นการวางแผนจัดกำลังคนว่าจะมีบุคลากรในฝ่ายใดบ้างที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายขาย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายการจัดการท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อรวมปรึกษาวางแผนร่วมกันในแนวทางการจัดรายการนำเที่ยว และเป็นการเตรียมความพร้อมในการจัดนำเที่ยวในอนาคต

3.7.2.2 วางแผนในเรื่องสถานที่ โดยกำหนดสถานที่ที่จะเดินทางหลังจากที่ได้ศึกษารายละเอียดของสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พักแรม ระยะเวลาทางและการเข้าถึงสถานที่นั้น ๆ ว่ายากหรือง่ายเพียงใด สภาพความเป็นอยู่และสิ่งอำนวยความสะดวกสบายเป็นอย่างไร มีความปลอดภัยมากน้อยเพียงใด

3.7.2.3 วางแผนในเรื่องของเวลา หลัจากที่มีการวางแผนในเรื่องของสถานที่เสร็จแล้ว ก็จะสามารถวางแผนกำหนดระยะเวลา คำนวณเวลาได้อย่างถูกต้องหรือใกล้เคียงกับการนำเที่ยวจริงมากที่สุด เพราะเวลาจะเป็นตัวกำหนดในการจัดวางแผนเรื่องอื่น ๆ ทั้งบุคลากร สถานที่ท่องเที่ยว งบประมาณการเงิน และเรื่องอื่น ๆ

3.7.2.4 วางแผนในเรื่องการคมนาคมขนส่ง เตรียมพาหนะในการเดินทาง ต้องมีความเหมาะสมกับจำนวนลูกค้า สภาพอากาศ ระยะเวลาและสถานที่ที่จะเดินทางไป

3.7.2.5 วางแผนในเรื่องของงบประมาณ เป็นการคำนวณงบประมาณค่าใช้จ่ายทั้งหมดว่าจะต้องจ่ายไปเท่าไร ตลอดจนคำนวณถึงผลกำไรที่ทางผู้จัดจะได้รับ

3.8 ตัวอย่างกำหนดการนำเที่ยว

โปรแกรม “หนึ่งอ้อม ชิมมะม่วงอร่อย” (Bangpakong Charter Co.Ltd, 2548) นั่งม้าเหล็ก เยือนถิ่นธรรมชาติ. สัมผัสสายน้ำแห่งมังกร ชมวิถีความเป็นอยู่ของชาวแปดริ้ว ตามลุ่มน้ำบางปะกง นมัสการหลวงพ่อบุทธโสธร พระศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้าน คู่เมือง พร้อมทั้งชิมมะม่วงอร่อยจากสวนใน อ.บางคล้า

โปรแกรม วันเดียว เข้าไป เย็นกลับ (รถไฟ – รถยนต์) ออกเดินทางทุกเสาร์-อาทิตย์ ตลอดเดือน มี.ค.-เม.ย.48

07.30 น. สมาชิกทุกท่านพร้อมกัน ณ ขบวนรถดีเซลรางที่ 281 (กรุงเทพฯ - กบินทร์บุรี) สถานีรถไฟหัวลำโพง

8.00 น. ออกเดินทาง สู่ จ.ฉะเชิงเทรา บริการท่านด้วยอาหารเช้าและเครื่องดื่ม

09.19 น. ถึง สถานีรถไฟฉะเชิงเทรา แล้วเดินทางต่อโดยรถยนต์ปรับอากาศ
สู่ อ.บางคล้า

10.00 น. ถึง อ.บางคล้า ดินแดนชุมชนชาวจีน ของเมืองแปดริ้ว ชมฝูงค้างคาวแม่ไก่
นับหมื่นตัว ในบริเวณวัดโพธิ์ นำท่านนั่ง สกายแล็ป (สามล้อเครื่อง) เดินทางไปสักการะอนุสรณ์
สถานแห่งชัยชนะของ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจากนั้นเดินทางสู่ บ้านน้ำตาสด ชมสาธิต
การทำน้ำตาลสด และเลือกซื้อสินค้าทางการเกษตร ภูมิปัญญาชาวบ้าน แล้วนำท่านเดินทางสู่
สวนมะม่วง เพื่อพบกับกิจกรรม “หนึ่งอิม ซิมมะม่วงอร่อย”

12.00 น. นำท่าน ล่องเรือรับประทานอาหารกลางวัน รอบเกาะลัด ชมวิวทิวทัศน์ และ
สัมผัสมนต์เสน่ห์ของสายน้ำแห่งชีวิต ผ่านวัดโพธิ์บางคล้า อนุสรณ์สถานแห่งชัยชนะของสมเด็จพระ
เจ้าตากสินมหาราช บริเวณปากน้ำจืด ซึ่งเป็น 1 ใน 5 แม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ (เบญจสุทธคงคา)

13.00 น. “จับจ่ายใช้สอย หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ท่านจะได้เลือกซื้อ เลือกชิม
มะม่วงน่านาพันธุ์ราคาถูก และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะม่วงน่านาชนิด ในเทศกาลมะม่วง และ
ของดีเมืองแปดริ้ว จากนั้นเดินทางเข้าสู่ อ.เมือง ฉะเชิงเทรา เยี่ยมชมเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน

15.00 น. นมัสการหลวงพ่อบุญรอด ขอพรพระศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้าน คู่เมืองแปดริ้ว ณ
วัดโสธรวรารามวรวิหาร จากนั้นนมัสการพระสังกัจจาย ณ โรงเจวัดโสธรฯ เพื่อความมั่งคั่ง
สมบูรณ์พูนสุข นมัสการเทพเจ้าแห่งโชคลาภ ณ วัดจีนประชาสโมสร (วัดเล่งฮกยี่) แล้วเดินเล่นซื้อ
ของฝาก ของที่ระลึก ณ ตลาดบ้านใหม่ ตลาดโบราณริมแม่น้ำบางปะกง อายุกว่า 100 ปี ชมวิถี
ชีวิต แหล่งยอดฮิตการถ่ายทำละคร และภาพยนตร์ไทย จับจ่ายใช้สอย แหล่งของกินอร่อย
ย้อนรอยวิถีไทย - จีน

17.30 น. เดินทางกลับกรุงเทพฯ โดยสวัสดิภาพ
อัตราค่าบริการ ผู้ใหญ่ 890 บาท เด็ก 690 บาท (อายุ 4-11 ปี) ราคานี้รวม

1. ค่าอาหารกลางวันบนเรือ
2. ค่ารถยนต์ปรับอากาศ / ค่าสามล้อเครื่อง
3. ค่าล่องเรือรอบเกาะลัด
4. ค่าประกันอุบัติเหตุ
5. ค่าอาหารกลางวัน
6. ค่ามัดคูปอง
7. ค่าตัวรถไฟ (ไป-กลับ)

3.9 ประโยชน์ของรายการนำเที่ยว

ธเนศ ศรีสถิตย์ (2545) ได้อธิบายว่ารายการนำเที่ยวมีประโยชน์สำหรับบุคคลต่อไปนี้

3.9.1 บริษัทนำเที่ยว ใช้แบบกำหนดให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมและดำเนินการได้จริงและเป็นไปตามรายการ

3.9.2 นักท่องเที่ยว จะทราบรายละเอียดที่ประกอบการตัดสินใจ ที่เลือกซื้อ Package Tour ในส่วนบริษัทธุรกิจที่เกี่ยวข้อง จะยึดกำหนดจากรายการนำเที่ยวเพื่อให้บริการต่างๆ เป็นไปตามกำหนดการ เช่น

3.9.2.1 ด้านการขนส่ง สามารถเตรียมยานพาหนะตามขนาดที่กำหนด และทันสมัย

3.9.2.2 ร้านอาหาร สามารถที่จะเตรียมอาหารและบริการได้เพียงพอ และทันเวลา

3.9.2.3 สถานที่ท่องเที่ยว การแสดง บ้านเทิงต่างๆ จะได้จัดลำดับหรืออำนวยความสะดวกให้ดีและเหมาะสม

3.10 การคำนวณราคา

ธเนศ ศรีสถิตย์ (2545) ได้อธิบายถึงการคำนวณราคาในการจัดรายการนำเที่ยว จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของรายการนำเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ คือ

3.10.1 ค่าขนส่ง ซึ่งประกอบด้วยค่าขนส่ง ค่าเดินทาง จากการใช้ยานพาหนะทุกชนิด ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ

3.10.2 ค่าที่พัก คือค่าบริการที่พักราคาคืนทั่วไป เช่น โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล หรือที่พักอื่นๆ

3.10.3 ค่าอาหาร คือ ค่าอาหารทุกมื้อที่จัดบริการลูกค้า ไม่ว่าจะรับประทานที่ร้าน ภัตตาคาร หรือนำไปรับประทานที่อื่น ค่าน้ำ ค่าขนม เป็นต้น

3.10.4 ค่าเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ เช่น ค่าผ่านประตูชมการแสดง ค่าธรรมเนียมเข้าชม โบราณสถาน อุทยานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

3.10.5 ค่าประกันภัย

3.10.6 ค่าภาษีทั่วไป

นอกจากนี้ยังมีตัวแปรที่ทำให้ราคาเปลี่ยนแปลงไป คือ

1. เส้นทางการท่องเที่ยว
2. ช่วงเวลา และระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว

3. จำนวนผู้เดินทางท่องเที่ยว

4. หลักการคิดจุดคุ้มทุนของแต่ละบริษัท

สมมติว่าจัดนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน โดยใช้รถบัสดับปรับอากาศ 1 คัน ขนาด 40 ที่นั่ง

1. ค่าใช้จ่ายคงที่ ได้แก่

ค่าเช่ารถปรับอากาศ 10,000 บาท/วัน	20,000	บ.
ค่าดำเนินการ	15,000	บ.
ค่ามัคคุเทศก์ 1 คน	2,000	บ.
ค่าเบี้ยเลี้ยงพนักงาน	10,000	บ.
ค่าทิปพนักงานขับรถ/พนักงานโรงแรม	1,000	บ.
รวมเป็นเงิน	<u>26,500</u>	บ.

2. ค่าใช้จ่ายผันแปร

ค่าอาหาร 3 มื้อ คนละ 300 บาท

ค่าห้องพัก คืนละ 1500 บ./ห้อง (นอนห้องละ / คน)

ค่าบัตรผ่านประตูเข้าชมสถานที่ต่างๆ 150 บาท/คน

ถ้าคิดจุดคุ้มทุนอยู่ที่ 26 คน ต่อรถบัสดับ 1 คัน ดังนั้นค่าใช้จ่ายผันแปรจะเป็นดังนี้

ค่าอาหาร 26 คน = 26×300	7,800	บ.
ค่าที่พัก ห้องละ 2 คน รวม 13 ห้อง = 1500×13	19,500	บ.
ค่าบัตรผ่านประตูเข้าชมสถานที่ต่างๆ = 150×26	3,900	บ.
รวมเป็นเงิน	<u>31,200</u>	บ.

ดังนั้น ถ้ามีนักท่องเที่ยว 26 คน รายจ่ายทั้งหมด = ค่าใช้จ่ายคงที่ + ค่าใช้จ่ายผันแปร

$$= 26,500 + 31,200$$

$$= 57,000 \text{ บ.}$$

$$\text{ราคาต้นทุน/คน} = \frac{57,000}{26} = 2,200$$

26

หมายเหตุ 1. ถ้าต้องการกำไร 230 บาท/คน ให้บวกกำไรกับราคาต้นทุน/คน

$$\text{จะเป็นราคาขาย/คน} = 2,220 + 230 = 2,450 \text{ บาท/คน}$$

$$\text{เพราะฉะนั้น 26 คน จะได้กำไร} = 230 \times 26 = 5,980 \text{ บาท}$$

* แต่ถ้าขายได้ถึง 40 ที่นั่ง กำไรก็จะเพิ่มตามจำนวนนักท่องเที่ยว

2. กำไรที่บวกเพิ่มต่อคนนั้นต้องเหมาะสมกับความเป็นจริงในตลาดเมื่อเทียบกับบริษัทคู่แข่ง มิเช่นนั้นจะทำให้ราคาขายสูงเกินจริง

3.11 ปัญหาและอุปสรรคของการจัดนำเที่ยว

ปัญหาและอุปสรรคของการจัดนำเที่ยว นับว่าเป็นปัญหาที่บางครั้งเกิดจากความผิดพลาดของการจัดการ แต่บางครั้งก็เป็นปัญหาสุทธวิสัยที่จะแก้ได้ เช่น การแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ การขัดข้องของเครื่องจักร เครื่องยนต์ของพาหนะ หรืออุบัติเหตุ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่น ๆ อีก เช่น ไม่สามารถจัดรายการนำเที่ยวได้ตามวันและเวลาที่ลูกค้าต้องการ เช่น ไม่มีที่พัก ไม่มีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับรายการนำเที่ยวเปิดให้บริการตามรายการที่ลูกค้าต้องการ เป็นต้น

3.12 สิ่งสำคัญในการผลิตสื่อเพื่อการโฆษณาธุรกิจนำเที่ยว

การผลิตสื่อเพื่อการโฆษณาธุรกิจนำเที่ยวนั้น ต้องคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์ คือ รายการนำเที่ยวที่ต้องแสดงให้เห็นแล้วเข้าใจตามที่ตั้งใจ ต้องแสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ ทำให้ลูกค้ารู้สึกคุ้มกับที่ซื้อบริการ โดยต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (ธเนศ ศรีสถิตย์, 2545)

3.12.1 ต้องสื่อให้เห็นเส้นทางท่องเที่ยวที่แปลกใหม่และเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้ซื้อ

3.12.2 ความเป็นพิเศษของกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในรายการนำเที่ยว ที่จะทำให้นักค้ารู้สึกประทับใจและจะขาดไม่ได้

3.12.3 ความสะดวก ปลอดภัย ของผู้ซื้อตลอดการเดินทาง

3.12.4 การดูแลเอาใจใส่ในบริการลูกค้า ที่ดูดีเป็นพิเศษตลอดการเดินทาง

3.12.5 การที่มีผู้ซื้อเสียง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปได้เลือกใช้บริการ

การดำเนินด้านการขายและการตลาดของธุรกิจนำเที่ยวมีลักษณะเฉพาะสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าที่ไม่เหมือนกับสินค้าทั่วไป ดังนั้นการศึกษาตลาดก็ต้องรอบคอบ กลุ่มเป้าหมายชัดเจน สำรวจความต้องการของตลาดอยู่เสมอ เพราะรายการนำเที่ยวที่น่าสนใจของลูกค้า นอกจากจะเปลี่ยนไปตามกลุ่มเป้าหมายแล้วยังแปรเปลี่ยนไปตามเทศกาลอีกด้วย เมื่อมีผลิตภัณฑ์ที่ดีแล้วตรงกับความต้องการของลูกค้าแล้ว ประกอบกับการมีโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้นักค้าทราบและรู้จักผลิตภัณฑ์แล้ว ก็เหมือนกับการเปิดโอกาสให้สินค้าใหม่ได้เกิดในตลาดด้วย และมีทีมขายที่ดีมีคุณภาพก็จะทำให้สินค้าขายได้และสามารถครองใจลูกค้าได้

3.13 การบริการของบริษัทนำเที่ยว

ธเนศ ศรีสถิตย์ (2545) ได้กล่าวถึงบริษัทนำเที่ยวอาจมีการจัดบริการหลัก ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวในเรื่องต่อไปนี้

3.13.1 บริการนำเที่ยว บริษัทนำเที่ยวอาจมีบริการนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว ทั้งในประเทศและต่างประเทศในรูปแบบของยานพาหนะ หรือมัคคุเทศก์นำชม หรือทั้ง 2 อย่าง

3.13.2 จัดรายการนำเที่ยว เป็นการพิมพ์รายละเอียดของโปรแกรมท่องเที่ยว วันเวลาสถานที่ท่องเที่ยวค่าใช้จ่ายและอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดนำเที่ยวไปในที่ใดที่หนึ่ง โดยมากมักเป็นการจัดรายการนำเที่ยวในลักษณะที่พิมพ์ออกมา เป็นรูปเล่ม แผ่นพับ โบชัวร์ หรือโฆษณาใน นิตยสารต่างๆ เพื่อเสนอขายแก่ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว

3.13.3 บริการจองตั๋วเดินทาง เช่น รับจองตั๋วเครื่องบิน รถประจำทาง รถไฟ เป็นต้น

3.13.4 บริการรับจองโรงแรมที่พักให้กับนักท่องเที่ยว อาจทั้งในและต่างประเทศ

3.13.5 บริการด้านการขนส่ง รับส่งนักท่องเที่ยวระหว่างการท่องเที่ยว

3.13.6 บริการจอร์้านอาหาร และบัตรเข้าชมการแสดง

3.13.7 บริการจัดทำหนังสือเดินทางและวีซ่า

3.13.8 บริการให้คำปรึกษา แนะนำการเดินทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

3.14. ประโยชน์ที่ผู้ใช้บริการได้รับจากธุรกิจนำเที่ยว

ดั่งนี้ ๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐. ๑๐๑. ๑๐๒. ๑๐๓. ๑๐๔. ๑๐๕. ๑๐๖. ๑๐๗. ๑๐๘. ๑๐๙. ๑๑๐. ๑๑๑. ๑๑๒. ๑๑๓. ๑๑๔. ๑๑๕. ๑๑๖. ๑๑๗. ๑๑๘. ๑๑๙. ๑๒๐. ๑๒๑. ๑๒๒. ๑๒๓. ๑๒๔. ๑๒๕. ๑๒๖. ๑๒๗. ๑๒๘. ๑๒๙. ๑๓๐. ๑๓๑. ๑๓๒. ๑๓๓. ๑๓๔. ๑๓๕. ๑๓๖. ๑๓๗. ๑๓๘. ๑๓๙. ๑๔๐. ๑๔๑. ๑๔๒. ๑๔๓. ๑๔๔. ๑๔๕. ๑๔๖. ๑๔๗. ๑๔๘. ๑๔๙. ๑๕๐. ๑๕๑. ๑๕๒. ๑๕๓. ๑๕๔. ๑๕๕. ๑๕๖. ๑๕๗. ๑๕๘. ๑๕๙. ๑๖๐. ๑๖๑. ๑๖๒. ๑๖๓. ๑๖๔. ๑๖๕. ๑๖๖. ๑๖๗. ๑๖๘. ๑๖๙. ๑๗๐. ๑๗๑. ๑๗๒. ๑๗๓. ๑๗๔. ๑๗๕. ๑๗๖. ๑๗๗. ๑๗๘. ๑๗๙. ๑๘๐. ๑๘๑. ๑๘๒. ๑๘๓. ๑๘๔. ๑๘๕. ๑๘๖. ๑๘๗. ๑๘๘. ๑๘๙. ๑๙๐. ๑๙๑. ๑๙๒. ๑๙๓. ๑๙๔. ๑๙๕. ๑๙๖. ๑๙๗. ๑๙๘. ๑๙๙. ๒๐๐. ๒๐๑. ๒๐๒. ๒๐๓. ๒๐๔. ๒๐๕. ๒๐๖. ๒๐๗. ๒๐๘. ๒๐๙. ๒๑๐. ๒๑๑. ๒๑๒. ๒๑๓. ๒๑๔. ๒๑๕. ๒๑๖. ๒๑๗. ๒๑๘. ๒๑๙. ๒๒๐. ๒๒๑. ๒๒๒. ๒๒๓. ๒๒๔. ๒๒๕. ๒๒๖. ๒๒๗. ๒๒๘. ๒๒๙. ๒๓๐. ๒๓๑. ๒๓๒. ๒๓๓. ๒๓๔. ๒๓๕. ๒๓๖. ๒๓๗. ๒๓๘. ๒๓๙. ๒๔๐. ๒๔๑. ๒๔๒. ๒๔๓. ๒๔๔. ๒๔๕. ๒๔๖. ๒๔๗. ๒๔๘. ๒๔๙. ๒๕๐. ๒๕๑. ๒๕๒. ๒๕๓. ๒๕๔. ๒๕๕. ๒๕๖. ๒๕๗. ๒๕๘. ๒๕๙. ๒๖๐. ๒๖๑. ๒๖๒. ๒๖๓. ๒๖๔. ๒๖๕. ๒๖๖. ๒๖๗. ๒๖๘. ๒๖๙. ๒๗๐. ๒๗๑. ๒๗๒. ๒๗๓. ๒๗๔. ๒๗๕. ๒๗๖. ๒๗๗. ๒๗๘. ๒๗๙. ๒๘๐. ๒๘๑. ๒๘๒. ๒๘๓. ๒๘๔. ๒๘๕. ๒๘๖. ๒๘๗. ๒๘๘. ๒๘๙. ๒๙๐. ๒๙๑. ๒๙๒. ๒๙๓. ๒๙๔. ๒๙๕. ๒๙๖. ๒๙๗. ๒๙๘. ๒๙๙. ๓๐๐. ๓๐๑. ๓๐๒. ๓๐๓. ๓๐๔. ๓๐๕. ๓๐๖. ๓๐๗. ๓๐๘. ๓๐๙. ๓๑๐. ๓๑๑. ๓๑๒. ๓๑๓. ๓๑๔. ๓๑๕. ๓๑๖. ๓๑๗. ๓๑๘. ๓๑๙. ๓๒๐. ๓๒๑. ๓๒๒. ๓๒๓. ๓๒๔. ๓๒๕. ๓๒๖. ๓๒๗. ๓๒๘. ๓๒๙. ๓๓๐. ๓๓๑. ๓๓๒. ๓๓๓. ๓๓๔. ๓๓๕. ๓๓๖. ๓๓๗. ๓๓๘. ๓๓๙. ๓๔๐. ๓๔๑. ๓๔๒. ๓๔๓. ๓๔๔. ๓๔๕. ๓๔๖. ๓๔๗. ๓๔๘. ๓๔๙. ๓๕๐. ๓๕๑. ๓๕๒. ๓๕๓. ๓๕๔. ๓๕๕. ๓๕๖. ๓๕๗. ๓๕๘. ๓๕๙. ๓๖๐. ๓๖๑. ๓๖๒. ๓๖๓. ๓๖๔. ๓๖๕. ๓๖๖. ๓๖๗. ๓๖๘. ๓๖๙. ๓๗๐. ๓๗๑. ๓๗๒. ๓๗๓. ๓๗๔. ๓๗๕. ๓๗๖. ๓๗๗. ๓๗๘. ๓๗๙. ๓๘๐. ๓๘๑. ๓๘๒. ๓๘๓. ๓๘๔. ๓๘๕. ๓๘๖. ๓๘๗. ๓๘๘. ๓๘๙. ๓๙๐. ๓๙๑. ๓๙๒. ๓๙๓. ๓๙๔. ๓๙๕. ๓๙๖. ๓๙๗. ๓๙๘. ๓๙๙. ๔๐๐. ๔๐๑. ๔๐๒. ๔๐๓. ๔๐๔. ๔๐๕. ๔๐๖. ๔๐๗. ๔๐๘. ๔๐๙. ๔๑๐. ๔๑๑. ๔๑๒. ๔๑๓. ๔๑๔. ๔๑๕. ๔๑๖. ๔๑๗. ๔๑๘. ๔๑๙. ๔๒๐. ๔๒๑. ๔๒๒. ๔๒๓. ๔๒๔. ๔๒๕. ๔๒๖. ๔๒๗. ๔๒๘. ๔๒๙. ๔๓๐. ๔๓๑. ๔๓๒. ๔๓๓. ๔๓๔. ๔๓๕. ๔๓๖. ๔๓๗. ๔๓๘. ๔๓๙. ๔๔๐. ๔๔๑. ๔๔๒. ๔๔๓. ๔๔๔. ๔๔๕. ๔๔๖. ๔๔๗. ๔๔๘. ๔๔๙. ๔๕๐. ๔๕๑. ๔๕๒. ๔๕๓. ๔๕๔. ๔๕๕. ๔๕๖. ๔๕๗. ๔๕๘. ๔๕๙. ๔๖๐. ๔๖๑. ๔๖๒. ๔๖๓. ๔๖๔. ๔๖๕. ๔๖๖. ๔๖๗. ๔๖๘. ๔๖๙. ๔๗๐. ๔๗๑. ๔๗๒. ๔๗๓. ๔๗๔. ๔๗๕. ๔๗๖. ๔๗๗. ๔๗๘. ๔๗๙. ๔๘๐. ๔๘๑. ๔๘๒. ๔๘๓. ๔๘๔. ๔๘๕. ๔๘๖. ๔๘๗. ๔๘๘. ๔๘๙. ๔๙๐. ๔๙๑. ๔๙๒. ๔๙๓. ๔๙๔. ๔๙๕. ๔๙๖. ๔๙๗. ๔๙๘. ๔๙๙. ๕๐๐. ๕๐๑. ๕๐๒. ๕๐๓. ๕๐๔. ๕๐๕. ๕๐๖. ๕๐๗. ๕๐๘. ๕๐๙. ๕๑๐. ๕๑๑. ๕๑๒. ๕๑๓. ๕๑๔. ๕๑๕. ๕๑๖. ๕๑๗. ๕๑๘. ๕๑๙. ๕๒๐. ๕๒๑. ๕๒๒. ๕๒๓. ๕๒๔. ๕๒๕. ๕๒๖. ๕๒๗. ๕๒๘. ๕๒๙. ๕๓๐. ๕๓๑. ๕๓๒. ๕๓๓. ๕๓๔. ๕๓๕. ๕๓๖. ๕๓๗. ๕๓๘. ๕๓๙. ๕๔๐. ๕๔๑. ๕๔๒. ๕๔๓. ๕๔๔. ๕๔๕. ๕๔๖. ๕๔๗. ๕๔๘. ๕๔๙. ๕๕๐. ๕๕๑. ๕๕๒. ๕๕๓. ๕๕๔. ๕๕๕. ๕๕๖. ๕๕๗. ๕๕๘. ๕๕๙. ๕๖๐. ๕๖๑. ๕๖๒. ๕๖๓. ๕๖๔. ๕๖๕. ๕๖๖. ๕๖๗. ๕๖๘. ๕๖๙. ๕๗๐. ๕๗๑. ๕๗๒. ๕๗๓. ๕๗๔. ๕๗๕. ๕๗๖. ๕๗๗. ๕๗๘. ๕๗๙. ๕๘๐. ๕๘๑. ๕๘๒. ๕๘๓. ๕๘๔. ๕๘๕. ๕๘๖. ๕๘๗. ๕๘๘. ๕๘๙. ๕๙๐. ๕๙๑. ๕๙๒. ๕๙๓. ๕๙๔. ๕๙๕. ๕๙๖. ๕๙๗. ๕๙๘. ๕๙๙. ๖๐๐. ๖๐๑. ๖๐๒. ๖๐๓. ๖๐๔. ๖๐๕. ๖๐๖. ๖๐๗. ๖๐๘. ๖๐๙. ๖๑๐. ๖๑๑. ๖๑๒. ๖๑๓. ๖๑๔. ๖๑๕. ๖๑๖. ๖๑๗. ๖๑๘. ๖๑๙. ๖๒๐. ๖๒๑. ๖๒๒. ๖๒๓. ๖๒๔. ๖๒๕. ๖๒๖. ๖๒๗. ๖๒๘. ๖๒๙. ๖๓๐. ๖๓๑. ๖๓๒. ๖๓๓. ๖๓๔. ๖๓๕. ๖๓๖. ๖๓๗. ๖๓๘. ๖๓๙. ๖๔๐. ๖๔๑. ๖๔๒. ๖๔๓. ๖๔๔. ๖๔๕. ๖๔๖. ๖๔๗. ๖๔๘. ๖๔๙. ๖๕๐. ๖๕๑. ๖๕๒. ๖๕๓. ๖๕๔. ๖๕๕. ๖๕๖. ๖๕๗. ๖๕๘. ๖๕๙. ๖๖๐. ๖๖๑. ๖๖๒. ๖๖๓. ๖๖๔. ๖๖๕. ๖๖๖. ๖๖๗. ๖๖๘. ๖๖๙. ๖๗๐. ๖๗๑. ๖๗๒. ๖๗๓. ๖๗๔. ๖๗๕. ๖๗๖. ๖๗๗. ๖๗๘. ๖๗๙. ๖๘๐. ๖๘๑. ๖๘๒. ๖๘๓. ๖๘๔. ๖๘๕. ๖๘๖. ๖๘๗. ๖๘๘. ๖๘๙. ๖๙๐. ๖๙๑. ๖๙๒. ๖๙๓. ๖๙๔. ๖๙๕. ๖๙๖. ๖๙๗. ๖๙๘. ๖๙๙. ๗๐๐. ๗๐๑. ๗๐๒. ๗๐๓. ๗๐๔. ๗๐๕. ๗๐๖. ๗๐๗. ๗๐๘. ๗๐๙. ๗๑๐. ๗๑๑. ๗๑๒. ๗๑๓. ๗๑๔. ๗๑๕. ๗๑๖. ๗๑๗. ๗๑๘. ๗๑๙. ๗๒๐. ๗๒๑. ๗๒๒. ๗๒๓. ๗๒๔. ๗๒๕. ๗๒๖. ๗๒๗. ๗๒๘. ๗๒๙. ๗๓๐. ๗๓๑. ๗๓๒. ๗๓๓. ๗๓๔. ๗๓๕. ๗๓๖. ๗๓๗. ๗๓๘. ๗๓๙. ๗๔๐. ๗๔๑. ๗๔๒. ๗๔๓. ๗๔๔. ๗๔๕. ๗๔๖. ๗๔๗. ๗๔๘. ๗๔๙. ๗๕๐. ๗๕๑. ๗๕๒. ๗๕๓. ๗๕๔. ๗๕๕. ๗๕๖. ๗๕๗. ๗๕๘. ๗๕๙. ๗๖๐. ๗๖๑. ๗๖๒. ๗๖๓. ๗๖๔. ๗๖๕. ๗๖๖. ๗๖๗. ๗๖๘. ๗๖๙. ๗๗๐. ๗๗๑. ๗๗๒. ๗๗๓. ๗๗๔. ๗๗๕. ๗๗๖. ๗๗๗. ๗๗๘. ๗๗๙. ๗๘๐. ๗๘๑. ๗๘๒. ๗๘๓. ๗๘๔. ๗๘๕. ๗๘๖. ๗๘๗. ๗๘๘. ๗๘๙. ๗๙๐. ๗๙๑. ๗๙๒. ๗๙๓. ๗๙๔. ๗๙๕. ๗๙๖. ๗๙๗. ๗๙๘. ๗๙๙. ๘๐๐. ๘๐๑. ๘๐๒. ๘๐๓. ๘๐๔. ๘๐๕. ๘๐๖. ๘๐๗. ๘๐๘. ๘๐๙. ๘๑๐. ๘๑๑. ๘๑๒. ๘๑๓. ๘๑๔. ๘๑๕. ๘๑๖. ๘๑๗. ๘๑๘. ๘๑๙. ๘๒๐. ๘๒๑. ๘๒๒. ๘๒๓. ๘๒๔. ๘๒๕. ๘๒๖. ๘๒๗. ๘๒๘. ๘๒๙. ๘๓๐. ๘๓๑. ๘๓๒. ๘๓๓. ๘๓๔. ๘๓๕. ๘๓๖. ๘๓๗. ๘๓๘. ๘๓๙. ๘๔๐. ๘๔๑. ๘๔๒. ๘๔๓. ๘๔๔. ๘๔๕. ๘๔๖. ๘๔๗. ๘๔๘. ๘๔๙. ๘๕๐. ๘๕๑. ๘๕๒. ๘๕๓. ๘๕๔. ๘๕๕. ๘๕๖. ๘๕๗. ๘๕๘. ๘๕๙. ๘๖๐. ๘๖๑. ๘๖๒. ๘๖๓. ๘๖๔. ๘๖๕. ๘๖๖. ๘๖๗. ๘๖๘. ๘๖๙. ๘๗๐. ๘๗๑. ๘๗๒. ๘๗๓. ๘๗๔. ๘๗๕. ๘๗๖. ๘๗๗. ๘๗๘. ๘๗๙. ๘๘๐. ๘๘๑. ๘๘๒. ๘๘๓. ๘๘๔. ๘๘๕. ๘๘๖. ๘๘๗. ๘๘๘. ๘๘๙. ๘๙๐. ๘๙๑. ๘๙๒. ๘๙๓. ๘๙๔. ๘๙๕. ๘๙๖. ๘๙๗. ๘๙๘. ๘๙๙. ๙๐๐. ๙๐๑. ๙๐๒. ๙๐๓. ๙๐๔. ๙๐๕. ๙๐๖. ๙๐๗. ๙๐๘. ๙๐๙. ๙๑๐. ๙๑๑. ๙๑๒. ๙๑๓. ๙๑๔. ๙๑๕. ๙๑๖. ๙๑๗. ๙๑๘. ๙๑๙. ๙๒๐. ๙๒๑. ๙๒๒. ๙๒๓. ๙๒๔. ๙๒๕. ๙๒๖. ๙๒๗. ๙๒๘. ๙๒๙. ๙๓๐. ๙๓๑. ๙๓๒. ๙๓๓. ๙๓๔. ๙๓๕. ๙๓๖. ๙๓๗. ๙๓๘. ๙๓๙. ๙๔๐. ๙๔๑. ๙๔๒. ๙๔๓. ๙๔๔. ๙๔๕. ๙๔๖. ๙๔๗. ๙๔๘. ๙๔๙. ๙๕๐. ๙๕๑. ๙๕๒. ๙๕๓. ๙๕๔. ๙๕๕. ๙๕๖. ๙๕๗. ๙๕๘. ๙๕๙. ๙๖๐. ๙๖๑. ๙๖๒. ๙๖๓. ๙๖๔. ๙๖๕. ๙๖๖. ๙๖๗. ๙๖๘. ๙๖๙. ๙๗๐. ๙๗๑. ๙๗๒. ๙๗๓. ๙๗๔. ๙๗๕. ๙๗๖. ๙๗๗. ๙๗๘. ๙๗๙. ๙๘๐. ๙๘๑. ๙๘๒. ๙๘๓. ๙๘๔. ๙๘๕. ๙๘๖. ๙๘๗. ๙๘๘. ๙๘๙. ๙๙๐. ๙๙๑. ๙๙๒. ๙๙๓. ๙๙๔. ๙๙๕. ๙๙๖. ๙๙๗. ๙๙๘. ๙๙๙. ๑๐๐๐.

3.14.1 ในกรณีที่บริษัทนำเที่ยวจัดตั้งขึ้นโดยถูกกฎหมาย ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความมั่นใจเพราะสามารถตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนขอทราบรายละเอียดเพิ่มเติมตามที่ต้องการได้

3.14.2 ได้รับความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเดินทางไปต่างประเทศ ซึ่งจะต้องมีขั้นตอนการขอวีซ่า ก็จะได้รับคำแนะนำ

3.14.3 ได้ท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศนั้น ๆ เพราะบริษัทนำเที่ยวจะรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญๆ และจัด Package Tour ได้เหมาะสม

3.14.4 ประหยัดกว่าการท่องเที่ยวส่วนตัว เพราะบริษัทท่องเที่ยวจะมีข้อตกลงราคาพิเศษ (Contract Rate) เพราะไปเป็นกลุ่มย่อมมีอำนาจในการต่อรองราคาได้มากกว่า

3.14.5 ความปลอดภัย เพราะบริษัทนำเที่ยวจะเน้นความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะถ้าเกิดปัญหาขึ้นย่อมกระทบกระเทือนต่อความอยู่รอดของบริษัท

3.14.6 ได้รับการบริการที่ดีและประทับใจ

3.14.7 มี Package Tour หลากหลายให้เลือกได้ตลอดทั้งปี พิเศษตามเทศกาลต่าง ๆ

3.15 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการตลาดและการขายของธุรกิจนำเที่ยว

ธเนศ ศรีสถิตย์ (2545) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการตลาดและการขายของธุรกิจนำเที่ยว ดังนี้

3.15.1 รายการนำเที่ยวไม่ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ คือบางครั้งรายการนำเที่ยวที่บริษัทคิดว่าดีแล้ว แต่ลูกค้ากลับไม่พอใจจึงขายไม่ได้ตามเป้าที่กำหนด ดังนั้นก่อนทำรายการนำเที่ยวต้องศึกษาความต้องการตลาดให้ดีกว่า

3.15.2 วันเวลาที่กำหนดในรายการนำเที่ยว ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ตรงกับช่วงเวลาที่ลูกค้าต้องการทั้งๆ ที่รายการนำเที่ยวเป็นที่พอใจของลูกค้า แต่เวลาไม่เอื้อที่จะขายได้

3.15.3 ในบางครั้งรายการนำเที่ยวจัดไว้ดี ลูกค้าสนใจ แต่ในการดำเนินการเกิดขัดข้องกับบริษัทธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพราะไม่ได้รับการยืนยันการจอง เช่น การจองที่พัก รถยนต์ หรือพาหนะที่ไม่ได้ตามกำหนด เป็นต้น

3.15.4 งบประมาณในการประชาสัมพันธ์ บริษัทนำเที่ยวขนาดเล็ก งบประมาณในการประชาสัมพันธ์มีน้อยหรือแทบไม่มีเลย เพราะถ้าประชาสัมพันธ์มาก ราคาคนนำเที่ยวก็สูงตามจะทำให้ขายได้ยาก

3.15.5 การโฆษณาประชาสัมพันธ์ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะลงทุนน้อย จึงไม่สามารถกระจายข่าวสารไปยังกลุ่มลูกค้าได้ทั่วถึง จึงดูเหมือนว่าไม่ได้รับการตอบรับตามที่คาดหวัง

3.14.6 มีภาวะการแข่งขันสูง เพราะปัจจุบันมีบริษัทจัดนำเที่ยวขนาดเล็ก จนถึงขนาดกลางเพิ่มขึ้นมากมาย ส่วนแบ่งทางการตลาดก็ถูกแบ่งออกไป และบางกลุ่มก็จัดกันเองไม่ต้องพึ่งพาบริษัทนำเที่ยว เพราะถือว่าดีอู่เป็นการสืบเปลืองและราคาสูงกว่าจัดแบบไปกันเอง

แนวทางแก้ไข

- 1) บริษัทนำเที่ยวจะต้องศึกษาความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงไม่ใช่การคาดหมายเอาเอง
- 2) ช่วงเวลาในการจัดนำเที่ยวจะต้องเป็นเวลาที่ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายสามารถใช้บริการได้
- 3) ต้องมีความสัมพันธ์และประสานงานที่ดีกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องและมีการยืนยันให้แน่นอนก่อนการออกเดินทางนำเที่ยว

4) การจัดสรรงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของขนาดธุรกิจและขอบข่ายการให้บริการของบริษัทหลัก

5) หาวิธีที่จะโฆษณาและประชาสัมพันธ์ให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย และพยายามใช้งบประมาณให้น้อยที่สุดแต่ได้รับประโยชน์สูงสุด

6) ถึงแม้จะมีภาวะของการแข่งขันสูง แต่ก็เป็นเรื่องปกติของธุรกิจ เพียงแต่ต้องตระหนักว่าถ้าสินค้าของเราดี มีคุณภาพ ราคาเหมาะสม ประกอบกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่ดี ย่อมกระตุ้นให้เกิดการซื้ออย่างแน่นอน โดยต้องคำนึงถึงจังหวะและเวลาที่ เหมาะสมด้วย

ข้อคิดในการขายสำหรับธุรกิจนำเที่ยว

1) เสนอคุณภาพของรายการนำเที่ยวให้เหมาะสมกับราคา เพราะถ้า ลูกค้าที่ใช้บริการนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวหนึ่ง มักจะเปรียบเทียบราคากับบริษัทนำเที่ยวอื่น ถ้าคุณภาพต่ำกว่าบริษัทอื่น ลูกค้าจะเลิกใช้บริการแล้วไปเลือกใช้บริการของบริษัทอื่น ทำให้เสียลูกค้าเดิมและหมดโอกาสที่จะได้ลูกค้าใหม่ๆ

2) การจัดคุณภาพของรายการนำเที่ยวให้ตรงตามมาตรฐานที่เสนอขาย เพราะมาตรฐานที่ดีบวกกับรายการนำเที่ยวที่มีคุณภาพ จะทำให้ลูกค้าของบริษัทนำเที่ยว เกิดความพึงพอใจที่ได้ใช้บริการ และบอกต่อลูกค้ารายอื่น เป็นการสร้างลูกค้าโดยลูกค้าด้วยตนเอง มาตรฐานที่เสนอขายที่ดีจะเป็นศักดิ์ศรีของบริษัทนำเที่ยวนั้นๆ

3) ต้องมีจรรยาวิชาชีพ ซื่อสัตย์ต่อลูกค้า รับผิดชอบหน้าที่ ไม่กดขี่คู่แข่ง แต่ขายรายการนำเที่ยวด้วยคุณภาพและบริการที่ประทับใจ รักศักดิ์ศรีของตนและบริษัท

4. มัคคุเทศก์

4.1 ความหมายของมัคคุเทศก์

ไชยรงค์ เจริญเมือง (2543) ได้ให้ความหมายของมัคคุเทศก์ไว้ว่า มัคคุเทศก์หมายถึงผู้ทำหน้าที่นำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Guide, Tourist Guide, Courier หรือ Tour Leader หรือ Tour Escort

ชานาญ ม่วงทิม (2541) ได้ให้ความหมายของมัคคุเทศก์ไว้ว่า มัคคุเทศก์ หมายถึงผู้นำทาง ผู้ชี้ทาง ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Guide มัคคุเทศก์เป็นผู้นำพานักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ ตลอดจนอธิบาย ตอบคำถาม และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว

ไพฑูรย์ พงสะบุตรและวิลาสวงค์ พงสะบุตร (2542) ได้อธิบายความหมายของมัคคุเทศก์ว่า มัคคุเทศก์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่นำผู้ไปยังสถานที่ต่างๆ และอธิบายแนะนำเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ คำนี้มีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Tourist Guide หรือ Tour Guide

สรุปได้ว่า มัคคุเทศก์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ พร้อมทั้งมีการอธิบาย แนะนำเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว

4.2 ประเภทของมัคคุเทศก์

ฉันทิช วรรณถนอม (2546) ได้แบ่งประเภทของมัคคุเทศก์ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.2.1 มัคคุเทศก์ทั่วไป มี 2 ชนิด คือ

4.2.1.1 มัคคุเทศก์ทั่วไป (ต่างประเทศ) บัตรสีบรอนซ์เงิน นำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชาวไทย หรือชาวต่างประเทศ สามารถนำเที่ยวได้ทั่วราชอาณาจักร

4.2.1.2 มัคคุเทศก์ทั่วไป (ไทย) บัตรสีบรอนซ์ทอง นำเที่ยวได้เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย สามารถนำเที่ยวได้ทั่วราชอาณาจักร

4.2.2 มัคคุเทศก์เฉพาะ มี 8 ชนิด คือ

4.2.2.1 มัคคุเทศก์เฉพาะ (ต่างประเทศเฉพาะพื้นที่) บัตรสีชมพู นำเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ เฉพาะจังหวัดที่ระบุไว้บนบัตรและจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกัน

4.2.2.2 มัคคุเทศก์เฉพาะ (เดินป่า) บัตรสีเขียว นำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศในเขตพื้นที่ป่า

4.2.2.3 มัคคุเทศก์เฉพาะ (ไทย เฉพาะพื้นที่) บัตรสีฟ้า นำเที่ยวเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย เฉพาะจังหวัดที่ระบุไว้บนบัตร และจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกัน

4.2.2.4 มัคคุเทศก์เฉพาะ (ศิลปวัฒนธรรม) บัตรสีแดง นำเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม วรรณคดีไทย ได้ทั่วราชอาณาจักร

4.2.2.5 มัคคุเทศก์เฉพาะ (ทางทะเล) บัตรสีส้ม นำเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศในเขตพื้นที่ทางทะเล

4.2.2.6 มัคคุเทศก์เฉพาะ (ทะเลชายฝั่ง) บัตรสีเหลือง นำเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ ในเขตพื้นที่ทางทะเล หรือเกาะต่างๆ โดยมีระยะห่างจากชายฝั่งถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้ไม่เกิน 40 ไมล์ทะเล

4.2.2.7 มัคคุเทศก์เฉพาะ (แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ) นำเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ เฉพาะภายในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ระบุชื่อไว้บนบัตร

4.2.2.8 มัคคุเทศก์เฉพาะ (วัฒนธรรมท้องถิ่น) บัตรสีน้ำตาล นำเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ ทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ โบราณคดี เฉพาะภายในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่นที่ระบุชื่อไว้ในบัตรเท่านั้น

การเป็นมัคคุเทศก์จะต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่ทางราชการกำหนดหลักสูตรแต่ละประเภทของบัตรมัคคุเทศก์จะกำหนดวุฒิการศึกษาไว้ต่างกัน แต่คุณสมบัติสำคัญ คือจะต้องเป็นคนสัญชาติไทยและอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

4.3 ความสำคัญของมัคคุเทศก์

จันทน์ วรรณถนอม (2546) ได้กล่าวถึงความสำคัญของมัคคุเทศก์ มีดังนี้

4.3.1 ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่อบริษัทนำเที่ยว

4.3.1.1 เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ในการนำเที่ยวอำนวยความสะดวก แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าแทนบริษัทนำเที่ยว

4.3.1.2 เป็นผู้รักษามูลประโยชน์ในด้านต่างๆ แทนบริษัทนำเที่ยว เช่น ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การถูกเอาเปรียบจากสถานประกอบการ

4.3.1.3 เป็นผู้ที่จะสร้างชื่อเสียง และคอยโฆษณาประชาสัมพันธ์ ให้กับบริษัทนำเที่ยวที่ตนสังกัดให้นักท่องเที่ยวทราบ

4.3.1.4 เป็นตัวแทนบริษัทนำเที่ยว ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสถานประกอบที่เกี่ยวข้อง

4.3.1.5 เป็นผู้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก ร้านอาหารตลอดจนข้อมูลสถานที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บริษัทนำเที่ยวที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขการบริการต่อไป

4.3.2 ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่อนักท่องเที่ยว

4.3.2.1 มัคคุเทศก์จะเป็นผู้อธิบายประวัติข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจ และคอยตอบข้อซักถามจากนักท่องเที่ยว

4.3.2.2 นักท่องเที่ยวจะได้ประหยัดเวลาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาแหล่งท่องเที่ยว

4.3.2.3 มัคคุเทศก์เป็นผู้สร้างกิจกรรมระหว่างการเดินทางให้เกิดความสนุกสนานในการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายไม่เบื่อหน่ายในการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวครั้งนั้นประทับใจ

4.3.2.4 นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวด้วยความปลอดภัยมากกว่า เนื่องจากมัคคุเทศก์จะเป็นผู้คอยดูแลตักเตือนให้นักท่องเที่ยวระมัดระวังในการท่องเที่ยวในจุดที่ควรระวัง หรืออาจเป็นอันตราย

4.3.2.5 นักท่องเที่ยวจะลดความเสี่ยงจากความไม่รู้ไม่เข้าใจในการเดินทางท่องเที่ยว

4.3.2.6 มัคคุเทศก์จะเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในทุก ๆ แบบ เช่น ช่วยต่อรถราคาดีนค่าแทนนักท่องเที่ยว ช่วยขนสัมภาระ เป็นต้น

4.3.2.7 มัคคุเทศก์ทำให้นักท่องเที่ยวเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ไม่ละเลยต่อสิ่งสำคัญที่ควรระวัง

4.3.2.8 มัคคุเทศก์จะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าแทนนักท่องเที่ยว

4.3.2.9 มัคคุเทศก์เป็นผู้คอยรักษาเวลาอันมีค่าของนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวตามโปรแกรมที่ระบุ จัดสรรเวลาการท่องเที่ยวแต่ละจุดได้อย่างเหมาะสม

4.3.3. ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่อแหล่งท่องเที่ยว

4.3.3.1 มัคคุเทศก์เป็นผู้ดูแลเอาใจใส่ คຸ້ມครอง อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทุก ๆ ที่ ซึ่งเปรียบเสมือนแหล่งสร้างงานอาชีพของตนแทนเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งบางจุดเจ้าหน้าที่อาจดูแลได้ไม่ทั่วถึง

4.3.3.2 มัคคุเทศก์เปรียบเสมือนตัวแทนของแหล่งท่องเที่ยวในการทำหน้าที่เป็นผู้นำเที่ยวเป็นผู้สร้างภาพพจน์และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และแนะนำชักชวนนักท่องเที่ยวให้ท่องเที่ยวอย่างถูกวิธีไม่ทำลายทรัพยากร

4.3.3.3 แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่อยู่นอกเหนือความสนใจโดยอาจจะเข้าถึงได้ยากลำบาก แต่มีความสวยงาม ก็ต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์จากผู้เป็นมัคคุเทศก์ด้วย

4.3.4 ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่อประเทศชาติ

4.3.4.1 เป็นผู้ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสถาบันต่าง ๆ ของประเทศ เนื่องจากมัคคุเทศก์จะเป็นผู้ใกล้ชิดที่นักท่องเที่ยวให้ความเชื่อถือ จึงเป็นโอกาสที่มัคคุเทศก์จะได้สร้างความเข้าใจอันดีในทุก ๆ เรื่อง

4.3.4.2 มัคคุเทศก์นับว่าเป็นบุคคลที่เป็นตัวแทนของชาติ เป็นบุคคลตัวอย่างที่เป็นแนวทางให้กับนักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามในสิ่งที่ดีงาม

4.4 คุณสมบัติและความสามารถของมัคคุเทศก์

ไชยยงค์ เจริญเมือง (2545) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของมัคคุเทศก์ มีดังนี้

4.4.1 มีมนุษยสัมพันธ์ดี

4.4.2 มีบุคลิกดี

4.4.3 มีความรู้ดี

4.4.4 มีวาทศิลป์

4.4.5 มีความรักงาน

นอกจากคุณสมบัติทั้ง 5 ประการแล้วมัคคุเทศก์ยังต้องมีความสามารถที่จะทำ
คุณสมบัติเหล่านั้นเด่นชัดเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งความสามารถของมัคคุเทศก์ประกอบด้วย

1. ความสามารถทางด้านภาษา
2. ความสามารถด้านวิชาการ
3. ความสามารถด้านการนำเที่ยว
4. ความสามารถด้านการแก้ปัญหา

4.5 หน้าที่ของมัคคุเทศก์

ไชยยงค์ เจริญเมือง (2545) ได้อธิบายถึงหน้าที่ของมัคคุเทศก์ ดังนี้

4.5.1 นัดหมายคนขับรถ

4.5.2 มัคคุเทศก์เดินทางไปถึงที่นัดหมายก่อนกำหนดอย่างน้อย 30 นาที

4.5.3 ดูแลตรวจสอบจำนวนนักท่องเที่ยวให้ครบ

4.5.4 ทำสัญลักษณ์นักท่องเที่ยวในกลุ่มของตนเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ อาจทำเป็นของที่ระลึกที่ใช้ประโยชน์ได้และมองเห็นได้ง่าย เช่น หมวก เข็มขัด เป็นต้น

4.5.6 ตรวจสอบสัมภาระของนักท่องเที่ยว และทำเครื่องหมายเพื่อป้องกันการพลัดหลง สูญหาย

4.5.7 นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ ให้ครบถ้วนตามที่กำหนดในรายการและตรงตามเวลาที่กำหนด ให้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ความสนใจของนักท่องเที่ยว

4.5.8 ดูแลอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือแก้ปัญหาให้นักท่องเที่ยว รวมทั้งสร้างบรรยากาศการท่องเที่ยวให้สนุกสนานรื่นรมย์ตลอดรายการ

4.5.9 นำนักท่องเที่ยวส่ง ณ ที่พัก และดูแลให้นักท่องเที่ยวเข้าที่พักจนเรียบร้อย

4.5.10 นัดหมายวันเวลาครั้งต่อไป ถ้ามีรายการต้องให้ชัดเจนและเรียบร้อย

5. นักท่องเที่ยว

5.1 ความหมายของนักท่องเที่ยว

คำว่า นักท่องเที่ยว มีความหมายประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ๆด้วยกัน 3 ประการ คือ ระยะเวลาในการเดินทาง คือการเดินทางจากท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ไปในท้องถิ่นอื่นในประเทศของตนหรือประเทศอื่น วัตถุประสงค์ของการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่เพื่อไปหารายได้ เพื่อการยังชีพและระยะเวลาของการพำนัก ณ จุดหมายปลายทางภายในระยะเวลาไม่มากไปกว่า 60 วัน (ศรัณยู วรากุลวิทย์, 2537)

ยุพดี เสตพรณ (2543) ให้ความหมายของนักท่องเที่ยวไว้ว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางไปเยือนจังหวัดนั้นโดยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำการศึกษา และไม่ใช่คนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาหรือทำงานประจำหรือศึกษาอยู่ที่จังหวัดนั้น ทั้งนี้ต้องพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน หรืออยู่เกิน 24 ชั่วโมงขึ้นไป

ดุษฎี ชุมสายและกฤษิพันธ์ พรหม โยธี (2527) ได้ให้ความหมายของนักท่องเที่ยว ไว้ว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้เยือนชั่วคราวที่มาพักอาศัยอยู่อย่างน้อย 24 ชั่วโมง ในประเทศที่เขาเยือน และมีเหตุจูงใจในการเยี่ยมเป็น

- 1) การใช้เวลาว่างเพื่อความเพลิดเพลิน การพักผ่อน สุขภาพ การศาสนาและกีฬา
- 2) การจัดดำเนินธุรกิจ การปฏิบัติเกี่ยวกับครอบครัว การปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และการประชุมต่าง ๆ

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากท้องถิ่นที่ตนอาศัยไปยังท้องถิ่นอื่นโดยมีวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่มิใช่เพื่อการไปหารายได้ การศึกษา และเพื่อการยังชีพ ทั้งนี้ต้องมีระยะเวลาไม่มากไปกว่า 60 วัน

5.2 ประเภทของนักท่องเที่ยว

ฉันทิช วรรณถนอม (2546) ได้แบ่งประเภทของนักท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

5.2.1 การแบ่งนักท่องเที่ยวตามการเลือกใช้บริการ

5.2.1.1 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเอง เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง อาจเดินทางคนเดียวหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ อย่างอิสระ บริหารเวลาในการท่องเที่ยว และจัดวางแผนการท่องเที่ยวด้วยตนเองทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการจองโรงแรม การติดต่อแหล่งเข้าชม ฯลฯ นักท่องเที่ยวประเภทนี้อาจจะพึงพาบริษัทนำเที่ยวให้จัดการบ้างในบางเรื่องได้เช่นกัน

5.2.1.2 นักท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับบริษัทนำเที่ยวหรือเที่ยวแบบเหมาจ่าย เป็นการท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป เป็นนักท่องเที่ยวที่ซื้อ package tour จากบริษัทนำเที่ยว โดยมากจะเป็นค่าที่พัก ค่ายานพาหนะ ค่าอาหาร ค่าเข้าชม

5.2.1.3 นักท่องเที่ยวแบบคณะพิเศษ เป็นลักษณะการจัดนำเที่ยวตามความต้องการของคณะนักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคณะพิเศษของบริษัทหรือหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น จัดสัมมนา หรือจัดนำเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหรือให้รางวัลแก่พนักงาน เป็นต้น

5.2.2 การแบ่งนักท่องเที่ยวตามลักษณะการเดินทางที่เป็นสากล ได้แก่

5.2.2.1 นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่เดินทางมาเที่ยวในประเทศ

5.2.2.2 นักท่องเที่ยวในประเทศที่เดินทางไปเที่ยวยังต่างประเทศ

5.2.2.3 นักท่องเที่ยวในประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศตนเองโดยให้รวมไปถึงคนต่างชาติที่มีถิ่นพำนักอาศัยเป็นการถาวรอยู่ในประเทศนั้น ๆ ด้วย

5.2.3 การแบ่งนักท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของการเดินทาง ได้แก่

5.2.3.1 นักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อพักผ่อน

5.2.3.2 นักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อสุขภาพ

5.2.3.3 นักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อธุรกิจ

5.2.3.4 นักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อประชุมสัมมนา

5.2.3.5 นักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อกีฬา

5.2.3.6 นักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อศาสนานักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อเยี่ยมญาติ และเดินทางเพื่อจุดประสงค์อื่น ๆ อีกมากมาย

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรณ ลพสุนทรและสุรเชษฐ์ ใจจักรธรรม (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา : สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษารูปได้ว่าความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พบว่านักศึกษาสนใจแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางควรอยู่ในช่วง 2-4 ชั่วโมง ท่องเที่ยวแบบเป็น หมู่คณะให้ความสำคัญกับเรื่องความน่าสนใจของสถานที่และกิจกรรม เคยรับรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากทางโทรทัศน์ ระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ 3 วัน 2 คืน จำนวนคนที่เหมาะสมคือ 10 - 15 คน เลือกที่พักแบบเต็นท์ อาหารชอบที่จะทำกันเอง ในด้านกิจกรรมมีความสนใจใน

กิจกรรมเดินป่า / ศึกษารวมชาติมากที่สุด รองลงมา คือ ล่องแพ และ เล่นน้ำตก ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมที่สุด คือ 501-1,000 บาท

ส่วนผลการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า การประชาสัมพันธ์โปรแกรมอยู่ในระดับพอใช้ การเดินทางและพาหนะที่ใช้ในการเดินทางอยู่ในระดับดี ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับพอใช้ ภาพรวมของโปรแกรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับพอใช้ ปัญหาที่พบส่วนมาก คือ เรื่องเวลางบประมาณ และการประสานงาน

นริศรา สอนเสาวภาคย์ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ศักยภาพ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสูงที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 80.15 คะแนน รองลงมาคือ หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทรงไทยปลายโพรงพาง และท่องเที่ยวคลองตลิ่งชันทิวรี่ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.19 และ 71.53 ตามลำดับ และเมื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ พบว่า หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทรงไทยปลายโพรงพาง และท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์มีผลการดำเนินงานคุ้มค่ากับการลงทุน เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวที่แท้จริงมากกว่านักท่องเที่ยว ณ จุดคุ้มทุน โดยจำนวนนักท่องเที่ยวที่แท้จริงคือ 12,000 คน และ 2,116 คน ตามลำดับ ในขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยว ณ จุดคุ้มทุนคือ 233 คน และ 761 ตามลำดับ

นอกจากนี้ เมื่อนำสัดส่วนของรายได้รวมจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อรายได้รวมภาคเกษตรกรรม ของผู้ประกอบการทั้งหมดในแต่ละพื้นที่ทั้ง 3 แห่ง และสัดส่วนของรายได้ รวมจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อรายได้รวมภาคเกษตรกรรมของผู้ประกอบการทั้ง 22 ครัวเรือน ไปคูณกับรายได้รวมภาคการเกษตรกรรมระดับจังหวัดและระดับภูมิภาค พบว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะก่อให้เกิดรายได้นอกภาคเกษตรกรรมในจังหวัดกรุงเทพฯ เท่ากับ 14,468.81 - 15,025.30 บาทต่อครัวเรือนต่อปี จังหวัดนครปฐม เท่ากับ 3,941.11 - 10,640.98 บาทต่อครัวเรือนต่อปี จังหวัดสมุทรสาคร เท่ากับ 17,870.84 - 47,655.57 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และก่อให้เกิดรายได้นอกภาคเกษตรกรรมแก่ภาคกลางเท่ากับ 34,734.76 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

มณฑิชา เข้าจันทร์ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ นักท่องเที่ยว ผลการศึกษาสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุตั้งแต่ 20 - 29 ปี ประกอบอาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 25,000 บาทขึ้นไป และมีที่พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่เคยเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก่อน ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากโทรทัศน์ เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อการ

พักผ่อนกับครอบครัวหรือญาติในวันหยุดสุดสัปดาห์ด้วยรถส่วนตัว ไม่พักค้างคืน ค่าใช้จ่ายครั้งละ 1,001 – 2,000 บาท นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความสวยงามของสถานที่มากที่สุด และมีความต้องการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรอีกครั้ง แต่มีสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ เรื่องของความสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ปัญหาด้านที่พัก ผลิตภัณฑ์และอาหาร การให้บริการของเจ้าหน้าที่หรือพนักงาน และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์

เปรมจิตต์ สุทธิภูมิ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้บริการเอื้องหลวงพาท่องเที่ยวไทยของบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุ 21 – 30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีระดับรายได้ส่วนบุคคล และระดับรายได้ครอบครัวต่อเดือน อยู่ในช่วง 10,001 – 25,000 บาท ประกอบอาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ สถานภาพ โสดและแต่งงานแล้ว ส่วนปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ของเฉพาะผู้ที่เคยใช้บริการเอื้องหลวงพามีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ยกเว้นปัจจัยด้านอายุและสถานภาพ ส่วนใหญ่ผู้ที่เคยใช้บริการมีอายุ 31 – 40 ปี สมรสแล้วและมีบุตร ส่วนผลการวิจัยทางด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเฉลี่ยปีละ 6 ครั้ง มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 1,001 – 2,000 บาท นิยมท่องเที่ยวครั้งละ 2 – 3 วัน เป็นกลุ่ม 4 – 6 คน โดยเป็นการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด และส่วนใหญ่มีการวางแผนที่จะท่องเที่ยว ในปีนี้กลุ่มตัวอย่าง ที่รู้จักบริการเอื้องหลวงพารู้จักจากสื่อนิตยสารบนเครื่องบินมากที่สุดและเกือบทั้งหมดทราบว่าเป็นบริการหนึ่งของบริษัทการบินไทย ส่วนผู้ที่ไม่รู้เป็นเพราะมีข้อมูลเกี่ยวกับบริการนี้น้อย ไม่ทราบสถานที่ในการซื้อบริการและนิยมเดินทางท่องเที่ยวเอง

บทที่ 3

วิธีการวิจัย (Research Methodologies)

ในการศึกษาเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การจ้ดนำเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักและใช้การวิจัยเชิงปริมาณมาสนับสนุนในส่วนของการประเมินผล โดยการใช้การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและได้ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อสรุปตรงตามวัตถุประสงค์ จึงได้มีการกำหนดวิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจ้ดนำเที่ยว จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจ้ดนำเที่ยว เจ้าของสถานที่ท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งเข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

1.1 การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจ้ดนำเที่ยวจำนวน 3 ราย ได้แก่ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) บริษัท Trekking Thai.com และบริษัท Light of Asia Tour Operator

1.2 เข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 1 ครั้ง กับ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) ที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในวันที่ 18 – 20 พฤศจิกายน 2548 ดังแสดงในภาคผนวกที่ 1 พร้อมทั้งทำการเก็บข้อมูลจาก

1.2.1 เจ้าของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 2 ราย ได้แก่ คุณชาตินันท์ โฆษิตเมสัช ผู้จัดการบริษัท อุตสาหกรรมกรรมการเกษตรเขาค้อ จำกัด และคุณประยูร สมฤทธิ์ ผู้อำนวยการสถานีทดลองเกษตรที่สูงเขาค้อ โดยการสัมภาษณ์และการสังเกต

1.2.2 ผู้ประกอบการจ้ดนำเที่ยวเชิงเกษตร โดยการสังเกตและสัมภาษณ์

1.2.3 นักท่องเที่ยว จำนวน 53 ราย โดยการใช้แบบสอบถามและการสังเกต

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบบสอบถามที่ใช้มีทั้งแบบชนิดปลายปิดและปลายเปิด โดยเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังแสดงในภาคผนวกที่ 2 คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งจะ
เป็นคำถามแบบ Rating Scale โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย
ควรปรับปรุง

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งจะ
เป็นคำถามแบบ Rating Scale โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย
ควรปรับปรุง

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลในแต่ละช่วงคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ
(สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช, 2545) ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	พึงพอใจมากที่สุด
	3.51 – 4.50	พึงพอใจมาก
	2.51 – 3.50	พึงพอใจปานกลาง
	1.51 – 2.50	พึงพอใจน้อย
	1.00 – 1.50	ควรปรับปรุง

และมีคำถามเกี่ยวกับปัญหา สิ่งที่ได้รับและข้อเสนอแนะในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้ง
นี้ ซึ่งเป็นคำถามชนิดปลายเปิด

ในการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะทำการ
วิเคราะห์โดยใช้

ค่าร้อยละจากสูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

X = จำนวนนักท่องเที่ยวที่แสดงความคิดเห็น

N = จำนวนนักท่องเที่ยวที่แสดงความคิดเห็นทั้งหมด

หาค่าเฉลี่ยจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ย

fX = จำนวนข้อมูลแต่ละชุด

N = จำนวนนักท่องเที่ยวที่แสดงความคิดเห็นทั้งหมด

2. จัดนำเที่ยวเชิงเกษตร 1 ครั้ง โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต และผลที่ได้จากแบบสอบถามในข้อ 1 มาวางแผนและทดลองจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 1 ครั้ง ที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ในระหว่างวันที่ 7 – 8 มกราคม 2549 โดยมีนักท่องเที่ยวทั้งหมด 10 คน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นตอนเตรียมการ

2.1.1 หาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร และที่พัก จากอินเทอร์เน็ต และคำแนะนำจากอาจารย์และรุ่นพี่

2.1.2 สัมภาษณ์สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร และที่พัก จำนวน 2 ครั้ง

2.1.3 คัดเลือกสถานที่ โดยพิจารณาจาก ความสวยงาม ความโดดเด่น ของสถานที่ ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ความสะดวกในการเดินทางและความปลอดภัย

2.1.4 กำหนดวัน เวลาและพาหนะในการเดินทาง

2.1.5 คำนวณอัตราค่าบริการ

2.1.6 เขียนรายการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร

2.1.7 ประชาสัมพันธ์

2.1.8 ติดต่อแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร และที่พักเพื่อยืนยันเวลาในการท่องเที่ยว

2.2 ขั้นตอนดำเนินงาน

ดำเนินกิจกรรมตามรายการนำเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้จัดทำขึ้น ดังแสดงในภาคผนวกที่ 3 ดังนี้

2.2.1 ต้อนรับนักท่องเที่ยวพร้อมทั้งตรวจสอบจำนวนนักท่องเที่ยว

2.2.2 ออกเดินทางตามกำหนดเวลาในรายการนำเที่ยวเชิงเกษตร

2.2.3 เข้าที่พักเพื่อเก็บสัมภาระ

2.2.4 ติดต่อแหล่งท่องเที่ยวและร้านอาหาร ก่อนไปถึงประมาณ 30 นาที

2.2.5 บอกรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก่อนที่จะเข้าชม

2.2.6 เมื่อถึงแหล่งท่องเที่ยวทำการติดต่อกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อที่จะนำนักท่องเที่ยวเข้าชม

2.2.7 นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว โดยในระหว่างนี้มีการดูแลและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

3. ชั้นประเมินผล

โดยใช้แบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินผลการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้มีทั้งแบบชนิดปลายปิดและปลายเปิด โดยเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังแสดงในภาคผนวกที่ 4 คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดนำเที่ยวในครั้งนี้

ในการศึกษากระบวนการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรจะทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่ออธิบายให้เห็นถึงกระบวนการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร ปัญหาและอุปสรรคในการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร รวมทั้งความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรของคณะผู้วิจัย

ระยะเวลาที่ทำการศึกษา

ระยะเวลาที่ทำการศึกษา คณะผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยวจำนวน 3 ราย เข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 1 ครั้งพร้อมทั้งเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว และเจ้าของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 2 ราย และการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 1 ครั้ง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2549

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล (Findings and Results)

การศึกษาในบทนี้เป็น การนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ จัดนำเที่ยวจำนวน 3 ราย เข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 1 ครั้ง พร้อมทั้งเก็บ ข้อมูลจากนักท่องเที่ยวและสัมภาษณ์เจ้าของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวจำนวน 2 ราย โดยการ ใช้แบบสอบถาม หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยวและการเข้า ร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวมาใช้เป็นแนวทางในการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 1 ครั้ง พร้อมทั้ง เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจำนวน 7 คน หลังจากที่เข้าร่วมรายการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรที่คณะ ผู้วิจัยได้จัดขึ้น เพื่อใช้ในการประเมินการจัดนำเที่ยวของคณะผู้วิจัยโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อนำ ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดนำเที่ยว

ส่วนที่ 1 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยวจำนวน 3 ราย ซึ่งประกอบด้วย คุณโอภาส เพ็งเจริญ บรรณาธิการบริหาร หนังสือเทคโนโลยีชาวบ้าน บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) คุณนิพัทธ์พงษ์ ชวนชื่น เจ้าของบริษัท Trekking Thai.com คุณนภศวรรณ ทองประเสริฐ เจ้าของ บริษัท Light of Asia Tour Operator มีรายละเอียดดังนี้

จุดเริ่มต้นการจัดการท่องเที่ยว

สำหรับการเริ่มต้นของการจัดนำเที่ยวของบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) เกิดขึ้นโดยการ ทำข่าวเกี่ยวกับการเกษตรของหนังสือเทคโนโลยีชาวบ้านซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) โดยเป็นความต้องการของผู้อ่านที่อยากจะไปสัมผัสกับและเห็นแหล่งท่องเที่ยวทางการ เกษตรที่ได้เผยแพร่ในหนังสือเทคโนโลยีชาวบ้าน และเมื่อมีผู้อ่านสนใจมากขึ้นที่อยากจะให้บริษัท นั้นได้จัดนำเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่าง ๆ เหล่านั้น ทำให้ได้เกิดบริการเสริมของ หนังสือเทคโนโลยีชาวบ้าน คือการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรเกิดขึ้น โดยในเริ่มต้นนั้นมีนักท่องเที่ยวใน จำนวนที่ยังไม่มากนัก จึงใช้เพียงรถตู้เป็นพาหนะในการเดินทาง ต่อมาจำนวนนักท่องเที่ยวได้เพิ่ม มากขึ้นทำให้ได้เปลี่ยนจากรถตู้เป็นการใช้รถโค้ชในการเดินทาง ในส่วนของบริษัท Trekking Thai.com เหมือนกับบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) คือได้เริ่มต้นจากการทำเว็บไซต์เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเวลาประมาณ 2 ปี จากนั้นมีผู้ให้ความสนใจมากขึ้น รวมทั้งเจ้าของบริษัท เป็นมีนิสัยชอบการท่องเที่ยว จึงได้เริ่มจัดนำเที่ยวในปี 2544 โดยจัดนำเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ เน้นกิจกรรมการเดินป่า ในครั้งแรกของการจัดนำเที่ยวนั้นมีนักท่องเที่ยวเพียง 3 คน

เท่านั้น แต่ในปัจจุบันจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปีละ 2 เท่า และการเริ่มต้นการจัดนำเที่ยวของบริษัท Light of Asia Tour Operator นั้น เกิดขึ้นจากเจ้าของบริษัทได้เริ่มทำงานที่โรงแรมแอมบาสเดอร์ในปี 2518 โดยทำงานเกี่ยวกับการดูแลนักท่องเที่ยวและเป็นไกด์ให้กับนักท่องเที่ยวชาวอิตาลี จากนั้นเมื่อได้เริ่มก่อตั้งบริษัท ในปี 2538 โดยรับการจัดนำเที่ยวเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอิตาลี เนื่องจากว่าเจ้าของบริษัทนั้นมีความความสามารถและถนัดในการใช้ภาษาอิตาลีเป็นอย่างดี และในตอนนั้นบริษัทที่รับจัดนำเที่ยวเฉพาะนักท่องเที่ยวอิตาลีนั้นยังมีน้อยอยู่จึงมองว่าน่าจะทำให้มีคู่แข่งในการทำธุรกิจน้อย อีกทั้งเจ้าของบริษัทยังมีความคุ้นเคยรู้จักนิสัยพื้นฐานการใช้ชีวิตและความชอบของนักท่องเที่ยวชาวอิตาลีเป็นอย่างดี จึงถือว่าเป็นข้อได้เปรียบหากเลือกรับจัดนำเที่ยวเฉพาะชาวอิตาลี

แนวทางในการจัดนำเที่ยว

สำหรับหลักการในการทำงานเกี่ยวกับการจัดนำเที่ยวนั้น ทั้ง 3 บริษัท ได้มีความคิดเห็นตรงกันว่าจะต้องมี “ความจริงใจ” ให้กับลูกค้า และบริษัท Trekking Thai.com ได้กล่าวว่า

“หลักในการทำงานคือ “ความสุข” โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดนำเที่ยว ซึ่งได้แก่ เจ้าของบริษัท นักท่องเที่ยว ไกด์ คนในท้องถิ่น และคนอื่นๆ (คนขับรถ) โดยบุคคลที่ได้ร่วมเดินทางไปกับ การจัดนำเที่ยวกับบริษัทแล้วนั้นจะต้องได้รับความสุขกลับมาและต้องไม่ทำให้คนในท้องถิ่นเกิดความเดือดร้อนด้วย” (นิพัทธ์พงษ์ ชวนชื่น, สัมภาษณ์. 2548)

ขั้นตอนในการจัดนำเที่ยว

ในเรื่องของขั้นตอนการจัดนำเที่ยวนั้นผู้ประกอบการทั้ง 3 รายได้เห็นตรงกันว่า ขั้นตอนสำคัญและเป็นขั้นตอนแรก คือการคัดเลือกสถานที่แหล่งท่องเที่ยวซึ่งหลักในการคัดเลือกสถานที่นั้นจะต้องมีความโดดเด่น มีความสวยงาม แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบันหรืออาจจะเป็นสถานที่ที่ได้รับรางวัลหรือมีชื่อเสียง

“ ในการคัดเลือกสวนเกษตร สวนแห่งนั้นจะต้องประสบความสำเร็จหรือได้รับรางวัล เป็นสวนที่มีอะไรแปลก น่าสนใจ นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ อีกทั้งยังเป็นสิ่งใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป ” (โอภาส เพ็งเจริญ, สัมภาษณ์. 2548)

“ สถานที่ท่องเที่ยวมีความแตกต่างจากที่อื่น อย่างเช่น ตลาดรถไฟแม่กลอง จะมีความแตกต่างจากตลาดน้ำดำเนินสะดวก คือตลาดรถไฟยังคงความเป็นธรรมชาติในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งต่างจากตลาดน้ำดำเนินสะดวกที่ในปัจจุบันกลายเป็นธุรกิจไปแล้ว ” (นภศวรรณ ทองประเสริฐ, สัมภาษณ์. 2548)

อีกทั้งต้องมีการค้นหาสถานที่ใหม่ ๆ อยู่เสมอและสถานที่นั้นจะต้องมีความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ มีความปลอดภัย และการเดินทางเข้าไปยังสถานที่นั้น ๆ ต้องมีความสะดวกและหากว่าในการจัดนำเที่ยวเป็นแบบค้างคืน เรื่องของที่พัคนั้นจะต้องเน้นถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก และจะต้องสามารถอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง แต่สำหรับของบริษัท Trekking Thai.com ซึ่งเป็นบริษัทนำเที่ยวเชิงนิเวศ ได้กล่าวว่า

“ ในการท่องเที่ยวจะเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยที่พิกส่วนใหญ่จะเป็นแบบกางเต็นท์หรือโฮมสเตย์ แต่บริษัททัวร์ทั่วไปเน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายอย่างเต็มที่ แต่ของเราเน้นให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้าน ได้ลิ้มรสอาหารท้องถิ่น แต่ก็ยึดหลักความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวด้วยเช่นเดียวกัน ” (นิพัทธ์พงษ์ชวนชื่น, สัมภาษณ์. 2548)

ในเรื่องของกลุ่มเป้าหมายนั้น บริษัท Light of Asia Tour Operator จะมีความแน่นอน คือจะเป็นเฉพาะชาวอิตาลี แต่บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) นั้น กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป เป็นข้าราชการที่เกษียณอายุแล้วมีความสนใจทางการเกษตร และในส่วนของบริษัท Trekking Thai.com กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 25 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท เนื่องจากว่าทั้ง 3 บริษัท มีรูปแบบการจัดนำเที่ยวที่แตกต่างกัน ทำให้มีความเฉพาะในเรื่องของกลุ่มลูกค้า

ในเรื่องของระยะเวลาในการจัดนำเที่ยวจะแบ่งได้เป็นการจัดนำเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับ และแบบค้างคืน ซึ่งของบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) ส่วนใหญ่จะจัดแบบเข้าไปเย็นกลับ เนื่องจากว่าการจัดนำเที่ยวเป็นบริการเสริมเท่านั้น เพราะงานหลักคือการทำหนังสือเทคโนโลยีชาวบ้าน สถานที่ท่องเที่ยวที่จัดส่วนใหญ่จะอยู่ใกล้กับจังหวัดกรุงเทพมหานครเพื่อความสะดวกและประหยัดเวลาในการเดินทาง โดยจะจัดเดือนละครั้งและจัดในวันเสาร์ ในหนึ่งปีจะมีการจัดนำ

เที่ยวค้างคืน จำนวน 1 ครั้ง แต่ในส่วนของบริษัท Trekking Thai.com และบริษัท Light of Asia Tour Operator นั้นจะจัดแบบค้างคืนเป็นหลัก

สำหรับกิจกรรมและการบริการนักท่องเที่ยว นั้น จะขึ้นอยู่กับสถานที่ท่องเที่ยวเป็นหลักว่ามีกิจกรรมใดบ้าง แต่อาจมีมีกิจกรรมเสริมในช่วงของตอนกลางคืนในส่วนของที่พัก อาจจะมีการจัดแคมป์ปิ้ง การร้องเพลงคาราโอเกะ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เป็นต้น

ในการเลือกยานพาหนะในการเดินทางนั้น บริษัท Trekking Thai.com และ Light of Asia Tour Operator นั้นจะใช้รถตู้เป็นพาหนะในการเดินทาง

“ ในการจัดนำเที่ยวนั้นจะรับนักท่องเที่ยวตั้งแต่ 9 – 18 คนเท่านั้น เพื่อที่จะสามารถดูแลนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการใช้รถตู้ในการเดินทางนั้นจะสะดวกและสามารถเข้าไปในเส้นทางที่ลำบากและยากได้ “ (นิพัทธ์พงษ์ ชวนชื่น, สัมภาษณ์. 2548)

ในส่วนของบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) ใช้รถโค้ชในการเดินทาง เนื่องจากว่าการจัดนำเที่ยวแต่ละครั้งจะมีจำนวนนักท่องเที่ยว ประมาณ 80 คน ดังนั้นจึงใช้รถโค้ชในการเดินทาง

สำหรับการคิดอัตราค่าบริการจัดนำเที่ยวนั้น คิดจากต้นทุน ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าเข้าชม ค่ายานพาหนะ (ค่าเช่ารถ , ค่าน้ำมันรถ) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าสำรวจสถานที่ ค่าแรงงาน (เจ้าหน้าที่ดูแล , ไกด์) และกำไร ในส่วนของกำไรทางบริษัท Light of Asia Tour Operator จะคิดโดยรวม 35 % ในราคาค่าบริการ แต่ในส่วนของบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) และบริษัท Trekking Thai จะคิดโดยการใช่วิธีกำหนดกำไรขึ้นเองว่าต้องการกำไรเท่าไร

สำหรับการประชาสัมพันธ์ ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต โบชัวร์ เหมือนกันทั้ง 3 บริษัท และบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) จะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางหนังสือเทคโนโลยีชาวบ้าน สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการประชาสัมพันธ์คือ ข้อมูลต่างๆ จะต้องมีความชัดเจนตรงกับความ เป็นจริง นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้มค่ากับราคาที่ซื้อไป อีกทั้งควรจะมีภาพประกอบเพื่อจะให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจมากขึ้นและเป็นตัวกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจมากขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้จะเป็นการบอกต่อของนักท่องเที่ยวและในการจัดนำเที่ยวจะมีการแจกของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยวอย่างเช่น บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) จะแจกหมวกพร้อมทั้งหนังสือเทคโนโลยีชาวบ้านฟรีจำนวน 6 ฉบับ บริษัท Light of Asia Tour Operator มีการแจกกระเป๋าลายไทยหรือโปสการ์ด โดยของที่ระลึกนั้นจะมีการเปลี่ยนเสมอเพื่อที่จะทำให้เกิดความหลากหลาย

ในการวางแผนจนถึงกระทั่งการจัดนำเที่ยว นั้น จะใช้เวลาในการทำงานทั้งหมดประมาณ 2 เดือน ในการจัดนำเที่ยว 1 ครั้ง

ปัญหาที่มักจะเกิดขึ้นในการทำงาน ส่วนใหญ่เกิดจากการที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ เกิดฝนตก ซึ่งผู้จัดต้องมีการแก้ปัญหา เพื่อที่ไม่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความเบื่อหน่ายหรืออาจมีการปรับเปลี่ยนสถานที่ท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพอากาศ บางครั้งอาจจะเกิดขึ้นจากการไม่เข้าใจในเรื่องของข้อมูลที่ประชาสัมพันธ์ ซึ่งในส่วนนี้บริษัทจะต้องมีการปรับปรุงให้มีความชัดเจนและถูกต้องยิ่งขึ้น

สิ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยวจำนวน 3 ราย

1. การหาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว สามารถหาได้จากอินเทอร์เน็ต หนังสือ นิตยสาร เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. การคัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยว จะต้องมีความโดดเด่น มีเอกลักษณ์ มีความแปลกใหม่ สวยงาม มีความปลอดภัยและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง
3. ควรที่จะไปสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในสถานที่จริงและสัมภาษณ์คนในท้องถิ่น เพราะจะทำให้ทราบข้อมูลของสถานที่ได้อย่างชัดเจน
4. การประชาสัมพันธ์ควรมีภาพประกอบเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวในรายการนำเที่ยวเพราะจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น
5. หลักในการจัดนำเที่ยวต้องมีความจริงใจให้กับนักท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวไปแล้วจะต้องได้รับความสุขกลับมาและเกิดความรู้สึกอยากกลับไปท่องเที่ยวในสถานที่นั้นอีก
6. ได้ทราบถึงวิธีการคิดอัตราค่าบริการ ซึ่งมีทั้งการกำหนดกำไรที่แน่นอนคือ 35% และใช้วิธีการกำหนดขึ้นเองว่าต้องการได้กำไรเท่าไร
7. การเขียนรายการนำเที่ยว ต้องให้ข้อมูลที่ชัดเจน เป็นความจริงแก่นักท่องเที่ยว และมีการอธิบายรายละเอียดของแหล่งเที่ยวนั้นๆ
8. ทำให้ได้ทราบการวางแผนในการจัดนำเที่ยว ซึ่งจะต้องมีการจัดเตรียมยานพาหนะในการเดินทาง เส้นทางในการเดินทาง การจัดเตรียมที่พัก อาหาร และสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ

ส่วนที่ 2 การเข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

หลังจากที่ได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยว ขั้นตอนต่อไปคือการเข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม พร้อมทั้งทำการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูล

ในการทดลองจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรของคณะผู้วิจัย โดยคณะผู้วิจัยได้เลือกเข้าร่วมโปรแกรมของบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีรายละเอียด (ภาคผนวกที่ 1) ดังนี้

การเดินทางไปร่วมท่องเที่ยวในครั้งนี้เกิดขึ้นจากการสัมภาษณ์ คุณโอภาส เพ็งเจริญ บรรณาธิการบริหาร หนังสือเทคโนโลยีชาวบ้าน คุณโอภาสได้บอกว่าจะมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เขาค้อขึ้นในวันที่ 18-20 พฤศจิกายน ในราคา 3,959 บาท ในช่วงแรกที่ได้ยินว่าจะไปเขาค้อ เกิดความรู้สึกว่าอยากไปมาก แต่ติดตรงที่ราคา มีความรู้สึกว่ายังแพงไป จึงได้ทำการหาบริษัทที่จัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้นมาใหม่ เช่น บริษัทรุ่งทองทัวร์ มีจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวไปที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการพาไปชมไร่และชิมปลากะพงเป็นโปรแกรมไปเช้าเย็นกลับ ราคาประมาณ 1,400 บาท และเมื่อสอบถามเกี่ยวกับโปรแกรมนี้ปรากฏว่ามีไปเที่ยวชมไร่ 1 แห่ง และพาไปทานอาหารที่มีเมนูเป็นปลากะพง นอกนั้นก็เป็นการท่องเที่ยวแบบทั่วไป ดังนั้นจึงเลือกเข้าร่วมโปรแกรมท่องเที่ยวของมติชน ในส่วนของราคาได้ทำการติดต่อขอลดราคา ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ของมติชนลดราคาให้ 25% ซึ่งเท่ากับราคาของพนักงานมติชน เนื่องจากว่าทางมติชน เห็นว่าเป็นการศึกษา ดังนั้นราคาในครั้งนี้จึงอยู่ที่ 2,965 บาท

วันศุกร์ที่ 18 พฤศจิกายน 2548 ซึ่งเป็นวันเดินทาง มีการนัดหมายให้มาลงทะเบียน พร้อมทั้งรับประทานข้าวต้มที่อาคารมติชนเวลา 21.30 น. เมื่อถึงเวลานัดหมายจะมีการลงทะเบียนพร้อมทั้งระบุเลขที่นั่งบนรถบั๊ส แจกของที่ระลึกซึ่งเป็นหมวกสีเขียวของมติชน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม พร้อมทั้งแจกป้ายชื่อสำหรับติดที่ตัวและป้ายชื่อสำหรับติดที่กระเป๋าเพื่อป้องกันความสูญหาย ในระหว่างที่รับประทานอาหาร อาจารย์ประเวศ แสงเพชร ได้มากล่าวต้อนรับพร้อมทั้งแนะนำตัวว่าจะเป็นวิทยากรพร้อมทั้งร่วมเดินทางในครั้งนี้ การท่องเที่ยวในครั้งนี้มีนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 53 คน เจ้าหน้าที่ 4 คน พาหนะที่ใช้เดินทางเป็นรถบั๊สปรับอากาศ 2 ชั้น (30 คน/คัน) เวลาออกเดินทางคือ 22.30 น. โดยจะใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง ระหว่างทางมีการแจกผ้าห่มเนื่องจากว่าอากาศเย็นและมีการจอดแวะให้พัก เข้าห้องน้ำ 1 ครั้ง จากการสังเกตพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ มีอายุประมาณ 50 ปีขึ้นไป ส่วนมากจะมาเป็นครอบครัวจากการสอบถามพบว่าเคยมาเที่ยวกับทางมติชนมาก่อนแล้ว

วันเสาร์ที่ 19 พฤศจิกายน 2548 เดินทางถึงที่พัก เมาทেন ปาร์ค รีสอร์ท (ภาคผนวกที่ 1) อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เวลา 05.30 น. อากาศของที่เขาค้อนั้นหนาวมากประมาณ 12 องศา หลังจากให้ล้างหน้า เปลี่ยนเสื้อผ้า แต่ว่าไม่ได้เข้าไปเปลี่ยนในห้องพักของตนเอง เนื่องจากว่าทางมติชนได้ทำการจองในช่วงบ่าย แต่จะมีการเปิดห้องให้ใช้ประมาณ 10 ห้อง จากนั้นให้พักผ่อนตามอัธยาศัย เดินเล่น ถ่ายรูป บรรยากาศของที่เขาค้อนั้นสวยงาม มีภูเขา

สลัซซ์ซ็อน จากนั้นรับประทานอาหารเช้าเวลา 07.30 น. อาหารในมือนี้ร้อนนานมาก เนื่องจากว่านักท่องเที่ยวได้มาถึงก่อนเวลาที่กำหนดเป็นเวลานาน ทำให้มีนักท่องเที่ยวบางคนต้องสั่งขนมปังจากทางรีสอร์ทมารับประทานก่อน อาหารเช้าของวันนี้เป็นข้าวต้มแบบบุฟเฟต์ มีอาหาร 6 อย่าง จากนั้นเวลา 08.30 น. ออกเดินทางท่องเที่ยวบนเขาค้อด้วยรถสองแถวเล็ก เนื่องจากบางสถานที่ที่มีความลาดชันและรถบัสขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงได้ โดยรถสองแถวเล็ก 1 คัน นั่งได้ 8 - 10 คน ซึ่งทางมติชนได้จัดเตรียมไว้ 6 คัน สภาพของรถนั้นมีบางคันที่เก่าและบางครั้งในระหว่างทางมีการรถสองแถวที่ใช้เป็น พาหนะในการเดินทางมีการขับแข่งกัน การท่องเที่ยวเริ่มจากการเข้าสักการะ พระบรมธาตุเจดีย์กาญจนาภิเษก (ภาพภาคผนวกที่ 2) ซึ่งในระหว่างการเที่ยวชมนั้นวิทยากรจะพุดแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวรวมทั้งพืชพันธุ์ต้นไม้ต่าง ๆ ตลอด พร้อมทั้งตอบข้อสงสัย (จะมีผู้ติดตามคอยถือไมโครโฟนให้ตลอดทาง) จากนั้นเดินทางไปเยี่ยมชมอนุสรณ์สถานผู้เสียสละเขาค้อ (ภาพภาคผนวกที่ 3) โดยทั้งสองแห่งอยู่เยี่ยมชมประมาณสถานที่ละครึ่งชั่วโมง จากนั้นเดินทางไป พิชิตภักดิ์เขาค้อ ซึ่งจะอยู่ที่ท่องเที่ยวประมาณ 1 ชั่วโมง และเดินทางไป พระตำหนักเขาค้อ (ภาพภาคผนวกที่ 4) ซึ่งอยู่เที่ยวชมประมาณครึ่งชั่วโมง จากนั้นไปรับประทานอาหารกลางวัน ซึ่งมีอาหาร 5 อย่าง โดยนั่งโต๊ะละ 5 คน ใช้เวลาในการรับประทานอาหารประมาณ 1 ชั่วโมง จากนั้นเดินทางไปศึกษาดูงานที่ บริษัท อุตสาหกรรม การเกษตรเขาค้อ จำกัด (ภาพภาคผนวกที่ 5) ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 1 สี่แยกกรีนฤดี ตำบลสะเดาะพง อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ บริษัทแห่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการเนื่องมาจากพระราชดำริ มีการดำเนินการผลิตและจำหน่ายน้ำเสาวรสบรรจุกระป๋องภายใต้เครื่องหมาย การคือ "เขาค้อ" เมื่อเดินทางมาถึงจะมีการต้อนรับด้วยน้ำเสาวรสบรรจุกระป๋อง จากนั้นไปเข้าเยี่ยมชมโรงงานการผลิตน้ำเสาวรสบรรจุกระป๋อง โดยจะมีวิทยากรของทางบริษัทพุดแนะนำ จากนั้นเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของที่นี้ซึ่งมีทั้งน้ำเสาวรสน้ำสมุนไพรต่าง ๆ จัดจำหน่าย โดยใช้เวลาย่ำยชม โรงงานแห่งนี้ประมาณ 1 ชั่วโมง จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสนใจ ในการบรรยายของเจ้าหน้าที่ จากตอนแรกเป็นกลุ่มใหญ่แต่สุดท้ายเหลือนักท่องเที่ยวฟังบรรยาย ประมาณ 15 คน ส่วนนักท่องเที่ยวที่เหลือจะเดินพักผ่อน เลือกซื้อผลิตภัณฑ์และมีบางท่านนั่งรออยู่บนรถ จากนั้นได้เดินทางไป ที่ สถานีทดลองเกษตรที่สูง เขาค้อ (ภาพภาคผนวกที่ 6) ตำบลสะเดาะพง อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิต เป็นหน่วยงานซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อมาถึงจะมีการต้อนรับด้วยชา กาแฟ พร้อมทั้งชิมผลมะคาเดเมียแห้ง จากนั้นจะมีการบรรยายถึงความป็นมา ขั้นตอนการปลูกและการดูแลมะคาเดเมียแห้งและได้เข้าชมแปลงสาธิต การปลูกต้น

มะคาเดเมียนัท โดยใช้เวลาท่องเที่ยวประมาณ 2 ชั่วโมง จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการซื้อผลมะคาเดเมีย แต่ทางสถานีทดลองไม่มีการจัดจำหน่าย นอกจากนี้ในระหว่างการเข้าชมแปลงนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างมากมีการพูดคุยถามอยู่ตลอดเวลา จากนั้นเวลาประมาณ 16.00 น. เดินทางกลับที่พักเพื่อพักผ่อนตามอัธยาศัย จากการสังเกตพบว่าห้องพักรับรองนั้นกว้าง สะอาดมาก แต่จากการพูดคุยกับนักท่องเที่ยวบางคนพบว่า บางห้องไม่สามารถล็อกประตูได้และบางห้องเหม็นอับ นอกจากนี้ทางเจ้าหน้าที่ของมดิชนไม่มี การแจ้งให้ทราบว่าพักอยู่ห้องใด (กรณีมีเหตุฉุกเฉิน) และเวลาที่กลับเข้าที่พักนั้นเร็วเกินไป เพราะว่าถึงที่พักเวลา 16.30 น. และรับประทานอาหารเย็นเวลา 19.30 น. โดยในระหว่างนี้ไม่มีกิจกรรมอะไร ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกเบื่อ จากนั้นเวลา 19.30 น. รับประทานอาหารเย็น โดยจะมีกิจกรรมรอบกองไฟและมีการเล่นดนตรี อาหารมีทั้งหมด 8 อย่าง แต่ละโต๊ะจะนั่งกัน 8 คน และในระหว่างการรับประทานอาหารคุณโอภาสได้ชื่นชมมากแล้วขอบคุณ นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมท่องเที่ยวร่วมเดินทางในครั้งนี้

วันอาทิตย์ที่ 20 พฤศจิกายน 2548 06.30 น. ออกเดินทางไปรับประทานอาหารเช้าที่ เขาค้อทะเลภู (ภาพภาคผนวกที่ 7) ตั้งอยู่ที่ หมู่ 5 ตำบลทุ่งสมอ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ศูนย์สุขภาพเขาค้อทะเลภู อาหารจากครัวทะเลภู ซึ่งเป็นครัวไร้สารพิษและสารเคมี ไม่ใช้ผงชูรส มุงเน้นพืช ผักและผลไม้ที่ได้จากเรือกสวน ไร่ นาที่ชาวเขาค้อทะเลภูปลูกเองมาปรุงเป็นอาหารโดยนำภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับปัจจุบันดังคำขวัญ "อร่อยเพื่อสุขภาพรสชาดีถูกใจ" จากนั้นได้เดินชมการทำเกษตรผสมผสานของที่นี่และก่อนกลับมีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น สมุนไพร เครื่องดื่มน้ำผลไม้ ลูกประคบ และสมุนไพรต่าง ๆ จากการสังเกตพบว่า การรับประทานอาหารในช่วงแรกอาหารไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว อีกทั้งโต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอด้วยและในช่วงของการเดินศึกษาดูงานทางที่เดินนั้น เป็นบันไดขึ้นลงตลอดทางแต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและมีวิทยากรบรรยายมีเพียง 1 คนเท่านั้น ทำให้นักท่องเที่ยวที่อยู่ด้านหลัง ไม่ได้ยินการบรรยายการท่องเที่ยวที่นั่นใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งถือว่าน้อยเกินไปกับกิจกรรมที่จัดขึ้น จากนั้นเวลา 08.30 น. ได้เดินทางเข้าเยี่ยมชม ไร่ บี.เอ็น. (ภาพภาคผนวกที่ 8) ตั้งอยู่ที่ หมู่ 11 ตำบลแคมป์สน อำเภอเขาค้อ มีการพูดคุยกับเจ้าของไร่ คือ คุณบรรเจิด คุ่มวงศ์ ถึงความเป็นมาและแนวคิดของการทำไร่ จากนั้นได้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยใช้เวลาประมาณ 45 นาที จากการสังเกตพบว่าในระหว่างที่พูดคุยนั้นไม่มีเก้าอี้ให้นั่งและไม่มี การพาไปเยี่ยมชมแปลงสาธิต จากนั้นได้เดินทางไปยังจังหวัดพิษณุโลกเข้ากราบนมัสการพระพุทธชินราช ในระหว่างทางคณะผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามเพื่อทำการสำรวจความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวในครั้งนี้ (ภาพภาคผนวกที่ 9) จากนั้นแวะรับประทานอาหารกลางวันที่บ้านศรีสุวรรณ

ซึ่งมีอาหาร 6 อย่าง และนั่งรับประทานโต๊ะละ 6 คน จากนั้น เดินทางกลับกรุงเทพ ระหว่างทางมีการจอดแวะซื้อของฝาก เดินทางถึงกรุงเทพเวลา 19.00 น.

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าของสถานที่ท่องเที่ยว

บริษัท อุตสาหกรรมกรรมการเกษตรเขาค้อ จำกัด จากการสัมภาษณ์ คุณชาตินันท์ โฆษิตเภสัช ซึ่งเป็นผู้จัดการบริษัท อุตสาหกรรมกรรมการเกษตรเขาค้อ จำกัด สำหรับการเข้าชม สถานที่แห่งนี้ สามารถเข้าชมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าชม และควรจะต้องต่อล่วงหน้าประมาณ 1 สัปดาห์เพื่อที่บริษัทจะสามารถมีเวลาในการเตรียมการต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยทางบริษัทจะมีน้ำเสาวรส์ไว้บริการนักท่องเที่ยวที่มาเข้าชมได้เช่นกัน และมีเจ้าหน้าที่บริการพร้อมนำชมกระบวนการผลิตน้ำเสาวรส์ของบริษัท หากนักท่องเที่ยวต้องการที่จะมาพัก สามารถพักได้โดยจะมีสถานที่สำหรับกางเต็นท์และห้องน้ำไว้บริการ โดยคิดค่าบริการในการกางเต็นท์ 100 บาทต่อคืน แต่จะไม่มีอาหารไว้บริการ

สถานียอดสูงเขาค้อ จากการสัมภาษณ์ คุณประยูร สมฤทธิ์ ผู้อำนวยการสถานียอดสูงเขาค้อ สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้มีการปลูกพืชผลมากมายทั้งลิ้นจี่ พลับพลึง กล้วย ฝรั่ง (มะระหวาน) แพชชั่นฟรุ๊ต กาแฟ อะโวคาโด มะคาเดเมีย นัท มันฝรั่ง มะกอกน้ำ และชิมกาแฟสดอาราบิก้าเขาค้อได้ทุกวัน นอกจากนี้จะมีแปลงดอกไม้ ไม้ผล ให้เที่ยวอย่างจุใจแล้ว ศูนย์แห่งนี้ยังมีจุดท่องเที่ยวอีกหลายแห่งที่น่าสนใจ เช่น ป่าธรรมชาติที่มีต้นค้อเป็นสัญลักษณ์ของอำเภอเขาค้อและจุดชมวิวที่สามารถ ชมวิวทิวทัศน์โดยรอบของศูนย์ได้อย่างเต็มอิ่ม สำหรับการเข้าชมสถานที่แห่งนี้ สามารถที่เข้าชมได้ตลอดเวลาไม่ต้องมีการติดต่อล่วงหน้าและหากต้องการให้มีการบรรยายและมีเจ้าหน้าที่ในการนำชมนั้นควรที่จะมีการติดต่อล่วงหน้า เพื่อทางศูนย์จะได้มีเวลาในการเตรียมการต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยถ้าหากว่ามีนักท่องเที่ยวมาเข้าชมเป็นหมู่คณะจะมีการบริการ เครื่องดื่ม คือ ชาและกาแฟไว้รองรับนักท่องเที่ยว โดยศูนย์แห่งนี้มีสถานที่รองรับนักท่องเที่ยว ห้องน้ำและจุดชมวิไว้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังมีบริการที่พักให้กับนักท่องเที่ยวโดยมีทั้งแบบห้องพักและกางเต็นท์ อัตราค่าบริการคือ หอพักคนละ 100 บาทต่อคืน บ้านพักคนละ 100 บาทต่อคืน ตู้คอนเทนเนอร์คนละ 100 บาทต่อคืน เต็นท์ขนาด 4 คนหลังละ 200 บาทต่อคืน พื้นที่กางเต็นท์ (ไม่เกิน 6 คน) หลังละ 100 บาทต่อคืน ห้องประชุมบรรจุคนได้มากกว่า 20 คน วันละ 2,000 บาท พร้อมทั้งมีอาหารไว้บริการ นักท่องเที่ยวอีกด้วยและมีบริการพิเศษจัดแคมป์ปิ้งให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการกิจกรรมในตอนกลางคืน อีกทั้งในแต่ละเดือนนั้นจะมีกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 53 คน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 53 คน เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร ในส่วนของข้อมูลทั่วไป ผลปรากฏดังนี้นักท่องเที่ยวร้อยละ 62.3 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.6 อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 30.2 ประกอบอาชีพข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจและร้อยละ 45.3 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว ร้อยละ 77.4 คิดว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมายถึงการท่องเที่ยวไปยังชุมชนเกษตรกรรม ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ร้อยละ 60.4 ไม่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก่อน ร้อยละ 75.5 ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวครั้งนี้จากหนังสือพิมพ์ รองลงมา หนังสือ นิตยสาร เพื่อน ใบปลิว และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 79.2 เดินทางท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ร้อยละ 75.5 เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน จากรายการนำเที่ยวนักท่องเที่ยวสนใจสถานที่ท่องเที่ยว โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ร้อยละ 34.4 สถานี ทดลองเกษตรที่สูงเขาค้อ รองลงมา ร้อยละ 32.1 ไร่ปี่.เอ็น. ร้อยละ 18.9 เกษตรผสมผสาน (เขาค้อทะเลภู) และร้อยละ 15.1 บริษัท อุตสาหกรรมเกษตรเขาค้อ จำกัด กิจกรรมที่ นักท่องเที่ยวมักปฏิบัติในการมาท่องเที่ยว คือ ร้อยละ 88.7 เที่ยวชมสวนเกษตร รองลงมา ร้อยละ 79.2 เลือกซื้อผลผลิตทางการเกษตร ร้อยละ 47.2 ซื้อของที่ระลึก ของฝาก ร้อยละ 45.3 ถ่ายภาพ ร้อยละ 39.6 รับประทานอาหาร

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมต่อบริษัท อุตสาหกรรมเกษตร เขาค้อ จำกัด สถานีทดลองเกษตรที่สูง เขาค้อ เกษตรผสมผสาน (เขาค้อทะเลภู) และไร่ ปี่.เอ็น. ด้านความรู้ที่ได้รับ บรรยากาศในแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพ / ราคาของสินค้าที่จำหน่าย ความสะอาดอาหาร / เครื่องดื่มที่ให้บริการ และการต้อนรับ / การให้ข้อมูลต่างๆ ของผู้นำชม มาก แต่ในส่วนของความพึงพอใจด้านกิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยวของบริษัท อุตสาหกรรมเกษตร เขาค้อ จำกัด สถานีทดลองเกษตรที่สูง เขาค้อ ปานกลาง และความพึงพอใจด้านสถานที่บริการนักท่องเที่ยว (ที่พักแรม / ห้องน้ำ) ของบริษัท อุตสาหกรรมเกษตรเขาค้อ จำกัด และเกษตรผสมผสาน (เขาค้อทะเลภู)ปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเด็น	1		2		3		4	
	ค่าเฉลี่ย	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย	ความพึงพอใจ
1. ความรู้ที่ได้รับ	3.63	มาก	3.92	มาก	3.77	มาก	4.08	มาก
2. กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว	3.38	ปานกลาง	3.49	ปานกลาง	3.58	มาก	3.64	มาก
3. บรรยากาศในแหล่งท่องเที่ยว	3.87	มาก	4.04	มาก	4.09	มาก	3.77	มาก
4. คุณภาพ / ราคาของสินค้าที่จำหน่าย	3.43	มาก	3.68	มาก	3.58	มาก	3.72	มาก
5. ความสะอาด อาหาร / เครื่องดื่มที่ให้บริการ	3.57	มาก	3.79	มาก	3.81	มาก	3.55	มาก
6. สถานที่บริการนักท่องเที่ยว (ที่พักแรม/ห้องน้ำ)	3.19	ปานกลาง	3.57	มาก	3.43	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง
7. การต้อนรับ/การให้ข้อมูลต่างๆ ของผู้นำชม	3.68	มาก	3.98	มาก	3.77	มาก	3.92	มาก

หมายเหตุ

- 1 หมายถึง บริษัท อุตุสหกรรมากรเกษตรเขาต่อจำกัด
- 2 หมายถึง สถานีทดลองเกษตรที่สูง เขาค้อ
- 3 หมายถึง เกษตรผสมผสาน (เขาค้อทะเลมู)
- 4 หมายถึง ไร่ บี.เอ็น

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการท่องเที่ยว

ความพึงพอใจของการให้บริการ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากต่อความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่มที่ให้บริการ คุณภาพ / ราคาสินค้าที่จัดจำหน่าย ความรู้ที่ได้รับจากมัคคุเทศก์และความสะดวก / ปลอดภัยของพาหนะ แต่มีความพึงพอใจปานกลางเรื่องสถานที่บริการนักท่องเที่ยว (ที่พักแรม / ห้องน้ำ) และความเหมาะสมของราคา สำหรับความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจปานกลางต่ออุปกรณ์และสภาพพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรม ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว และมีความพึงพอใจมากต่อรูปแบบ / กิจกรรมที่จัดในการท่องเที่ยวและความรู้ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นจากการร่วมกิจกรรม สำหรับความพึงพอใจของการให้ข้อมูลและบริการนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากต่อการบริการข้อมูลข่าวสาร ความพึงพอใจของการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมาก สำหรับความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากต่อไร่ปี เอ็น. เกษตรผสมผสาน (เขาค้อทะเลภู) และสถานียอดดอยเกษตรที่สูง เขาค้อ แต่มีความพึงพอใจปานกลางต่อบริษัทอุตสาหกรรมเกษตร เขาค้อ จำกัด ดังแสดงในตารางที่ 2

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ความพึงพอใจ
ความพึงพอใจของการให้บริการ		
1.ความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่มที่ให้บริการ	3.58	มาก
2. คุณภาพ / ราคาของสินค้าที่จัดจำหน่าย	3.51	มาก
3. ความรู้ที่ได้รับจากมัคคุเทศก์	4.15	มาก
4. ความสะดวก / ปลอดภัยของพาหนะ	4.42	มาก
5. สถานที่บริการนักท่องเที่ยว (ที่พักแรม / ห้องน้ำ)	3.23	ปานกลาง
6. ความเหมาะสมของราคา	3.49	ปานกลาง
ความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว		
1.รูปแบบ / กิจกรรมที่จัดในการท่องเที่ยว	3.53	มาก
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมเพียงพอ	3.34	ปานกลาง
3. สภาพพื้นที่ในการประกอบกิจกรรม	3.34	ปานกลาง
4. ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว	3.43	ปานกลาง
5. ความรู้ ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นจากการร่วมกิจกรรม	3.64	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ความพึงพอใจ
ความพึงพอใจของการบริการข้อมูลข่าวสาร		
1. ความสุภาพ / ความเป็นมิตรของผู้ประกอบการ	4.08	มาก
2. ความเอาใจใส่ในการบริการของผู้ประกอบการ	3.98	มาก
3. ความถูกต้อง / ชัดเจนของข้อมูลที่ได้รับ	3.81	มาก
4. ขั้นตอนในการติดต่อเพื่อรับข้อมูลข่าวสาร	3.64	มาก
ความพึงพอใจของการโฆษณาและประชาสัมพันธ์		
1. การโฆษณา / ประชาสัมพันธ์ง่ายต่อการเข้าใจ	3.83	มาก
2. การโฆษณา / ประชาสัมพันธ์ตรงกับความเป็นจริง	3.72	มาก
3. ความน่าสนใจของการโฆษณา / ประชาสัมพันธ์	3.68	มาก
ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว		
1. บริษัท อุตสาหกรรมเกษตร เขาค้อ จำกัด	3.49	ปานกลาง
2. สถานีทดลองเกษตรที่สูง เขาค้อ	3.89	มาก
3. เกษตรผสมผสาน (เขาค้อทะเลภู)	4.04	มาก
4. ไร่ บี.เอ็น.	4.04	มาก

นักท่องเที่ยว ร้อยละ 77.4 มีความคิดเห็นว่าจะมาท่องเที่ยวในลักษณะนี้อีก ร้อยละ 22.6 ไม่แน่ใจ เนื่องจากปัญหาเรื่องเวลาและสุขภาพ ดังแสดงในตารางที่ 3 ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวว่าจะเดินทางมาท่องเที่ยวในลักษณะนี้อีกหรือไม่

ความคิดเห็น	ร้อยละ
มา	77.4
ไม่มา	0
ไม่แน่ใจ	22.6

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจจากการมาท่องเที่ยวในครั้งนี้มาก คิดเป็นร้อยละ 60.4 รองลงมา ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 24.5 และน้อย คิดเป็นร้อยละ 0 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจโดยรวมจากการมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี

ความพึงพอใจ	ร้อยละ
มากที่สุด	15.1
มาก	60.4
ปานกลาง	24.5
น้อย	0

ปัญหาที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประสบในการมาท่องเที่ยวในครั้งนี คือ ปัญหาเรื่องที่พักมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมาคือ กิจกรรมในการท่องเที่ยว ร้อยละ 28.3 และไม่ประสบปัญหาทางการท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 32.1 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ปัญหาที่นักท่องเที่ยวประสบในการมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี

ปัญหาที่นักท่องเที่ยวประสบ	ร้อยละ
กิจกรรมในการท่องเที่ยว	28.3
การบริการข้อมูลข่าวสาร	18.9
ที่พัก	39.6
อาหาร / เครื่องดื่ม	26.4
การเดินทาง	7.5
ความปลอดภัย	15.1
ราคา	3.8
ไม่ประสบปัญหา	32.1

สิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการมาท่องเที่ยวในครั้งนีคือ ความรู้ ประสบการณ์ใหม่ๆ คิดเป็น ร้อยละ 86.8 รองลงมาคือ การพักผ่อน ความบันเทิงคิดเป็นร้อยละ 81.1 และน้อยที่สุดคือ อื่นๆ เช่น ได้เพื่อน เป็นผลดีต่อสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 7.5 ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้

สิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับ	ร้อยละ
การพักผ่อน / ความบันเทิง	81.1
ความรู้ / ประสบการณ์ใหม่ ๆ	86.8
แนวทางการประกอบอาชีพ	17.0
อื่น ๆ (ได้เพื่อน เป็นผลดีต่อสุขภาพ)	7.5

สำหรับข้อเสนอแนะจากการท่องเที่ยวในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้ทางผู้จัดได้มีการสำรวจที่พักก่อนทำการเข้าพัก เนื่องจากว่าห้องพักบางห้องสภาพไม่ดี มีกลิ่นอับและไม่สามารถล็อกคกตอนประตูได้ ผู้จัดควรจะแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบว่าพักอยู่ห้องใด (ในกรณีที่เกิดปัญหา) ควรมีการจัดกิจกรรมและเวลาให้มากกว่านี้ และนักท่องเที่ยวต้องการให้มีการถ่ายภาพวีดีโอในการท่องเที่ยวในครั้งนี้ด้วย

สิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยว

จากการที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) ทำให้คณะผู้วิจัยได้ทราบถึงกระบวนการจัดนำเที่ยวซึ่งจะมีต้อนรับนักท่องเที่ยว ตรวจสอบจำนวนนักท่องเที่ยว ในระหว่างการเดินทางวิทยากรจะแนะนำข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ก่อนที่จะเดินทางถึง มีการนัดหมายเวลาออกเดินทางไปยังสถานที่ต่อไป ขณะที่นักท่องเที่ยวเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ วิทยากรจะเป็นผู้บรรยายพร้อมทั้งตอบข้อซักถามของนักท่องเที่ยว ในระหว่างนี้มีเจ้าหน้าที่บางส่วนได้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวในต่อไปล่วงหน้าเพื่อเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยว และในส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวทำให้คณะผู้วิจัยได้ทราบขั้นตอนในการติดต่อเพื่อเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ พร้อมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อนำมาให้ประกอบในการจัดทำรายการนำเที่ยว อีกทั้งยังสามารถทำให้รู้ว่าสถานที่แห่งนั้นจะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เพียงพอหรือไม่

จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ บี.เอ็น. และเกษตรผสมผสาน (เขาค้อทะเลภู) มาก ในด้านความรู้ที่ได้รับ กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพ / ราคาของสินค้าที่จำหน่าย ความสะอาดของอาหาร / เครื่องดื่มที่ให้บริการ และการต้อนรับ / การให้ข้อมูลต่างๆ ของผู้เข้าชม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวในด้านกรให้บริการ การจัดกิจกรรม การบริการ

ข้อมูลข่าวสาร การโฆษณาประชาสัมพันธ์และแหล่งท่องเที่ยวมาก และมีความต้องการที่จะกลับมาท่องเที่ยวในลักษณะนี้อีก ส่วนปัญหาที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประสบคือ ปัญหาด้านที่พัก ข้อสังเกตจากการเข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยว

1. เนื่องจากเวลาในการออกเดินทางเป็นเวลาค่อนข้างดี ทางผู้ประกอบการได้มีการเตรียมอาหารไว้รองรับนักท่องเที่ยว เพราะว่าต้องใช้เวลาในการเดินทาง
2. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตัดสินใจมาท่องเที่ยวในครั้งนี้เพราะความสนใจสถานที่ คือ เขาคือ เนื่องจากว่าช่วงที่มาท่องเที่ยวมีอากาศหนาวและมีความเป็นธรรมชาติ เมื่อเปรียบเทียบกับทัวร์อื่นในลักษณะที่ใกล้เคียงกันมีราคาที่ถูกกว่า มากกว่าที่จะตัดสินใจเพราะสนใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ในช่วงเดินทางไปเขาค้อไม่มีการแจกน้ำบริการให้กับนักท่องเที่ยว แต่ในการเดินทางกลับจากจากเขาค้อมีการแจกน้ำให้นักท่องเที่ยว
4. เจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยวจะมีการมารอต้อนรับ จัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่มไว้สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวและมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการตลอดเวลาที่เข้าชม
5. ร้านอาหารควรจะมีการเตรียมอาหารไว้ล่วงหน้า
6. ในระหว่างเดินทางกลับรถที่ใช้ในการเดินทางเกิดเหตุขัดข้อง ต้องหยุดการเดินทางซึ่งผู้ประกอบการไม่มีการแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบที่เกิดขึ้นเพราะเหตุใด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะทางผู้ประกอบการนั้นไม่ได้มีการตรวจสอบเช็คสภาพรถที่ใช้ในการเดินทางก่อน จึงทำให้การเดินทางกลับเกิดความล่าช้า
7. ในช่วงที่เดินทางไปยังจังหวัดพิษณุโลก เพื่อสักการะพระพุทธรูปชินราชก่อนที่จะเดินทางไปรับประทานอาหารกลางวัน ได้มีนักท่องเที่ยวคนหนึ่งไม่กลับมาที่รถในเวลาทีนัดหมาย อาจเป็นเพราะว่าในการแจ้งให้ทราบเรื่องเวลาที่นัดพบนั้นไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ แต่ผู้จัดก็ได้มีการแก้ปัญหาโดยการที่ให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งไปตามแต่ไม่เจอ และในตอนนั้นเป็นช่วงเวลารับประทานอาหารเที่ยง อีกทั้งได้รอเป็นเวลานานแล้ว ผู้จัดจึงตัดสินใจที่จะให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งรอนักท่องเที่ยวคนนั้นและให้ตามไปเจอกันที่ร้านอาหาร ส่วนนักท่องเที่ยวที่เหลือก็ให้เดินทางไปก่อน ซึ่งเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ดี แต่สุดท้ายนักท่องเที่ยวคนนี้ก็เดินทางมาถึงที่รถพอดีในช่วงที่รถกำลังจะออก
8. การจัดสรรเวลาในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวยังมีความไม่เหมาะสม เช่น ในวันแรกกลับเข้าที่พักเวลา 16.30 น. ซึ่งเป็นเวลาที่เร็วเกินไปและไม่มีกิจกรรมอื่นๆ ให้นักท่องเที่ยวได้ทำ และในวันต่อมาได้ออกเดินทางจากที่พักเพื่อไปท่องเที่ยวในเวลา 06.30 น. ซึ่งเป็นเวลาที่เร็วเกินไป

9. ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยวมีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว แต่ก็ยังดูแลและบริการนักท่องเที่ยวได้ไม่ทั่วถึง อาจเป็นเพราะว่าผู้ประกอบการไม่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดนำเที่ยว เพราะว่าการจัดนำเที่ยวเป็นเพียงบริการเสริมเท่านั้น

จากการเข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวทำให้คณะผู้วิจัยได้เห็นกระบวนการจัดนำเที่ยวจริง เพื่อนำไปใช้ในการจัดนำเที่ยวจริง

วิจารณ์ผล

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยวทั้ง 3 ราย พบว่ากระบวนการและขั้นตอนการจัดนำเที่ยว การคำนวณคิดอัตราค่าบริการจัดนำเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ได้สอดคล้องกับ ทัศนคติ (ศรีสถิตย์ (2545) และหลักในการคัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของบริษัทมดิชน จำกัด (มหาชน) สอดคล้องกับรำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2545)

กิจกรรมในการท่องเที่ยวที่ทางผู้ประกอบการจัด สอดคล้องกับ ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร (2544) การต้อนรับ การจัดเตรียมสถานที่ไว้รองรับนักท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวและวิทยากรในการนำชม สอดคล้องกับรำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2545)

2. จัดนำเที่ยวเชิงเกษตร

หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรจากเอกสารและจากภาคสนาม คือการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยว จำนวน 3 ราย และการจากเข้าร่วมโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 1 ครั้ง โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาใช้เป็นแนวทางในการทดลองจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 1 ครั้ง

ขั้นการเตรียมงาน

1. การหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

เริ่มต้นวางแผนการจัดนำเที่ยว โดยวัตถุประสงค์ประสงค์ในครั้งนี้ คือ การได้สัมผัสกับวิถีชีวิตทางการเกษตรของชาวบ้านและเยี่ยมชมสวนเกษตร สถานที่แรกที่เลือก จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นสถานที่ในการจัดท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากว่าเป็นจังหวัดที่ใกล้กรุงเทพฯ และเมื่อได้สอบถามกับทาง ททท. เห็นว่ามีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรที่น่าสนใจหลายที่ เช่น ตลาดน้ำท่าคา ตลาดน้ำตอกลางคืน การทำน้ำตาลสด สวนผลไม้ต่างๆ และล่องเรือชมหิ่งห้อย เป็นต้น แต่เมื่อได้ไปสำรวจสถานที่ปรากฏว่าไม่มีความน่าสนใจเท่าที่ควร และจากการที่ได้สอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย พบว่าส่วนใหญ่ได้เคยไปท่องเที่ยวในสถานที่ดังกล่าวแล้ว จึงได้คัดเลือกสถานที่ใหม่อีกครั้ง โดยในครั้งนี้ได้เลือกที่ ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากว่า

ได้มีอาจารย์และรุ่นพี่ให้การแนะนำและสถานที่แห่งนี้ อีกทั้งเมื่อได้หาข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ต พบว่ามีนักท่องเที่ยวที่เคยได้ไปท่องเที่ยวมาแล้วส่วนใหญ่มีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ เนื่องจากว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางการเกษตร เช่น สวนดอกเบญจมาศ ไร่ร่องน ฟาร์มเห็ดหอม ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเอกลักษณ์ของตำบลไทยสามัคคี นอกจากนี้ยังมีอากาศที่เย็นสบาย และไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยวทั้ง 3 ราย ในเลือกการคัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่จะต้องโดดเด่น มีเอกลักษณ์

2. สำรวจสถานที่ท่องเที่ยว

หลังจากที่ได้ศึกษาหาข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ตแล้วก็ได้ไปสำรวจจากสถานที่จริง จำนวน 2 ครั้ง โดยในครั้งแรกได้ทำการสำรวจที่พักและสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง เนื่องจากว่า ในการไปสำรวจในครั้งแรกได้ใช้เส้นทางกรุงเทพฯ - นครราชสีมา - บึงกาฬชัย - วังน้ำเขียว ทำให้ใช้เวลาในการเดินทางเป็นเวลานาน จึงมีเวลาในการสำรวจจึงมีน้อย สถานที่แรกที่สำรวจคือ กระโจมหิน นันทภาค ที่แห่งนี้เป็นที่พัก มีความสะดวกในเรื่องของห้องน้ำ แต่ราคาของอาหารนั้นแพง ที่ต่อไปคือ วิวเลจฟาร์ม ไวน์เนอร์รี่ ที่แห่งนี้สามารถเข้าเยี่ยมชมการผลิตไวน์ แต่ต้องเสียค่าเข้าชมในราคา 200 บาทต่อคน ซึ่งถือว่าเป็นราคาที่แพงเกินไปสำหรับนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้ สวนเบญจมาศ คุณวิภา มีการปลูกดอกไม้นานาพันธุ์ โดยดอกไม้หลักของที่นี่ คือ ดอกเบญจมาศ ดอกชอนกลิ่น ดอกแกนดิออร์ส สวนแห่งนี้เป็นส่วนขนาดกลาง จากนั้นก็ไปที่ ภูน้ำค้าง และพฤษภา ศิลา วารี รีสอร์ท เพื่อสอบถามและสำรวจที่พักสำหรับกางเต็นท์ ทั้ง 2 แห่งนี้มีบรรยากาศสวยงาม แต่ไม่มีความสะดวกในเรื่องของห้องน้ำและที่สุดท้ายในการสำรวจในครั้งนี้คือ ฟาร์มโชคชัย ได้สอบถามเกี่ยวกับราคาในการเข้าชมฟาร์มและหลังจากนั้นอีกประมาณ 2 อาทิตย์ ก็ได้ไปสำรวจอีกครั้งการสำรวจในครั้งนี้ได้เลือกวิธีการสำรวจโดยเข้าพักโฮมสเตย์ที่บ้านบุไทรเป็นเวลา 2 วัน 1 คืน ซึ่งอยู่ในตำบลไทยสามัคคี เจ้าของโฮมสเตย์คือ นายอินทร์ มูลพิมาย ซึ่งได้เป็นผู้นำเที่ยวและสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในครั้งนี้ วันแรกได้ไปสำรวจที่สวนสวยคุณต่อ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรพอเพียงและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพด้วย ได้ติดต่อสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ที่พักและอาหาร กิจกรรมเด่นของที่นี่คือ การตรวจพลังชีวิต กินอาหารตามกรุ๊ปเลือด เดินชมสวนเกษตรผสมผสานและในการสำรวจในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้เข้าร่วมกิจกรรมของสถานที่แห่งนี้ด้วย คือการตรวจพลังชีวิต ซึ่งผลการตรวจค่อนข้างตรงกับความเป็นจริง เห็นว่าเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพและไม่เสียค่าใช้จ่ายในการตรวจและได้สอบถามเรื่องราคาของอาหารและที่พัก จากนั้นได้เดินทางไปที่กลุ่มเบญจมาศ สุขสมบูรณ์ เป็นสวนเบญจมาศขนาดใหญ่ จากนั้นไปที่บ้านกุลละวณิชย์ สอบถามเรื่องราคาที่พัก

แบบกางเต็นท์และอาหาร พร้อมทั้งเดินสำรวจสถานที่สำหรับกางเต็นท์และห้องน้ำ ต่อมาคือ บ้านไร่กุชชวรรณ โดยได้สอบถามเรื่องราคาที่พักแบบกางเต็นท์และอาหาร พร้อมทั้งเดินสำรวจสถานที่สำหรับกางเต็นท์และห้องน้ำ จากนั้นเดินทางไปที่สวนดอกหน้าวัว ไร่สุชาดา ไร่แห่งนี้ได้รับรางวัลที่ 1 ในการประกวดดอกหน้าวัวจากงานมหกรรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งจัดโดยกรมส่งเสริมการเกษตร และได้พูดคุยกับเจ้าหน้าที่สอบถามเกี่ยวกับการเข้าชมและกิจกรรมที่มีในแหล่งท่องเที่ยว มีการตัดดอกทุกวันเสาร์และอาทิตย์ นอกจากนี้ยังสามารถเข้าเยี่ยมชมไร่ได้โดยที่ไม่เสียค่าเข้าชมแต่จะไม่มีผู้นำชม ที่ต่อมาคือ ไร่ธัญพร ไร่ขนาดใหญ่ที่มีการปลูกองุ่น แก้วมังกรและส้ม โดยได้พูดคุยกับผู้จัดการไร่ทำให้ทราบว่าที่แห่งนี้สามารถเข้าชมได้โดยไม่ต้องมีการติดต่อล่วงหน้าแต่จะไม่มีผู้นำชมและไม่สามารถเข้าชมในแปลงที่ปลูกผลไม้ได้ แต่เนื่องจากทางคณะผู้วิจัยอยากให้ผู้นำชมและบรรยายเรื่องการปลูกผลไม้และการจัดการของไร่แห่งนี้ด้วย จึงได้ติดต่อขอให้ผู้จัดการไร่ช่วยบรรยายและนำชมภายในบริเวณไร่ พร้อมทั้งได้มีการสอบถามถึงร้านอาหารที่อยู่ใกล้เคียงกัน ได้รับคำแนะนำที่ครัวปลายฟ้า จึงได้ทำการสอบถามรายการอาหารและราคา วันรุ่งขึ้นได้ไปที่ ภูชมไพร สถานที่เพาะเห็ดหอมขนาดใหญ่ แต่เมื่อได้พูดคุยกับเจ้าหน้าที่และเดินชมสถานที่ พบว่ามีแต่เพียงโรงเพาะเห็ดอย่างเดียว ไม่มีการอัดก้อนเชื้อซึ่งเป็นขั้นตอนเริ่มต้นของการผลิตเห็ดหอม ที่ต่อมาคือ ต้นตะวันโฮมสเดย์ ได้สอบถามราคาของที่พักและอาหาร พร้อมทั้งได้สำรวจห้องพัก ซึ่งมีราคาถูกและเหมาะสมกับนักศึกษา แต่หลังจากที่ได้สอบถามพบว่าช่วงเวลาที่ จะเข้าพักนั้นได้ถูกจองเต็มแล้ว ต่อไปคือ ต้นน้ำโฮมสเตด ซึ่งอยู่ใกล้กัน จากการสอบถามราคาที่พักนั้นแพงเกินไป จากนั้นไปที่สวนลุงไกร ซึ่งเป็นศูนย์สาธิตการปลูกพืชปลอดสารพิษ ได้พูดคุยกับเจ้าของสวน ทำให้ทราบว่าสวนแห่งนี้ได้เปิดเป็นสถานที่สาธิตและเผยแพร่ความรู้เรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษ สวนแห่งนี้ปลูกผักสลัดและผักเมืองหนาว ต่าง ๆ อีกทั้งยังส่งขายให้กับร้านอาหาร ซิลเลอร์และให้นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมที่สวนด้วย ที่ต่อมาคือ บ้านไร่ริมธาร ได้สอบถามเกี่ยวกับราคาของที่พัก โดยที่แห่งนี้รับเฉพาะนักท่องเที่ยวที่จองเป็นแพ็คเกจที่ทางรีสอร์ทจัดไว้เท่านั้น คือ ราคา 650 บาทต่อคนต่อคืน โดยราคานี้รวมที่พัก อาหาร 3 มื้อ พร้อมทั้งนำเที่ยวในตำบลไทยสามัคคีโดยไม่รับจองที่พักเพียงอย่างเดียว จากนั้นได้ไปที่ศูนย์สาธิตเห็ดหอม บ้านนุไทร เป็นสถานที่เพาะเห็ดหอมซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรบ้านนุไทร ศูนย์สาธิตเห็ดหอมแห่งนี้มีการสาธิตการเพาะเห็ดหอมตั้งแต่การทำก้อนเชื้อเห็ดจนกระทั่งออกดอก และที่สุดท้ายในการสำรวจในครั้งนี้ คือ ผาชมตะวัน สถานที่ที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปชมพระอาทิตย์ตก เป็นสถานที่ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก หลังจากที่ได้เดินทางไปถึงแล้ว ถึงแม้ว่าช่วงเวลาที่เดินทางไปคือตอนบ่าย แต่สถานที่ดังกล่าวก็ยังมีสวยงามเป็นธรรมชาติ

3. คัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ที่พักและร้านอาหาร

หลังจากที่ได้สำรวจสถานที่ท่องเที่ยวและเส้นทางการเดินทางแล้ว คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากความสวยงาม ความโดดเด่นของสถานที่นั้น ๆ ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ความสะดวกในการเดินทางและความปลอดภัย โดยสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของคุณโอภาส เพ็งเจริญ บรรณารักษ์ของหนังสือพิมพ์มติชน ซึ่งสถานที่ที่ได้ทำการคัดเลือกและนำมาจัดไว้ในรายการนำเที่ยวเชิงเกษตรมีดังนี้

สวนวิภา ตั้งอยู่ที่ หมู่ 4 บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นสวนดอกเบญจมาศ แกนดิออร์กัสและดอกช่อกลิ่น สวนแห่งนี้มีชื่อเสียงในการปลูกดอกเบญจมาศ เจ้าของสวนคือ คุณวิภา จันทร์คุ้ม ซึ่งจะเป็นผู้นำชมและบรรยายเกี่ยวกับขั้นตอนการเพาะปลูกและดูแลดอกเบญจมาศ พร้อมทั้งผู้ที่เข้าชมสามารถตัดดอกเบญจมาศด้วยตัวเอง โดยคิดราคาตัดดอกกิโลกรัมละ 60 บาท นอกจากนี้ยังมีสถานที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับต่างๆ เช่น ต้นดอกเบญจมาศทั้งดอกสีเหลือง สีขาว และสีม่วง ต้นคริสต์มาสขาว กล้วยไม้ ไข่มุกอันดามัน เป็นต้น ซึ่งการเข้า ชมสวนแห่งนี้จะต้องเสียค่าเข้าชมคนละ 300 บาท (ไม่รวมค่าตัดดอกไม้) และเมื่อได้เปรียบเทียบกับกลุ่มเบญจมาศสุขสมบูรณ์ ซึ่งจะไม่มีผู้นำชมและนักท่องเที่ยวไม่สามารถตัดดอกได้ อีกทั้งไม่มีสถานที่บริการและรองรับนักท่องเที่ยว ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้เลือก สวนคุณวิภา ในการเข้าชมดอกเบญจมาศ

ศูนย์สาธิตการเพาะเห็ดหอม บ้านบุไทร ตั้งอยู่ที่ หมู่ 4 บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งศูนย์แห่งนี้มีการบรรยายและสาธิตขั้นตอนการเพาะเห็ดหอม พร้อมทั้งสามารถเลือกซื้อเห็ดหอมสดกลับบ้านได้ และเมื่อเปรียบเทียบกับภูมไพร ซึ่งเป็นสถานที่เพาะเห็ดหอมขนาดใหญ่เช่นเดียวกัน แต่จะไม่มีสาธิตขั้นตอนในการเพาะเห็ดหอมจะมีนำชมเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ศูนย์สาธิตการเพาะเห็ดหอมบ้านบุไทรยังเป็นการรวมกลุ่มของชาวบ้านในการสร้างรายได้จากการเพาะเห็ดหอม ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้เลือกศูนย์สาธิตการเพาะเห็ดหอม บ้านบุไทร เนื่องจากมีการสาธิตขั้นตอนการเพาะเห็ดหอมและเลือกซื้อผลผลิตจากกลุ่มเกษตรกรบ้านบุไทร อีกทั้งยังเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรอีกทางหนึ่ง

สวนดอกหน้าวัว สุชาติดา ตั้งอยู่ที่ 116 หมู่ 8 บ้านดินอุดม ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา สวนแห่งนี้มีการเพาะปลูกดอกหน้าวัวสายพันธุ์ต่างประเทศ ทั้งดอกสีแดง สีขาว สีชมพู สีม่วง ซึ่งดอกหน้าวัวของไร่แห่งนี้ได้รับรางวัลที่ 1 ในงานมหกรรมส่งเสริมการเกษตรที่จัดโดยกรมส่งเสริมการเกษตร นอกจากดอกหน้าวัวแล้วสวนแห่งนี้ยังมีการปลูกองุ่น

ทั้งชนิดมีเมล็ดและไม่มีเมล็ดด้วย และจากการสอบถามจากลุงอินทร์พบว่าไร่แห่งนี้มีดอกหน้าวัวที่สมบูรณ์ เป็นไร่ขนาดใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับไร่ดอกหน้าวัวที่อื่นอีกทั้งไร่แห่งนี้จะมีการตัดดอกเพื่อขายให้แก่นักท่องเที่ยวทุกวันเสาร์และอาทิตย์ นอกจากนี้ยังมีการขายต้นพันธุ์ของดอกหน้าวัวด้วย

ไร่ธัญพร ตั้งอยู่ที่ 174 หมู่ 10 บ้านบุเจ้าคุณ ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ไร่แห่งนี้เป็นไร่ที่มีขนาดใหญ่ สวยงาม มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ และมีจุดชมวิวซึ่งสามารถมองเห็นเขื่อนลำพระเพลิงได้อย่างชัดเจน มีการปลูกองุ่นทั้งชนิดมีเมล็ดและไร้มเมล็ด ส้ม และแก้วมังกร นอกจากนี้ยังมีการผลิตน้ำองุ่นสด (แต่จะไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้าชมกระบวนการผลิต) มีบริการให้นักท่องเที่ยวได้ชิมและเลือกซื้อน้ำองุ่นสด จากการได้พูดคุยและติดต่อกับผู้จัดการไร่ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการที่จะเป็นผู้นำชมพร้อมทั้งบรรยายการปลูกองุ่นสายพันธุ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งสามารถเข้าชมภายในแปลงปลูกองุ่นอย่างใกล้ชิดและหากเปรียบเทียบกับวิวเลจฟาร์ม ไวน์เนอร์รี่ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับการปลูกองุ่นเช่นเดียวกันพบว่าวิวเลจฟาร์ม ไวน์เนอร์รี่ จะไม่มีผู้บรรยายขั้นตอนการปลูกและดูแลองุ่นและไม่มีน้ำองุ่นให้ชิมฟรี และหากต้องการเข้าชมโรงงานผลิตไวน์จะต้องเสียค่าเข้าชมคนละ 200 บาท นอกจากนี้ไร่ธัญพรยังมีความหลากหลายในการเลือกชมมากกว่า

สวนลุงไกร ตั้งอยู่ที่ 111 หมู่ 2 บ้านสุขสมบูรณ์ ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เจ้าของสวนคือ นายไกร ชมน้อย เป็นสวนปลูกผักสลัดและพืชเมืองหนาวแบบปลอดสารพิษ นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์สาธิตและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกผักเมืองหนาวปลอดสารพิษ ผักที่ปลูกได้แก่ ผักสลัด เรดโอ๊ค กรีนโอ๊ค ตั้งโอ๊ค มะเขือเทศเชอร์รี่ บร็อกโคลี่ ฯลฯ จากการที่ได้ติดต่อและพูดคุยกับลุงไกร พบว่าลุงไกรมีแนวคิด ทัศนคติที่แปลกใหม่และมีประสบการณ์การเพาะปลูกที่ยาวนาน อีกทั้งลุงไกรเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์เป็นกันเอง สนุกสนาน สำหรับกิจกรรมในการท่องเที่ยว สวนแห่งนี้คือนักท่องเที่ยวสามารถชมสวน ทดลองตัดผักได้ด้วยตนเอง และสามารถเลือกซื้อ ผักสดๆ จากสวนได้ในราคาที่ย่อมเยาว์

สวนสวยคุณต่อ ตั้งอยู่ที่ หมู่ 1 บ้านไทยสามัคคี ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา สวนคุณต่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบพอเพียง มีการทำเกษตรผสมผสาน ปลูกผักปลอดสารพิษ สวนสมุนไพร สวนเบญจมาศ การทำปุ๋ยชีวภาพ เพาะเห็ดหอม และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ซึ่งมีบริการนวดแผนโบราณด้วยสมุนไพร การตรวจพลังชีวิต และการกินอาหารตามกรุ๊ปเลือด ในการเข้าชมสวนสวยคุณต่อนั้น นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมได้ฟรี มีการบรรยายเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ โดยยึดหลักอาหารคือยา มีบริการทางด้านอาหารและผลิตภัณฑ์ทางด้านเกษตรต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกชมและเลือกซื้อ ซึ่งการ

ตรวจสอบสุขภาพโดยใช้พลังชีวิตนั้น มีเพียงสวนสวยคุณต่อที่เดียวและเป็นพื้นที่ที่ได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียงในด้านนี้

ครัวปลายฟ้า ตั้งอยู่ที่ 68 หมู่ 7 บ้านไทรทอง ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เจ้าของคือ คุณวิไล โพธิ์เวียง จากการที่ได้สอบถามจากลุงอินทร์และผู้จัดการไร่ธัญพร ทำให้ทราบว่าร้านอาหารแห่งนี้รสชาติอาหารอร่อย บริการดีและราคาถูก ส่วนร้านอาหารอื่น ๆ นั้นมีราคาค่อนข้างแพง และจากการที่คณะผู้วิจัยได้ไปสำรวจพบว่าร้านนี้มีบรรยากาศดี สะอาดสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังอยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียงกับสถานที่ท่องเที่ยว คือ ไร่ธัญพรและสวนดอกหน้าวัวสุชาติ

บ้านกุลละวณิชย์ ตั้งอยู่ที่ 444/4 ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษา ดังนั้นจึงเลือกที่พักแบบกางเต็นท์ จากการสำรวจพบว่าสถานที่แห่งนี้มีลานสำหรับให้นักท่องเที่ยวกางเต็นท์ซึ่งถูกจัดไว้เป็นสัดส่วน มีห้องน้ำเพียงพอพร้อมทั้งมีบริการน้ำอุ่น และจากการสอบถามราคาที่พักพร้อมทั้งอาหาร 2 มื้อ คือ มื้อเช้า และมื้อเย็น พบว่ามีราคาที่ถูกกว่าและมีปริมาณที่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และจากการศึกษาพบว่าหากที่พักและร้านอาหารอยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียงกัน จะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมีเวลาพักผ่อนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้บรรยากาศของที่พักมีความสวยงาม ร่มรื่นและในช่วงเช้าสามารถมองเห็นหมอกได้อย่างชัดเจน

เขาแผงม้า จากการที่ได้พูดคุยกับลุงอินทร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เมื่อมาท่องเที่ยวที่ตำบลไทยสามัคคี มักจะต้องการที่ไปชมกระทิงฝูงสุดท้ายในเมืองไทย และเป็นสัตว์สงวนที่หาดูได้ยากในปัจจุบัน แต่ที่เขาแผงม้าแห่งนี้มีจำนวนมากถึง 60 ตัว อีกทั้งการเดินทางยังสามารถเดินทางได้สะดวกและไม่ไกลจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ นอกจากนี้เมื่อไปถึงเขาแผงม้าแล้วจะมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการและต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดีและไม่ต้องเสียค่าเข้าชมอีกด้วย

ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คณะผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือก เพื่อที่จะนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในการจัดนำเที่ยวในครั้งนี้

4. กำหนดวัน เวลาและพาหนะในการเดินทาง

หลังจากที่ได้คัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ที่พักและร้านอาหาร ได้กำหนดวันในการจัดนำเที่ยว ในตอนแรกได้กำหนด วัน เวลาในการจัดนำเที่ยวเป็นวันที่ 24 - 25 ธันวาคม 2548 และเมื่อได้ติดต่อเรื่องรถที่จะใช้ในการเดินทางโดยผ่านทางอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ คือ ผศ.พีรชัย กุลชัย ซึ่งรถที่ใช้ในการเดินทางในครั้งนี้เป็นรถตู้ของทางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเช่ารถแต่จะต้องเสียค่าน้ำมันรถ ซึ่งจะช่วยให้เป็นการ

ลดค่าใช้จ่ายในการจัดนำเที่ยวในครั้งนี้ เมื่อได้ติดต่อปรากฏว่า ในเวลาที่ได้กำหนดไว้ได้มีผู้อื่นจองรถไว้แล้ว ทำให้ต้องเลื่อนวันและเวลาในการจัดนำเที่ยว อีกทั้งเมื่อได้พูดคุยกับกลุ่มเป้าหมายพบว่าช่วงเวลาดังกล่าวกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จะเดินทางกลับบ้าน เนื่องจากเป็นช่วงวันหยุดปีใหม่และไม่มีการเรียนการสอนและเมื่อได้ติดต่อขอจองรถอีกครั้งสามารถจองรถได้ในวันที่ 7 - 8 มกราคม 2549

5. การคิดอัตราค่าบริการจัดนำเที่ยว

ขั้นตอนต่อมาคือการคิดอัตราค่าบริการการจัดนำเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย ค่าพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเข้าชมสถานที่ต่างๆ ค่าสำรวจสถานที่ ค่าเบ็ดเตล็ด (ค่าน้ำ , ค่าขนม , ค่าของที่ระลึก) โดยค่าใช้จ่ายต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

จัดนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน โดยใช้รถตู้ 1 คัน ขนาด 10 ที่นั่ง

1. ค่ารถ 1500 บาท/วัน	3,000	บาท
2. ค่าน้ำมันรถ	2,500	บาท
3. ค่าเข้าชม	300	บาท
4. ค่าที่พัก 400 บาท/เตียง เตียงที่ละ 5 คน		
ค่าที่พัก 10 คน = 2 x 400	800	บาท
5. ค่าอาหาร 4 มื้อ คนละ 570 บาท		
ค่าอาหาร 10 คน = 10 x 570	5,700	บาท
6. ค่าสำรวจ	1,500	บาท
7. ค่าเบ็ดเตล็ด		
ค่าขนมและเครื่องดื่ม	112	บาท
ค่าของที่ระลึก	132	บาท
ค่าชกถุงนอน	250	บาท
รวมเป็นเงิน	14,294	บาท

ดังนั้น ถ้ามีนักท่องเที่ยว 10 คน

ราคาต้นทุน/คน	=	14,294/ 10	บาท
	=	1,430	บาท

หมายเหตุ 1. ถ้าต้องการกำไร 35%

จะเป็นราคาขาย/คน	=	1,930	บาท
------------------	---	-------	-----

และราคาที่ไม่ได้รวมค่าเช่ารถ ค่าสำรวจ และกำไร ซึ่งเป็นราคาที่แท้จริง คือ 960 บาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ค่าน้ำมันรถ	2,500	บาท
2. ค่าเข้าชม	300	บาท
3. ค่าที่พัก 200 บาท/เตียง เตียงละ 5 คน		
ค่าที่พัก 10 คน = 2×200	400	บาท
4. ค่าอาหาร 4 มื้อ คนละ 570 บาท		
ค่าอาหาร 10 คน = 10×570	5,700	บาท
5. ค่าเบ็ดเตล็ด		
ค่าขนมและเครื่องดื่ม	112	บาท
ค่าของที่ระลึก	132	บาท
ค่าซักรถนอน	250	บาท
รวมเป็นเงิน	9,594	บาท
ดังนั้น ถ้ามีนักท่องเที่ยว 10 คน		
ราคาต้นทุน/คน = $9,594/10$		บาท
=	960	บาท

แต่ราคาที่เขาจริง คือ 899 บาท เนื่องจากว่าในการคิดราคาได้เกิดความผิดพลาด คือไม่ได้คิดราคาค่าอาหารของคนขับรถรวมเข้าไปด้วยและราคาที่พักไม่เป็นไปตามที่ตกลงไว้ คือเพิ่มขึ้น 400 บาท แต่ในส่วนของค่าน้ำมันรถ จ่ายจริงเพียง 2,150 บาท ดังนั้นทำให้เกิดการขาดทุนทั้งหมด 654 บาท สำหรับอัตราค่าบริการนำเที่ยวเชิงเกษตรนั้นมีการจ่ายในวันเดินทาง เนื่องจากว่าสถานที่แหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ที่ได้ทำการติดต่อไว้ไม่ต้องจ่ายเงินมัดจำล่วงหน้า อีกทั้งกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษา

6. การเขียนรายการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร

การเขียนรายการจัดนำเที่ยวนั้นจะต้องสามารถดึงดูดใจ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งการเดินทาง พร้อมทั้งควรมีรูปแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ประกอบเพื่อที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ และช่วยให้การตัดสินใจที่จะเข้าร่วมเดินทางท่องเที่ยวได้ง่ายยิ่งขึ้น สำหรับในส่วนรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีการเขียนบรรยายว่าสถานที่นั้นมีจุดเด่นและความน่าสนใจอย่างไรบ้าง ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งคือ การตั้งชื่อรายการนำเที่ยวนั้น

จะต้องดึงดูความสนใจ เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วทำให้เกิดจินตนาการขึ้นในจิตใจจนเกิดความรู้สึกที่อยากจะไปสัมผัสกับสถานที่แห่งนั้น จากหลักการดังกล่าวคณะผู้วิจัยได้เขียนรายการนำเที่ยว ดังแสดงในภาคผนวกที่ 3

7. การประชาสัมพันธ์

หลังจากที่ได้เขียนรายการจัดนำเที่ยว คณะผู้วิจัยได้ทำการประชาสัมพันธ์โดยการตีพิมพ์ประกาศที่บอร์ดหน้าภาควิชาเทคนิคเกษตร เนื่องจากว่ากลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาภาควิชาเทคนิคเกษตร และประชาสัมพันธ์โดยตรงจากการพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย ก่อนที่จะมีการจัดนำเที่ยวเป็นเวลาประมาณ 3 อาทิตย์

8. ติดต่อแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร และที่พักเพื่อยืนยันระยะเวลาในการท่องเที่ยว

เมื่อได้กลุ่มเป้าหมายที่แน่นอน จึงได้ติดต่อกับแหล่งท่องเที่ยว ที่พักและร้านอาหาร อีกครั้งเพื่อเป็นการยืนยันและนัดหมายวัน เวลา และได้มีการติดต่อยืนยันก่อนการเดินทาง 1 วัน และในวันที่จัดนำเที่ยวก่อนที่จะไปถึงสถานที่นั้น ๆ ประมาณครึ่งชั่วโมงจะมีการติดต่ออีก ครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงราคา หลังจากที่ได้พูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย จากราคา 1,100 บาท ซึ่งราคานี้จะมีความแตกต่างทางด้านของที่พัก คือจะเป็นเช่าจากทางรีสอร์ต โดยคิดราคาคนละ 430 บาท รวมค่าอาหารเช้าและอาหารเย็น ซึ่งราคาดังกล่าวสูงเกินไปสำหรับกลุ่มเป้าหมาย และอาจารย์ที่ปรึกษาได้แนะนำให้เปลี่ยนจากเช่าเตียงของทางรีสอร์ตเป็นการนำเตียงไปเอง เมื่อได้ติดต่อไปทางที่พักเพื่อสอบถามราคาสำหรับการนำเตียงไปเอง คือ ราคา 200 บาท ต่อเตียงและเมื่อรวมราคาอาหารเช้าและเย็น ราคาจะอยู่ที่ 290 บาท ซึ่งทำให้อัตราค่าบริการเหลือ 960 บาท และได้มีการเตรียมความพร้อมเรื่องเตียง ถูนอน ขนมหงและเครื่องดื่ม สำหรับใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวในครั้งนี้

ขั้นตอนการ

การดำเนินตามรายการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 7 - 8 มกราคม 2549 ในการเดินทางในครั้งนี้มีนักท่องเที่ยวทั้งหมด 10 คน รวมคณะผู้วิจัย 2 คน สถานที่นัดหมายคือหน้าชุมนุมพัฒนาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เวลานั้นนัดหมาย คือ 07.00 น. คณะผู้วิจัยได้รอต้อนรับนักท่องเที่ยว ณ จุดนัดหมายพร้อมทั้งตรวจสอบจำนวนนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ตรงต่อเวลา จากนั้นเวลา 07.30 น. ได้ออกเดินทางจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังไปยังตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ในระหว่างการเดินทางได้แวะปั้มน้ำมัน เพื่อเติมน้ำมันรถรวมทั้งให้นักท่องเที่ยวได้ทำธุระต่าง ๆ การเดินทางจากสถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังไปยังตำบลไทยสามัคคี ใช้เวลาประมาณสอง ชั่วโมงครึ่ง โดยไปถึงเวลาประมาณ 10.30 น. จากนั้นได้เดินทางไปยังที่พัก บ้านกุลละวณิชย์ (ภาพภาคผนวกที่ 10) เพื่อกางเต็นท์ เนื่องจากเกรงว่าหากกลับถึงที่พักในตอนเย็นจะทำให้ไม่ สะดวกต่อการกางเต็นท์และ อาจจะทำให้นักท่องเที่ยวเหนื่อยล้าจนเกินไป จากนั้นได้เดินทางไป ชม สวนเบญจมาศ คุณวิภา (ภาพภาคผนวกที่ 11) เมื่อไปถึงที่สวนคุณวิภาได้ต้อนรับ พูดคุย และบรรยายเกี่ยวกับขั้นตอนการปลูกและดูแล พร้อมทั้งตอบข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการปลูกดอก เบญจมาศ รวมทั้งความเป็นมาของสวน จากนั้นคุณวิภาได้นำชมสวนและดูการสาธิตการปลูกดอก เบญจมาศ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการถ่ายรูป ไม่ค่อยให้ความสนใจต่อการ บรรยายของคุณวิภามากนัก ในส่วนกิจกรรมการตัดดอก นักท่องเที่ยวไม่ต้องการที่จะตัดดอก เนื่องจากว่าจะต้องค้างคืนที่วังน้ำเขียวเป็นเวลา 1 คืน จึงกลัวว่าดอกจะเหี่ยว ในวันนี้มีดอก เบญจมาศมากกว่าวันที่ได้เดินทางไปสำรวจ อีกทั้งอากาศก็ค่อนข้างร้อนกว่าวันที่ไปสำรวจด้วย เวลาที่ใช้ในการเยี่ยมชมคือประมาณ 45 นาที และก่อนที่จะกลับคุณวิภาได้มอบดอกเบญจมาศ เป็นของที่ระลึกในครั้งนี้ด้วย จากนั้นได้เดินทางไป ที่ ศูนย์สาธิต การเพาะเห็ดหอม บ้านบุไทร (ภาพภาคผนวกที่ 12) ใช้เวลาในการเดินทางจากสวนเบญจมาศ ประมาณ 5 นาที เมื่อมาถึง ได้รับการต้อนรับ จากเจ้าหน้าที่แต่ว่าเป็นคนละคนกับที่ได้ติดต่อไว้ แต่ก็ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี ในช่วงแรกได้มีการบรรยายเกี่ยวกับขั้นตอนการเพาะเห็ดหอมและมีการสาธิต พร้อมทั้งมีการ ตอบข้อซักถามเกี่ยวกับการผลิตเห็ดหอม จากนั้นเจ้าหน้าที่ได้นำชมโรงเพาะเห็ดหอม แต่มี เห็ดหอมน้อยเนื่องจากช่วงที่ผ่านมาอากาศมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สนใจที่จะ ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเห็ดหอม ใช้เวลาในการเยี่ยมชมประมาณ 40 นาทีและก่อนเดินทาง กลับได้มอบของที่ระลึกให้กับทางศูนย์ฯ เนื่องจากว่าสถานที่แห่งนี้ไม่เสียค่าเข้าชม หลังจากออก จากศูนย์สาธิตการเพาะเห็ดหอม บ้านบุไทร ก็ได้เดินทางไปยัง ครัวปลายฟ้า (ภาพภาคผนวกที่ 18) เพื่อรับประทานอาหารเที่ยง ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที ซึ่งค่อนข้างนาน เนื่องจาก ร้านอาหารว่าอยู่ไกล และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็เริ่มหิวแล้ว เมื่อไปถึงทางร้านได้จัดเตรียมอาหาร ไว้พร้อมเรียบร้อยแล้ว โดยมีอาหาร 5 อย่างพร้อมทั้งผลไม้ หลังจากนั้นใช้เวลารับประทานอาหาร ประมาณหนึ่งชั่วโมง เนื่องจากว่าร้านอาหารแห่งนี้อยู่ใกล้กับไร่ธัญพชรจึงได้มีการปรับโปรแกรม จากเดิมหลังจากที่รับประทานอาหารเที่ยงเสร็จแล้วจะเดินทางไปยังสวนดอกหน้าวัว สุชาดา เมื่อ เดินทางไปถึง ไร่ธัญพชร (ภาพภาคผนวกที่ 13) เวลาประมาณ 14.00 น. ได้ไปนั่งพักที่จุดรองรับ นักท่องเที่ยวเพื่อรอผู้จัดการไร่ ซึ่งจะเป็นผู้นำชมและบรรยายถึงขั้นตอนการปลูกผลไม้และความ เป็นมาของไร่ ในระหว่างที่รอนั้นได้ไปสอบถามเกี่ยวกับน้ำอุนที่ปกติจะมีให้นักท่องเที่ยวชิม แต่ใน

วันนี้ปรากฏว่าไม่มีน้ำองุ่นให้ชิมเนื่องจากว่า มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการตลาด ระหว่างที่รอผู้จัดการไร่นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปบรรยากาศของไร่ และเมื่อผู้จัดการไร่มารถึงก็ได้พานักท่องเที่ยวไปยังจุดรองรับนักท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้กับไร่องุ่น ในช่วงแรกผู้จัดการไร่ได้บรรยายให้ฟังถึงความเป็นมาของไร่ การจัดการและปัญหาของไร่ จนกว่าไร่จะประสบความสำเร็จ จากนั้นได้นำชมแปลงองุ่น โดยได้มีการบรรยายถึงการปลูกองุ่นและตอบข้อซักถามของนักท่องเที่ยวด้วย แต่ไม่ค่อยมีผลองุ่น เนื่องจากว่าที่ผ่านมอากาศเปลี่ยนแปลงบ่อย แต่ก็ยังมีโอกาสได้ชิมผลองุ่นสดจากต้น ซึ่งในปกติแล้วทางไร่จะไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมในแปลงแต่ทางคณะผู้วิจัยได้ติดต่อผู้จัดการไร่ไว้ล่วงหน้า ทำให้สามารถที่เข้าแปลงองุ่นได้อย่างใกล้ชิด หลังจากที่ได้ชมแปลงองุ่นแล้วได้มีการมอบของที่ระลึกให้กับผู้จัดการไร่ จากนั้นได้ไปยังจุดชมวิวของไร่แห่งนี้ซึ่งจะสามารถมองเห็นเขื่อนลำนางรองได้อย่างชัดเจน ซึ่งถือเป็นจุดเด่นอีกจุดหนึ่งของไร่แห่งนี้ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงเวลาในการเข้าชมไร่ จากเดิมจะเข้าชมเวลา 15.00 น. แต่ได้เข้าชมในเวลา 14.00 น. แทนซึ่งอากาศค่อนข้างร้อน ทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ค่อนข้างที่จะเหนื่อยและมีความคิดเห็นว่าการเดินทางมาชมในเวลาตอนเย็นจะเหมาะสมกว่านี้ ในระหว่างนี้ได้มีการพูดคุยกับนักท่องเที่ยวเพื่อสอบถามความคิดเห็นถึง สถานที่ท่องเที่ยวในช่วงเย็น คือ เขาแผงม้า ซึ่งจะเป็นการไปเฝ้าชมฝูงกระทิงแต่จะไม่มีคความแน่นอนว่าจะได้เห็นกระทิงหรือไม่ ดังนั้นจึงได้มีเสนอสถานที่อีกที่หนึ่งคือ ผาชมตะวัน ซึ่งเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เมื่อมาท่องเที่ยวที่อำเภอวังน้ำเขียวจะไปนั่งชมพระอาทิตย์ตกซึ่งจะสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน หลังจากที่ได้สอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวแล้วได้ตกลงกันว่าจะไปชมพระอาทิตย์ตกที่ผาชมตะวันและเมื่อออกจากไร่กันยพรได้เดินทางไปเยี่ยมชมที่ สวนดอกหน้าวัว สุชาดา (ภาพภาคผนวกที่ 14) ซึ่งจากเดิมได้มีการติดต่อเจ้าหน้าที่ในการนำชมและบรรยายเกี่ยวกับดอกหน้าวัว แต่เนื่องจากเมื่อไปถึงไม่มีเจ้าหน้าที่ต้อนรับและนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการที่จะเยี่ยมชมต้องการที่จะเยี่ยมชมเพียงอย่างเดียว จากนั้นได้เข้าเยี่ยมชมแปลงดอกหน้าวัว ซึ่งในวันนี้ มีดอกหน้าวัวมากกว่าวันที่ไปสำรวจและเมื่อให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปและชื่นชมความสวยงามกัน แล้วก็ได้นำนักท่องเที่ยวไปยังเรือนที่มีการขายต้นพันธุ์และการตัดดอก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการดูการตัดดอก แต่ในวันนี้ไม่มีการตัดดอกเพื่อขายเหมือนในวันที่ได้มาสำรวจ สำหรับเวลาในการเยี่ยมชมสวนแห่งนี้ใช้เวลาเพียงแค่ 30 นาที ทำให้มีเวลาเหลือก่อนที่จะเดินทางไปชมพระอาทิตย์ตกที่ผาชมตะวัน ซึ่งจะต้องไปถึงเวลาประมาณ 17.20 น. จึงได้เดินทางไปที่ วิวเลจฟาร์ม ไวน์เนอร์รี่ (ภาพภาคผนวกที่ 19) ซึ่งเป็นไร่องุ่นที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งของอำเภอวังน้ำเขียว เพื่อไปดื่มชา กาแฟ และชื่นชมบรรยากาศโดยรอบของไร่แห่งนี้ และเวลาประมาณ 16.45 น. ได้เดินทางออกจากวิวเลจฟาร์ม ไวน์เนอร์รี่ เพื่อ

ไปยัง ผาชมตะวัน (ภาพภาคผนวกที่ 15) ซึ่งถนนที่เดินทางไปนั้นค่อนข้างขรุขระตลอดทาง เมื่อไปถึงผาชมตะวันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้ให้ความสนใจในการถ่ายรูปเป็นอย่างมาก และในระหว่างที่รอชมพระอาทิตย์ตกนั้นได้มีนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นได้มาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก เนื่องจากบริเวณผานั้นมีหินยื่นออกไป จนนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งได้ขนานนามว่าเป็น ภูกระดึง 2 จากนั้นเวลาประมาณ 17.30 น. ได้เดินทางกลับเข้าที่พักบ้านกุลละวณิชย์ โดยระหว่างทางมีการจอดแวะร้านค้าเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทำการซื้อกินและของใช้บางส่วน เมื่อไปถึงที่พักหลังจากที่เก็บสัมภาระเรียบร้อยแล้วเวลา 19.30 น. รับประทานอาหารที่ห้องอาหารบ้านกุลละวณิชย์ แต่ทางรีสอร์ทไม่ได้จัดเตรียมอาหารไว้ล่วงหน้า เนื่องจากว่ามีนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นมาจัดงานปีใหม่ในรีสอร์ท ทำให้ต้องรอประมาณ 15 นาที สำหรับอาหารในมื้อนี้มี 5 อย่าง พร้อมทั้งผลไม้ 1 อย่าง หลังจากรับประทานอาหารเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนตามอัธยาศัย เนื่องจากว่าอากาศของที่นี่นั้นหนาวเย็น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้ทำการอาบน้ำและในระหว่างที่นักท่องเที่ยวบางส่วนอาบน้ำนั้นได้เกิดไฟดับแต่เพียงประมาณ 5 นาทีไฟก็มาเป็นปกติ จากนั้นก็เข้านอนเนื่องจากว่าไม่มีกิจกรรมตอนกลางคืน (ในวันรุ่งขึ้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตื่นนอนเวลาประมาณ 05.30 น. ซึ่งเป็นเวลาที่เช้ามากเพื่อออกมาสัมผัสกับไอหมอก บางส่วนได้ไปชื่นชมความงามของพระอาทิตย์ในยามเช้าและถ่ายรูปกันอย่างสนุกสนาน จากนั้นเวลา 07.00 น. รับประทานอาหารเช้าแบบอเมริกันบุฟเฟต์และมีข้าวต้มเห็ดหอมไว้บริการอีกด้วย หลังจากที่ได้รับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้วนักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปบรรยากาศของที่พักซึ่งมีความสวยงามเป็นอย่างมาก จากนั้นนักท่องเที่ยวได้กลับไปจุดกางเต็นท์เพื่อทำการเก็บสัมภาระและเต็นท์ และเวลา 09.00 น. ได้เดินทางออกจากที่พักเพื่อไปยัง สวนลุงไกร (ภาพภาคผนวกที่ 16) ซึ่งเป็นสวนผักเมืองหนาวปลอดสารพิษ เมื่อไปถึงที่สวนได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากลุงไกรซึ่งเป็นเจ้าของสวน จากนั้นลุงไกรได้เล่าให้ฟังถึงความเป็นมาของการมาทำอาชีพเกษตร พร้อมทั้งแนวคิดและทัศนคติต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำอาชีพการเกษตรแต่เนื่องจากว่าได้มีนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่เข้ามาเยี่ยมชม ซึ่งลุงไกรต้องไปต้อนรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนั้นทำให้ช่วงเวลาในการพูดคุยกับลุงไกรมีน้อย จากนั้นนักท่องเที่ยวได้เข้าชมสวนผักปลอดสารพิษพร้อมทั้งถ่ายรูปและมีนักท่องเที่ยวบางส่วนได้ทดลองตัดผักต่าง ๆ ก่อนกลับได้มอบของที่ระลึกให้แก่ลุงไกรเพื่อเป็นการขอบคุณและนักท่องเที่ยวบางส่วนได้ทำการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษสด ๆ จากสวนกลับบ้าน จากนั้นได้เดินทางไปยัง สวนสวยคุณต่อ (ภาพภาคผนวกที่ 17) เมื่อไปถึงได้มีเจ้าหน้าที่ให้การต้อนรับและนำนักท่องเที่ยวไปยังจุดรองรับ พร้อมทั้งมีน้ำสมุนไพรไว้รองรับนักท่องเที่ยว จากนั้นเจ้าหน้าที่ได้นำนักท่องเที่ยวเดินชมสวนเกษตรผสมผสาน สวนดอกเบญจมาศและนักท่องเที่ยวบางส่วนได้เข้าร่วมกิจกรรมนวด

แผนโบราณ ซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มจากค่าบริการนำเที่ยว จากนั้นได้พูดคุยกับคุณต่อซึ่งเป็นเจ้าของสวนสวยคุณต่อ โดยพูดคุยเกี่ยวกับความเป็นมาของสวน บรรยายเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพและได้แนะนำการรับประทานอาหารตามกรุ๊ปเลือดจากนั้นเวลาประมาณ 12.00 น. รับประทานอาหาร ณ คริวคุณตีม ซึ่งอยู่ในสวนสวยคุณต่อ อาหารที่ร้านแห่งนี้มี 5 อย่าง พร้อมทั้งผลไม้ 1 อย่าง เมื่อรับประทานอาหารเสร็จเรียบร้อยแล้วนักท่องเที่ยวได้ทำการตรวจสุขภาพด้วยวิธีการตรวจพลังชีวิต ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้รับคำแนะนำในการรักษาสุขภาพและก่อนเดินทางกลับได้ถ่ายรูปเป็นที่ระลึกในการมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ จากนั้นเวลา 14.30 น. ได้เดินทางกลับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยใช้เวลาในการเดินทางกลับประมาณสองชั่วโมงครึ่ง ระหว่างทางได้จอดแวะซื้อของฝากร้านขนมเปี๊ยะชื่อดังของจังหวัดฉะเชิงเทรา

3. การประเมินผล

หลังจากการจ้ดนำเที่ยวเชิงเกษตร คณะผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวเพื่อใช้ในการประเมินการจ้ดนำเที่ยวในครั้งนี้ โดยมีนักท่องเที่ยวร่วมประเมินทั้งสิ้น 7 คน เพศหญิง 5 คน เพศชาย 2 คน ส่วนใหญ่อายุ 22 ปี มีอาชีพ นักศึกษา และรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท

สำหรับความคิดเห็นเรื่องความพึงพอใจของแหล่งท่องเที่ยว โดยแบ่งตามสถานที่ของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

สวนเบญจมาศคุณวิภา : ความรู้ที่ได้รับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก โดยความรู้ที่ได้รับเป็นเรื่องเกี่ยวกับธุรกิจดอกไม้ การปลูกและการดูแลดอกเบญจมาศ บรรยายากาศของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากว่าในช่วงเวลาที่ไปมีอากาศที่เย็นสบาย อีกทั้งมีดอกไม้หลากหลายชนิดและมีที่สำหรับนั่งพัก กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย เนื่องจากว่ามีเพียงการเดินชมสวนและฟังบรรยายเท่านั้นไม่มีกิจกรรมอื่น ๆ ให้เข้าร่วมการต้อนรับและการให้ข้อมูลของผู้นำชม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากคุณวิภาซึ่งเป็นเจ้าของสวนมีความเป็นกันเอง อธิบายดี ยินดี และเต็มใจที่จะให้ข้อมูล

ศูนย์สาธิตการเพาะเห็ดหอม บ้านบุไทร : ความรู้ที่ได้รับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก โดยความรู้ที่ได้รับจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตเห็ดหอม บรรยายากาศของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากเนื่องจากว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกตื่นตาตื่นใจกับบรรยายากศเพราะว่าไม่เคยสัมผัสแบบใกล้ชิด อีกทั้งยังได้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้านในการรวมกลุ่มกันทำงาน กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

เนื่องจากว่าได้ชมการสาธิตการเพาะเห็ดหอมทุกขั้นตอนการผลิต การต้อนรับและการให้ข้อมูลของผู้นำชม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากว่าผู้นำชมให้การต้อนรับเป็นอย่างดี มีความเป็นกันเอง ยินดี เต็มใจและมีความตั้งใจที่จะให้ข้อมูลถึงแม้ว่าผู้นำชมจะพูดไม่ค่อยเก่ง

ไร้อันยพร : ความรู้ที่ได้รับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก โดยได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำไร่่อ่งุ่น การทำเกษตรเชิงพาณิชย์ อีกทั้งความรู้ที่ได้รับยังสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากว่าสถานที่มีขนาดใหญ่ กว้างขวาง เป็นไร่ที่มีขนาดสวยงามและมีจุดชมวิวดูแต่ช่วงเวลาในการเข้าชมมีอากาศร้อนเกินไป กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากว่าได้ชมแปลงไร่่อ่งุ่นอย่างใกล้ชิดและได้ชิมองุ่นสดจากต้นด้วย การต้อนรับและการให้ข้อมูลของผู้นำชม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากว่าผู้นำชมเป็นกันเอง ยินดีและเต็มใจที่จะให้ข้อมูล

สวนดอกหน้าวัว สุชาติดา : บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจปานกลาง เนื่องจากว่ามีอากาศร้อนและนักท่องเที่ยวบางส่วนเห็นว่าดอกยังไม่เยอะมาก กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าควรปรับปรุง เนื่องจากว่าไม่มีกิจกรรมใดๆ ให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วม นอกจากการเดินชมและการถ่ายรูปและนักท่องเที่ยวบางคนต้องการให้มีวิทยากรนำชม

สวนลุงไกร : ความรู้ที่ได้รับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก โดยได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบปลอดสารพิษ รวมทั้งแนวคิดและประสบการณ์ใหม่ ๆ บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากว่าสวนมีความเป็นธรรมชาติ สวยงาม มีผักหลากหลายชนิด แต่ในวันที่เข้าชมอากาศค่อนข้างร้อนและมีผู้เข้าชมเป็นจำนวนมาก ทำให้นักท่องเที่ยวมีเวลาน้อยในการเข้าชม กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจปานกลาง เนื่องจากว่ามีเพียงการเดินชมสวนเกษตร ถ่ายรูปและมีการตัดผัก การต้อนรับและการให้ข้อมูลของผู้นำชม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี ผู้ให้ข้อมูลมีความเป็นกันเอง สนุกสนาน พูดเก่ง มีความรู้มาก แต่มีเวลาในการเข้าชมน้อยไป

สวนสวยคุณต่อ : ความรู้ที่ได้รับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด โดยได้รับความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพและการทำการเกษตรผสมผสาน อีกทั้งยังสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากสถานที่มีความสวยงาม ร่มรื่น เป็นธรรมชาติ กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด เนื่องจากว่ามีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งการเดินทางชมแปลงเกษตรผสมผสาน การตรวจสุขภาพโดยใช้พลังชีวิต การชิมน้ำสมุนไพร การนวดแผนโบราณ การต้อนรับและการให้ข้อมูลของผู้นำชม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากทำให้การต้อนรับเป็นอย่างดี มีความตั้งใจที่จะให้ความรู้ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ที่นำชมมีความเหมาะสม อาหารและเครื่องดื่มที่ให้บริการ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากว่าอาหารมีรสชาติอร่อย สะอาด ถูกหลักอนามัย และเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ

ความพึงพอใจของการให้บริการในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้ (อาหาร เครื่องดื่ม ที่พัก ห้องน้ำ ยานพาหนะ) : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก ในเรื่องของอาหารและเครื่องดื่ม มีการเตรียมพร้อมเป็นอย่างดี หลากหลาย มีปริมาณที่เหมาะสมแต่ในวันแรกควรที่จะมีการเตรียมอาหารเอาไว้ให้กับนักท่องเที่ยวด้วย ที่พักและห้องน้ำ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าที่พักมีความเหมาะสมแต่ห้องน้ำยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากว่าในช่วงแรกที่ไม่ได้ไปถึงยังไม่ได้มีการทำความสะอาดและเวลาในการปิดไฟเร็วเกินไป ในส่วนของพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมีความสะอาดสบาย เหมาะสม

ความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้ : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจปานกลาง เนื่องจากว่ายังกิจกรรมยังไม่มีหลากหลาย ส่วนใหญ่จะเป็นการสาธิตและให้นักท่องเที่ยวชมด้วยตนเองและควรจะมีกิจกรรมในช่วงเวลาตอนกลางวัน แต่โดยรวมนักท่องเที่ยวเกิดความสุขสนุกสนานในการท่องเที่ยวในครั้งนี้

ความพึงพอใจของการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจปานกลาง เนื่องจากว่าการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ยังไม่มีครบถ้วน และส่วนใหญ่จะเป็นการพูดคุยกันมากกว่า

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว (มากที่สุด) : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่สวนสวยคุณต่อมากที่สุด เนื่องจากว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีบรรยากาศดี เป็นธรรมชาติ ร่มรื่น สวยงาม มีกิจกรรมที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังได้รับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ

ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของคณะผู้วิจัยในครั้งนี้ : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก มีความสุข สนุกสนานเป็นกันเอง ประทับใจ เนื่องจากว่าคณะผู้วิจัยกับนักท่องเที่ยวมีความสนิทสนมคุ้นเคยเพราะว่าเป็นเพื่อนร่วมชั้น แต่คณะผู้วิจัยควรที่จะให้ความเอาใจใส่ต่อนักท่องเที่ยวมากกว่านี้

ความพึงพอใจของอัตราค่าบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้ (899 บาท) : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากเป็นราคาที่เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวซึ่ง

เป็นนักศึกษา แต่หากราคาเพิ่มขึ้นเป็น 1,930 บาท ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นราคาที่ค่อนข้างแพงสำหรับนักศึกษา เนื่องจากว่านักศึกษายังไม่มีรายได้

สำหรับปัญหาและข้อเสนอแนะ นักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นว่าคุณค่าของที่พักที่จะมีการเตรียมความพร้อม ติดต่อกับและสอบถามกับสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักให้แน่นอน เพื่อที่จะทำให้งิจกรรมมีความต่อเนื่องมากกว่านี้ และคณะผู้วิจัยควรที่จะเอาใจใส่นักท่องเที่ยวและมีความสมจริงในการจัดนำเที่ยวมากกว่านี้ เพื่อที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในการจัดนำเที่ยวยิ่งขึ้น

สิ่งที่ได้จากการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร

จากการที่ผู้วิจัยได้ทดลองจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำให้ได้รู้ถึงขั้นตอนกระบวนการจัดนำเที่ยว ซึ่งจะต้องมีการค้นหาสถานที่ที่มีความน่าสนใจ จากนั้นไปสำรวจในสถานที่จริง เพื่อให้ทราบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางในการเดินทางได้อย่างชัดเจน ขั้นตอนต่อมาคือการคัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ที่พักและร้านอาหาร โดยพิจารณาจากความสวยงาม ความโดดเด่นของสถานที่ ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ความสะดวกในการเดินทางและความปลอดภัย จากนั้นกำหนด วัน เวลา และพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง คิดอัตราค่าบริการการนำเที่ยว เขียนรายการนำเที่ยว โดยรายการนำเที่ยวจะต้องมีรูปภาพประกอบเพื่อที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว จากนั้นทำการประชาสัมพันธ์และเมื่อทราบจำนวนนักท่องเที่ยวที่แน่นอน จึงทำการติดต่อติดต่อกับสถานที่ท่องเที่ยว ที่พักและร้านอาหาร เพื่อยืนยันการเดินทางและเข้าชมในแหล่งท่องเที่ยววันนั้น จากนั้นได้ดำเนินการตามรายการจัดนำเที่ยวที่กำหนดไว้ ซึ่งในระหว่างการจัดนำเที่ยววันนั้น จะต้องมีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสุข สนุกสนานและเกิดความประทับใจต่อการท่องเที่ยวในครั้งนี้

ข้อคำนึงในการจัดนำเที่ยวคือ มีการรักษาเวลาในการเข้าชมแต่ละสถานที่ นักท่องเที่ยวเข้าชมครบตรงตามรายการนำเที่ยวที่ได้จัดทำขึ้น และในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวต้องเป็นข้อมูลที่ชัดเจน ตรงกับความเป็นจริง

ข้อสังเกตที่ได้จากการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรโดยการสังเกตและสัมภาษณ์

1. ในการสำรวจสถานที่ท่องเที่ยว มีการสำรวจ 2 ครั้ง เพราะว่าการสำรวจครั้งแรกได้ใช้เวลาในการเดินทางนาน อีกทั้งผู้นำทางไม่ชำนาญเส้นทางและไม่รู้แหล่งของสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ จึงทำให้เสียเวลาในการเดินทางและทำให้ค่าใช้จ่ายในการวิจัยเพิ่มมากขึ้น
2. ในช่วงแรก ไม่สามารถรู้จำนวนนักท่องเที่ยวที่แน่นอนได้

3. อัตราค่าบริการ มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมราคา 1,100 บาท เป็น 899 บาท ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมเดินทางมากยิ่งขึ้น
4. ในการคิดราคา (899 บาท) ไม่มีการคิดค่าใช้จ่ายของคนขับรถ ทำให้เกิดจากขาดทุน
5. ไม่มีการเช็คคุณสมบัติของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างแน่นอน ทำให้นักท่องเที่ยวบางคนเตรียมเสื้อผ้าไปไม่เหมาะสม
6. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นการถ่ายรูป ทำให้ไม่ค่อยสนใจการบรรยายของผู้นำชม
7. เวลาในการรับประทานอาหารในมือแรก (ตอนเที่ยง) ช้าเกินไป อีกทั้งร้านอาหารอยู่ไกล
8. มีการเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวจากเดิมหลังจากที่รับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้ว จะเดินทางไปเที่ยวสวนดอกหน้าวัว สุขาตาด แต่ไปเปลี่ยนเป็นไปที่ไร่ฉันทพรแทน เนื่องจากเรื่องของระยะทางและเวลา
9. ในตอนกลางวันไม่มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรม ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเบื่อหน่าย
10. เวลาเปิด - ปิด ไฟของที่พักไม่เป็นไปตามที่ตกลงไว้ จากเดิมจะปิดไฟเวลา 06.00 น. แต่ทางรีสอร์ทได้เปิดไฟในเวลา 01.00 น. ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวก
11. ในตอนที่ติดต่อกับสถานที่ท่องเที่ยวจะมีเครื่องดื่มไว้บริการให้แก่นักท่องเที่ยว แต่เมื่อไปถึงไม่มีไว้รองรับนักท่องเที่ยว เช่น สวนวิภา สวนสวยคุณต่อ ไร่ฉันทพร
12. สถานที่ท่องเที่ยวในวันที่จัดนำเที่ยว ไม่เหมือนกับวันที่ไปสำรวจ
13. ราคาของที่พักไม่เป็นไปตามที่ตกลงไว้ จากเดิมเดิมทีละ 200 บาท เป็น 400 บาท เนื่องจากว่าเดินที่นำไปมีขนาดใหญ่
14. ในระหว่างการเดินทางไม่มีกระติกน้ำไว้บริการให้นักท่องเที่ยว เนื่องจากว่ามีอากาศค่อนข้างร้อน

วิจารณ์ผล

ในการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรของคณะผู้วิจัย สอดคล้องกับ สุรเชษฐ์ เขษรฐมาส (2541) แหล่งท่องเที่ยวที่ได้คัดเลือกนำมาจัดนำเที่ยว สอดคล้องกับ ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร (2543) กิจกรรมในการท่องเที่ยวที่ได้จัดขึ้น สอดคล้องกับ ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร (2544) การจัดนำเที่ยวของคณะผู้วิจัย สอดคล้องกับ กุลวรา สุวรรณพิมล (2542) รายการนำเที่ยว สอดคล้องกับ พวงบุหงา ภูมิพานิช (2539) การวางแผน จัดรายการนำเที่ยว ขั้นตอนการจัดทำรายการนำเที่ยวและการคำนวณราคา สอดคล้องกับ ธเนศ ศรีสถิตย์ (2545)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (Conclusions and Recommendations)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร ปัญหาและอุปสรรคในการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร และทดลองจัดนำเที่ยวจริงเพื่อให้ได้ประสบการณ์ตรง ซึ่งมีการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากผู้ประกอบ การจัดนำเที่ยวจำนวน 3 ราย เจ้าของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวจำนวน 2 ราย เข้าร่วมโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร 1 ครั้ง พร้อมทั้งเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว จากนั้นทดลองจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 1 ครั้ง และเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม จากการศึกษาดังกล่าวได้ผลสรุปดังนี้

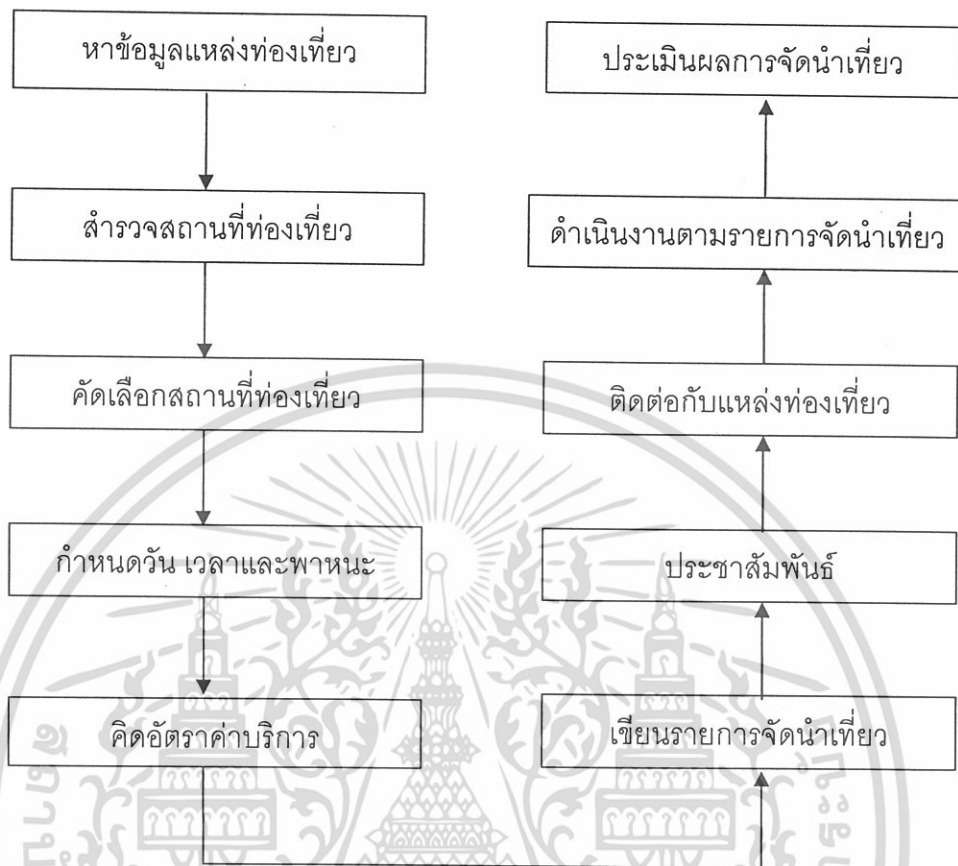
การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดนำเที่ยวและการจัดนำเที่ยวของคณะผู้วิจัย ทำให้ทราบถึงกระบวนการจัดนำเที่ยวซึ่งมีขั้นตอน ดังแสดงในภาพที่ 4 ดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการ

- 1.1 หาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว จากอินเทอร์เน็ตและนิตยสาร
- 1.2 สืบหาสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อสำรวจเส้นทางในการเดินทาง แหล่งท่องเที่ยว ที่พักและร้านอาหารเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างชัดเจน
- 1.3 คัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากความสวยงาม ความโดดเด่น ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและความปลอดภัย
- 1.4 กำหนดวัน เวลาและพาหนะในการเดินทาง พิจารณาจากฤดูกาลและจำนวนของกลุ่มเป้าหมาย
- 1.5 คิดอัตราค่าบริการ ประกอบด้วย ค่าพาหนะในการเดินทาง ค่าที่พัก อาหาร ค่าเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ ค่าสำรวจสถานที่ ค่าเบ็ดเตล็ดและกำไร
- 1.6 เขียนรายการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร เพื่ออธิบายรายละเอียดและกำหนดการต่าง ๆ ในการเดินทาง
- 1.7 ประชาสัมพันธ์ โดยการใช้โบชัวร์ อินเทอร์เน็ตและการพูดคุยโดยตรง
- 1.8 ติดต่อกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อยืนยันเวลาในการท่องเที่ยว

2. การดำเนินการ

- 2.1 ต้อนรับนักท่องเที่ยวพร้อมทั้งตรวจสอบจำนวนนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการจัดนำเที่ยว

2.2 ออกเดินทางตามกำหนดเวลาในรายการนำเที่ยวเชิงเกษตร
เข้าที่พักเพื่อเก็บสัมภาระ

2.3

2.4 ติดต่อแหล่งท่องเที่ยวและร้านอาหาร ก่อนไปถึงประมาณ 30 นาที

2.5 บอกรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก่อนที่จะเข้าชม

2.6 เมื่อถึงแหล่งท่องเที่ยวทำการติดต่อกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อที่จะนำ
นักท่องเที่ยวเข้าชม

2.7 นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว โดยในระหว่างนี้มีการดูแล
และอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

3. ขั้นตอนประเมินผล

ทำการประเมินผลโดยใช้วิธีการสังเกต พูดคุย สอบถามและใช้แบบสอบถามจาก
นักท่องเที่ยว เพื่อที่จะมาเป็นแนวทางและปรับปรุงสำหรับการจัดนำเที่ยวในครั้งต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดนำเที่ยว

1. ในระยะแรกไม่สามารถกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดขนาดยานพาหนะ ที่พัก ร้านอาหารและการกำหนดอัตราค่าบริการ
2. การกำหนดอัตราค่าบริการ จะต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายเพราะหากมีราคาที่สูงเกินไปจะทำให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวน้อยลง
3. การสำรวจสถานที่ท่องเที่ยว ควรติดต่อกับผู้ที่คุ้นเคยกับสถานที่นั้นเป็นอย่างดี เพราะจะทำให้สามารถสำรวจสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงและได้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน
4. การติดต่อแหล่งท่องเที่ยว ที่พักและร้านอาหาร ควรมีการสอบถามรายละเอียดต่าง ๆ ให้ครบถ้วน
5. การจัดลำดับในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว ควรคำนึงถึงเวลาในการเข้าชมและระยะเวลาในการเดินทาง

ประสบการณ์ที่ได้รับในการจัดนำเที่ยว

จากการทดลองจัดนำเที่ยว ทำให้คณะผู้วิจัยได้รู้ถึงกระบวนการจัดนำเที่ยว ข้อควรคำนึงที่สำคัญในการจัดนำเที่ยว ได้เรียนรู้ถึงการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ได้ทราบถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ความชอบและความต้องการของนักท่องเที่ยวซึ่งหากมีวัยแตกต่างกันจะมีความต้องการที่แตกต่างกัน อีกทั้งราคาเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่นักท่องเที่ยวใช้ในการตัดสินใจเข้าร่วมการเดินทางท่องเที่ยว และสิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้จัดนำเที่ยวจะต้องมี คือ ความจริงใจ ความเต็มใจในการบริการ ดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและมีความสุขที่ได้มาเข้าร่วมเดินทางท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว หากมีการคัดเลือกสถานที่ที่คณะผู้วิจัยมีความรู้ ความเข้าใจและคุ้นเคยกับสถานที่นั้นๆ เป็นอย่างดีจะทำให้สามารถให้ข้อมูลและความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น
2. งานวิจัยในครั้งนี้ มีการคำนวณเกี่ยวกับอัตราค่าบริการ ซึ่งในการคำนวณนั้นควรจะมีการคิดคำนวณอย่างรอบครอบ มิเช่นนั้นจะทำให้เกิดการผิดพลาด เช่น การขาดทุน เป็นต้น

3. ในการเข้าร่วมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของคณะผู้วิจัย ควรจะมีการศึกษาหาข้อมูลและเปรียบเทียบโปรแกรมการท่องเที่ยว เพื่อจะสามารถคัดเลือกโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีราคาถูกกว่านี้ เนื่องจากว่าผู้วิจัยยังไม่มีรายได้ จึงทำให้มองว่าอัตราค่าบริการสูงเกินไป

4. แหล่งท่องเที่ยวควรจะมีกิจกรรมที่หลากหลายมากกว่านี้

5. การประชาสัมพันธ์ ควรมีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์มากกว่านี้ เพื่อเป็นการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายให้มีความหลากหลาย

6. เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษา ซึ่งยังไม่มีรายได้ อัตราค่าบริการควรจะไม่เกิน 1,000 บาท

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานวิจัยเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการนำเที่ยวเชิงเกษตร ในการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการจัดนำเที่ยวที่จัดนำเที่ยวเชิงเกษตรโดยเฉพาะมีน้อย ทำให้เป็นการยากในการที่จะทำให้ทราบรูปแบบเกี่ยวกับการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างชัดเจน

2. กลุ่มเป้าหมายควรที่จะเป็นบุคคลอื่นที่ไม่มีความคุ้นเคย สนิทสนมกับผู้วิจัยเพราะจะทำให้ในการวิจัยได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนและสมจริงมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2533. **อุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- _____. 2536. **อุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กุลวรา สุวรรณพิมล. 2542. **หลักการมัคคุเทศก์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. ภูเก็ต : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- ฉันทิช วรรณถนอม. 2546. **หลักการมัคคุเทศก์ Tourist guide**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชำนาญ ม่วงทิม. 2541. **คู่มือมัคคุเทศก์**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไชยยงค์ เจริญเมือง. 2543. **มัคคุเทศก์**. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- _____. 2545. **มัคคุเทศก์**. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ดุษฎี ชุ่มสาย และกนิบพัน พรหมโยธี. 2527. **ปฐมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธเนศ ศรีสถิต. 2545. **เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นภศวรรณ ทองประเสริฐ. 2548. **เจ้าของบริษัท Light of Asia Tour Operator**. สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2548.
- นริศรา สอนเสาวภาคย์. 2545. **การวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงการเกษตรเพื่อเป็นที่มาของรายได้นอกภาคการเกษตร**. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- นิคม จารุมณี. 2536. **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียน-สตรี.
- นิพัทธ์พงษ์ ชวนชื่น. 2548. **เจ้าของบริษัท Trekking Thai.com**. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2548.
- นำชัย ทนผลและคณะ. 2543. **รายงานการวิจัย เรื่องการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบั้งโปง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- เปรมจิตต์ สุทธิภูมิ. 2541. พฤติกรรมการใช้บริการเอื้องหลวงพาท่องเที่ยวไทยของบริษัท
การบินไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กรุงเทพมหานคร.
- พวงบุหงา ภูมิพานิช. 2539. การจ้ดนำเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพฑูริย์ พงศบุตร และวิลาสางค์ พงศบุตร. 2542. คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์. กรุงเทพมหานคร
: ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑิชา เข้าจันทร์. 2547. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของ
นักท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง.
- ยุพดี เสตพรรณ. 2543. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพมหานคร : พิเศษฐ์การพิมพ์.
- จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2545ก. เกษตรสัญจร (AGROTOUR). จุลสารการท่องเที่ยว. ปีที่ 18(3) :
27-29.
- _____. 2545ข. "การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 21" วารสาร
เทคโนโลยี. 23 (1) : 15-20.
- วิชัย เทียนน้อย. 2528. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : โอเดียน-สโตร์.
- ศรัณญา วรากุลวิทย์. 2537. งานมัคคุเทศก์ 1. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา.
- ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. 2543. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน
โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- _____. 2544. แนวคิดเกี่ยวกับดำเนินงาน โครงการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2543. รายงานขั้นสุดท้าย (Final
Report) การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
(Agrotourism). รายงานเสนอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สิงหาคม 2543.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

- สมศักดิ์ คุณาสวรรค์เวช. 2545. ผลการจัดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ในการสอนทางไกลระดับ
อุดมศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร.
- สรณ ลพสุนทร และสุรเชษฐ์ ใจจักรธรรม. 2545. การศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
กรณีศึกษา : สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สาวิตรี พิสนุพงศ์. 2543. โบราณสถานกับการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาล. 2541. "วิสัยทัศน์การจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ" รายงาน
การฝึกอบรมหลักสูตรการให้บริการด้านการท่องเที่ยวสำหรับเจ้าหน้าที่อุทยาน
แห่งชาติ. (เอกสารอัดสำเนา)
- โสภาส เพ็งเจริญ. 2548. บรรณารักษะบริการ หนังสือเทคโนโลยีชาวบ้าน. สัมภาษณ์, 2
พฤศจิกายน 2548.
- Bangpakong Charter Co ,Ltd. 2548. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.bpkcharter.com/conB1_5.html.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

รายการนำเที่ยว อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

วันที่ 18 – 20 พฤศจิกายน 2548

ชมไม้ดอก-ไม้ผลงาม ท่ามกลางขุนเขา ที่เขาค้อ

18 พฤศจิกายน 2548 – 20 พฤศจิกายน 2548

วันศุกร์ที่ 18 พฤศจิกายน 2548

21.30 น. รับประทานข้าวต้มอร่อย ๆ ร่วมกัน ที่อาคารมติชน

22.30 น. ลือหมุนออกเดินทาง

วันเสาร์ที่ 19 พฤศจิกายน 2548

05.30 น. ถึงที่พัก “เมาทน ปาร์ค รีสอร์ท” อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ล้างหน้า ล้างตา เปลี่ยนชุดกางเกง ก่อนไปรับประทานอาหารเช้าให้อุ่นท้อง

06.30 น. เป็นต้นไป คณะของเราจะออกท่องเที่ยวไปในเขาค้อด้วยรถสองแถวเล็ก เนื่องจากบางสถานที่ที่มีความชันและรถบัสดขนาดใหญ่ไม่สามารถวิ่งไปถึงได้ โดยเริ่มจากการเข้าสักการะพระบรมธาตุเจดีย์กาญจนาภิเษก เยี่ยมชมอนุสรณ์ สถานผู้เสียสละเขาค้อ พิพิธภัณฑสถานฯ พระตำหนักเขาค้อ ก่อนไปศึกษาดูงานที่ บริษัทอุตสาหกรรมเกษตรเขาค้อ จำกัด และสถานีทดลองเกษตรที่สูงเขาค้อ พอแดดเริ่มลมตก อากาศเริ่มเย็นลง คณะจึงเดินทางกลับไปรับประทานอาหารเช้าอร่อย ๆ ที่ “เมาทน ปาร์ค รีสอร์ท” และใครยังไม่่วงหรือเหนื่อยเกินไป อาจจะมาร้องคาราโอเกะรอบกองไฟกันซักเพลงสองเพลงเป็นอย่างน้อย

วันอาทิตย์ที่ 20 พฤศจิกายน 2548

06.30 น. อาบน้ำ แต่งตัว เตรียมไปรับประทานอาหารเช้าที่ “เขาค้อทะเลภู” ภายใต้แนวคิด “อร่อยเพื่อสุขภาพ รสชาติถูกใจ” หลังจากอิมหมีพื้มนกันดีแล้ว ก็เข้าศึกษาดูงานการทำเกษตรผสมผสานโดยไม่ใช้สารเคมีและการแปรรูปผลผลิต หากใครจะซื้อหาของฝากก็ทำกันได้เต็มที่

- 08.30 น. เดินทางเข้าเยี่ยมชมแปลงดอกไม้ ผลไม้เมืองหนาว ที่ไร่ ปี.เดิน. หากจะซื้อหาของฝากกลับบ้านก็ทำได้อีก ไม่ผิดกติกา
- 11.30 น. เดินทางถึงจังหวัดพิษณุโลก แวะรับประทานอาหารกลางวัน จากนั้นจึงเข้ากราบนมัสการพระพุทธชินราช
- 18.30 น. เดินทางกลับถึงบริษัท มติชน จำกัด มหาชน โดยสวัสดิภาพ

ค่าบริการท่านละ 3,959 บาท

พร้อมภินันท์นาคกร สมาชิกเทคโนโลยีชาวบ้าน ฟรี 6 ฉบับ

สนใจร่วมเดินทาง สมัครโดยการโทรศัพท์จอง พร้อมโอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกสิกรไทย สาขาซอยประชาชนิเวณ 1 ชื่อบัญชี บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) เลขที่บัญชี 737-2-13905-0 โอนเสร็จส่งหลักฐานการโอนมาที่ โทรสาร (02) 954-3161 สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ (02) 580-0021 ต่อ 1306, 1304

ภาคผนวกที่ 2

แบบสอบถาม

อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ วันที่ 18 – 20 พฤศจิกายน 2548

แบบสอบถาม : นักท่องเที่ยว

ประกอบการศึกษาเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ใช้ประกอบการศึกษาเพื่อทราบถึงความพึงพอใจต่อการจัดการ การบริการ ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ขอให้ท่านอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจ และตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ ผู้ทำการศึกษารอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวจรีพร ทองทะวีย์

นางสาวพัชรณัฐ สมบัติทิพย์

นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาพัฒนการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. อาชีพ นักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง นักธุรกิจ/ประกอบอาชีพส่วนตัว
 อื่น ๆ ระบุ.....
4. รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท
 10,001 – 15,000 บาท 15,001 – 20,000 บาท
 มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

5. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมายถึงอะไร
 - การท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ
 - การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ ในแหล่งธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ
 - การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ แต่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพ

สถานที่	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ควรปรับปรุง
บริษัท อุตสาหกรรมเกษตรเขาค้อจำกัด					
6.สถานที่บริการนักท่องเที่ยว(ที่พักแรม / ห้องน้ำ)					
7. การต้อนรับ / การให้ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้นำชม					
สถานที่ทดลองเกษตรที่สูงเขาค้อ					
1.ความรู้ที่ได้รับ					
2.กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว					
3.บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว					
4.คุณภาพ / ราคาของสินค้าที่จำหน่าย					
5.ความสะอาดของอาหาร / เครื่องดื่มที่ให้บริการ					
6.สถานที่บริการนักท่องเที่ยว (ที่พักแรม/ห้องน้ำ)					
7. การต้อนรับ / การให้ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้นำชม					
เกษตรผสมผสาน					
1.ความรู้ที่ได้รับ					
2.กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว					
3.บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว					
4.คุณภาพ / ราคาของสินค้าที่จำหน่าย					
5.ความสะอาดของอาหาร / เครื่องดื่มที่ให้บริการ					
6.สถานที่บริการนักท่องเที่ยว (ที่พักแรม/ห้องน้ำ)					
7. การต้อนรับ / การให้ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้นำชม					
ไร่ บี.เอ็น					
1.ความรู้ที่ได้รับ					
2.กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว					
3.บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว					
4.คุณภาพ / ราคาของสินค้าที่จำหน่าย					
5.ความสะอาดของอาหาร / เครื่องดื่มที่ให้บริการ					
6.สถานที่บริการนักท่องเที่ยว (ที่พักแรม/ห้องน้ำ)					
7. การต้อนรับ / การให้ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้นำชม					

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการท่องเที่ยว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนน ตามความคิดเห็นของท่าน

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ควรปรับปรุง
ความพึงพอใจของการให้บริการ					
1.ความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่มที่ให้บริการ					
2.คุณภาพ / ราคาของสินค้าที่จัดจำหน่าย					
3.ความรู้ที่ได้รับจากมัคคุเทศก์					
4.ความสะอาด / ปลอดภัยของพาหนะ					
5.สถานที่บริการนักท่องเที่ยว (ที่พักแรม / ห้องน้ำ)					
6.ความเหมาะสมของราคา					
ความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมในการท่องเที่ยว					
1.รูปแบบและกิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว					
2.ความเอาใจใส่ในการบริการของผู้ประกอบการ					
3.สภาพพื้นที่ในการประกอบกิจกรรม					
4.ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว					
5.ความรู้ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นจากการร่วมกิจกรรม					
ความพึงพอใจของการบริการข้อมูลข่าวสาร					
1.ความสุภาพ / ความเป็นมิตรของผู้ประกอบการ					
2.ความเอาใจใส่ในการบริการของผู้ประกอบการ					
3.ความถูกต้อง / ชัดเจนของข้อมูลที่ได้รับ					
4. ขั้นตอนในติดต่อเพื่อรับข้อมูลข่าวสาร					
ความพึงพอใจของการโฆษณา ประชาสัมพันธ์					
1.การโฆษณา / ประชาสัมพันธ์ง่ายต่อการเข้าใจ					
2.การโฆษณา / ประชาสัมพันธ์ตรงกับความเป็นจริง					
3. ความน่าสนใจของการโฆษณา / ประชาสัมพันธ์					
ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว					
1.บริษัท อุตสาหกรรม การเกษตร เขา คือ จำกัด					
2.สถานีทดลองเกษตรที่สูงเขา คือ					
3.เกษตรผสมผสาน					
4.ไร่ปี.เอ็น					

12. ท่านคิดว่าจะเดินทางมาท่องเที่ยวในลักษณะนี้อีกหรือไม่

มา

ไม่มา

ไม่แน่ใจ

เพราะ.....

13. ท่านได้รับความพึงพอใจโดยรวมจากการมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้น่าพอใจเพียงใด

มากที่สุด

มาก

ปานกลาง

น้อย

14. ปัญหาที่ท่านประสบในการมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กิจกรรมรในการท่องเที่ยว

การบริการข้อมูลข่าวสาร

ที่พัก

อาหาร / เครื่องดื่ม

การเดินทาง

ความปลอดภัย

ราคา

อื่น ๆ

โปรดระบุ.....

15. สิ่งที่ท่านได้รับจากการมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การพักผ่อน / ความบันเทิง

ความรู้ / ประสบการณ์ใหม่ ๆ

แนวทางการประกอบอาชีพ

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

16. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

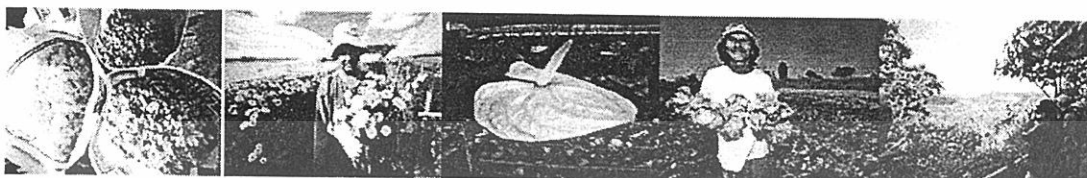
.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ภาคผนวกที่ 3
 รายการนำเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
 วันที่ 7 – 8 มกราคม 2549

นอนเต็มทีดูดาว ตื่นเช้าชมสายหมอก ”
 เที่ยวชมไร่ดอกเบญจมาศ ดอกหน้าวัว ไร่องุ่น เห็ดหอมสด ผักเมืองหนาว
 ดูกระเทียม
 ณ สวิตเซอร์แลนด์แดนอีสาน ที่มีอากาศบริสุทธิ์ติดอันดับ 1 ใน 7 ของโลก
 อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา วันที่ 7-8 มกราคม 2549

วันเสาร์ที่ 7 มกราคม 2549

- 07.00 น. พร้อมกันที่จุดนัดหมาย หน้าชุมนุมพัฒนาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 07.30 น. ออกเดินทางเข้าสู่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 10.30 น. เดินทางถึงอำเภอวังน้ำเขียว เริ่มต้นกันที่ สวนวิภา ชมความสวยของดอกไม้
 นานาพันธุ์ ทั้งต้นเบญจมาศ แกนดิออร์สและ ซอนกลิน พร้อมทั้งเลือกซื้อดอกไม้
 สวยๆ จากสวน จากนั้นเข้าเยี่ยมชมฟาร์มเห็ดหอมของกลุ่มเกษตรกรบ้านบุไทร
 พบกับการสาธิตการเพาะเห็ดหอม พร้อมเลือกซื้อเห็ดสดสินค้าขึ้นชื่อหนึ่งตำบล
 หนึ่งผลิตภัณฑ์ของ ตำบลไทยสามัคคี
- 12.45 น. รับประทานอาหารกลางวัน ณ คริวปลายฟ้า
- 14.00 น. สวนหน้าวัวสุชาดา ชมความสวยสดงดงามสะพรั่งกับดอกหน้าวัว
 หลากสีล้วน สายพันธุ์ต่างประเทศ ทั้งดอกสีแดง สีขาว สีชมพู สีเขียว สีม่วง
 จากนั้นนำท่านเข้าชม ไร่ธัญพร พบกับไร่แสนสวยในพื้นที่กว้างถึง 500 ไร่

- 14.00 น. ผลิตผลไม้ปลอดสารพิษทั้งองุ่น ส้มและแก้วมังกรปลูกเรียงกันยาว เป็นทิวแถว
สุดสายตา ถ่ายรูป ทัศนคติ วิวจะมองเห็นทิวทัศน์ของเขื่อนลำพระเพลิงได้
อย่างชัดเจน
- 16.30 น. ฝ่าชมกระทิง ณ เขาแผงม้า ซึ่งเป็นฝูงสุดท้ายในเมืองไทยและเป็นสัตว์สงวน
ที่หาได้ยากในปัจจุบันแต่ที่นี่มีจำนวนมากถึง 60 ตัว
- 18.30 น. นำท่านพักผ่อนตามอัธยาศัย ณ บ้านกุลละวณิชย์
- 19.30 น. รับประทานอาหารเย็น ณ ห้องอาหารบ้านกุลละวณิชย์

วันอาทิตย์ที่ 8 ธันวาคม 2549

- 07.30 น. บริการอาหารเช้าที่ห้องอาหารภายในที่พัก จากนั้นให้ท่านได้สูดอากาศบริสุทธิ์
และถ่ายรูปกับสายหมอกในยามเช้า
- 09.00 น. นำท่านเข้าชม สวนลุงไกร ซึ่งปลูกผักสลัดและผักเมืองหนาวแบบปลอดสารพิษที่
ปลูกด้วยความใส่ใจความรักลงไปในผักทุกต้น พร้อมทั้งให้ท่านเลือกซื้อผักสดๆ
ในราคาย่อมเยาจากสวนจากนั้นเดินทางสู่ที่ทำการสวนสุขภาพ สวนสวยคุณต่อ
สัมผัสบรรยากาศของสวนเกษตรครบวงจร ที่เน้นเรื่องการพึ่งพาตัวเองตามแนว
พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง นำท่านตรวจเช็คสุขภาพด้วยแพทย์แผนทางเลือก
เลือกซื้อสมุนไพรและรับคำแนะนำในการดูแลสุขภาพ
- 12.00 น. นำท่านรับประทานอาหารตามธาตุและหมู่โลหิตของตน ณ สวนสวยคุณต่อ
- 13.30 น. ออกเดินทางจากอำเภอวังน้ำเขียว กลับสู่กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งแวะซื้อของ
ฝากและผลไม้ระหว่างทาง

อัตราค่าบริการ ท่านละ 899 บาท

ผู้สนใจร่วมเดินทางติดต่อได้ที่

พัชรณัฐ สมบัติทวีพูน (หญิง) 01-9212811 จุรีพร ทองทะวัย (จ) 07-9105860

ด่วน!!!! จำนวนจำกัดเพียง 10 ท่านเท่านั้น

สำหรับผู้สนใจจอง 3 ท่านแรกได้รับของสมนาคุณฟรี

ภาคผนวกที่ 4

แบบสอบถาม

อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา วันที่ 7 – 8 มกราคม 2549

แบบสอบถาม : นักท่องเที่ยว

ประกอบการศึกษาเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการจัดนำเที่ยวเชิงเกษตร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ใช้ประกอบการศึกษาเพื่อทราบถึงความพึงพอใจต่อการจัดการ การบริการ ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ขอให้ท่านอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจ และตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ให้ครบทุกข้อ ผู้ทำการศึกษาขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวจรีพร ทองทะวีย์

นางสาวพัชรณัฐ สมบัติทวีพูน

นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ..... ปี
3. อาชีพ นักเรียน / นักศึกษา ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ
 รับจ้างทั่วไป / ลูกจ้าง นักธุรกิจ / ประกอบอาชีพส่วนตัว
 อื่น ๆ ระบุ.....
4. รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท
 10,001 – 15,000 บาท 15,001 – 20,000 บาท
 มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โปรดเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้ ตามความคิดเห็นของท่าน

สวณเบญจมาศ คุณวิภา

5. ความรู้จากสวนคุณวิภา

.....

.....

6. บรรยายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....

7. กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....

8. การต้อนรับ / การให้ข้อมูลของผู้นำชม

.....
.....

ศูนย์สาธิตการเพาะเห็ดหอม บ้านบุไทร

9. ความรู้จากศูนย์สาธิตการเพาะเห็ดหอม บ้านบุไทร

.....
.....

10. บรรยายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....

11. กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....

12. การต้อนรับ / การให้ข้อมูลของผู้นำชม

.....
.....

ไร่ธัญพร

13. ความรู้จากไร่ธัญพร

.....
.....

14. บรรยายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....

15. กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

16. การต้อนรับ / การให้ข้อมูลของผู้นำ

.....

.....

สวนสุชาดา

17. บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

18. กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

สวนลุมไกร

19. ความรู้จากสวนลุมไกร

.....

.....

20. บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

21. กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

22. การต้อนรับ / การให้ข้อมูลของผู้นำชม

.....

.....

สวนสวຍคุณต่อ

23. ความรู้จากสวนสวຍคุณต่อ

.....

.....

24. บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....

25. กิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....

26. การต้อนรับ / การให้ข้อมูลของผู้นำชม

.....
.....

27. อาหารและเครื่องดื่มที่บริการ

.....
.....

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ ตามความคิดเห็นของท่าน

28. ความพึงพอใจของการให้บริการในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้ (อาหาร / เครื่องดื่ม / ที่พัก
ห้องน้ำ / ยานพาหนะ)

.....
.....
.....

29. ความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้

.....
.....
.....

30. ความพึงพอใจของการโฆษณาและประชาสัมพันธ์

.....
.....
.....

31. ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว (มากที่สุด)

.....

.....

.....

.....

32. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของผู้วิจัยในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

33. ความพึงพอใจของอัตราค่าบริการรถท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้ (899บาท)

.....

.....

และท่านมีความคิดเห็นอย่างไรหากราคาเพิ่มขึ้นเป็น 1,930 บาท (ราคารวม ค่ารถ / ค่าสำรวจ / ค่าไร)

.....

.....

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

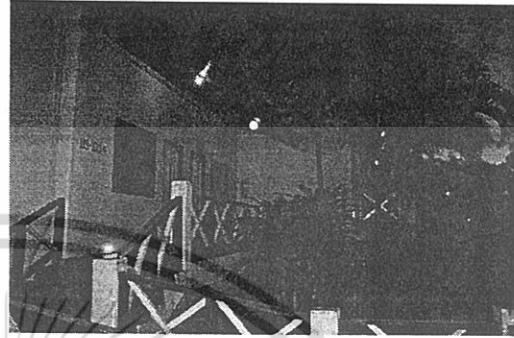
.....

.....

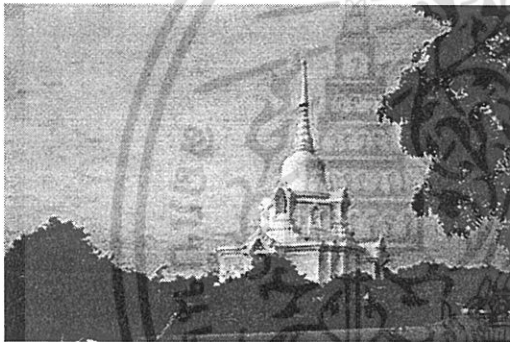
ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ภาคผนวกที่ 5

ภาพประกอบต่าง ๆ ของงานวิจัย

ภาพภาคผนวกที่ 1 เม้าเทินพาร์ค รีสอร์ท

ภาพภาคผนวกที่ 2 พระบรมธาตุเจดีย์กาญจนาภิเษก

ภาพภาคผนวกที่ 3 อนุสรณ์สถานผู้เสียสละเขาค้อ

ภาพภาคผนวกที่ 4 พระตำหนักเขาค้อ

ภาพภาคผนวกที่ 5 บริษัท อุตสาหกรรมกาแฟเกษตรเขาค้อ จำกัด

ภาพภาคผนวกที่ 6 สถานที่ทดลองเกษตรที่สูงเขาค้อ

ภาพภาคผนวกที่ 7 เกษตรผสมผสาน (เขาค้อทะเลภู)

ภาพภาคผนวกที่ 8 ไร่ บี.เอ็น.

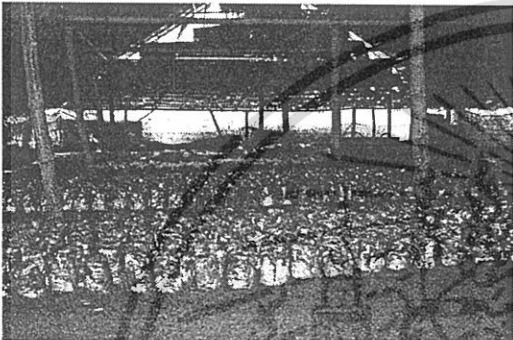
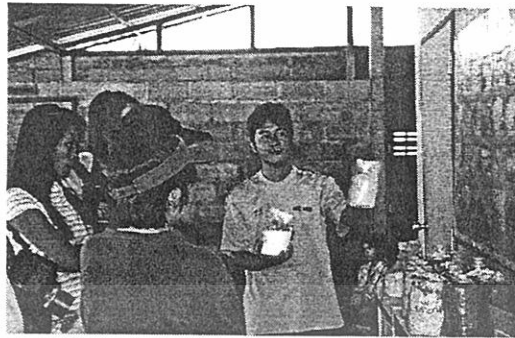
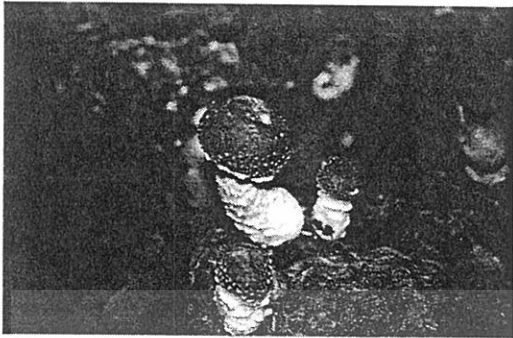
ภาพภาคผนวกที่ 9 บรรยากาศการทำแบบสอบถาม

ภาพภาคผนวกที่ 10 บ้านกุลละวณิชยีสอร์ท

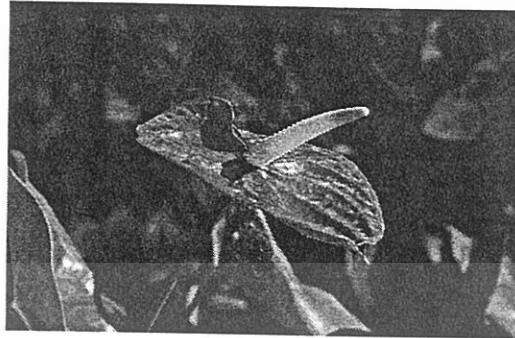
ภาพภาคผนวกที่ 11 สวนคุณวิภา

ภาพภาคผนวกที่ 12 ศูนย์สาธิตเห็ดหอมบ้านบุไทร

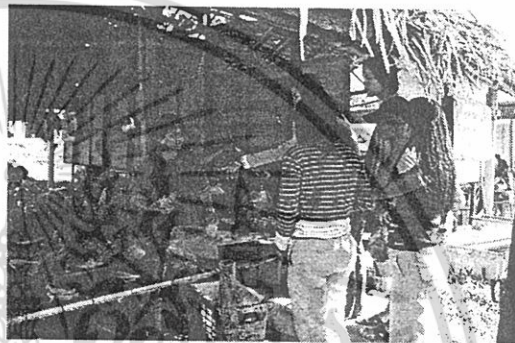
ภาพภาคผนวกที่ 13 ไร่ธัญพืช

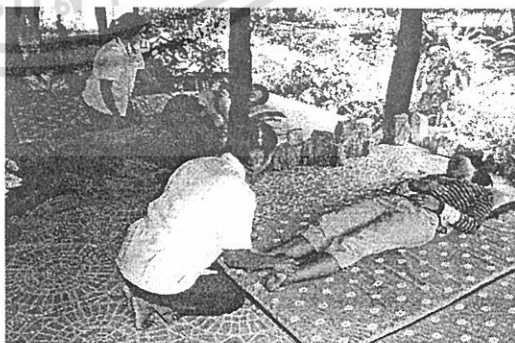
ภาพภาคผนวกที่ 14 สวนดอกหน้าวัว ไร่สุชาดา

ภาพภาคผนวกที่ 15 ผาชมตะวัน

ภาพภาคผนวกที่ 16 สวนลุงไกร

ภาพภาคผนวกที่ 17 สวนสวยคุณต๋อ

ภาพภาคผนวกที่ 18 ร้านอาหาร ครัวปลายฟ้า

ภาพภาคผนวกที่ 19 วิวเลจฟาร์ม ไวน์เนอรี่

